

# זהר לעם

נה



קבלה לעם  
[www.kab.co.il](http://www.kab.co.il)

## תוכן העניינים

3	נח ותיבה
5	טוב איש חונן ומלוה
6	שתה מים מהבור שלך
7	ותשחת הארץ
7	אלמלא חטא לא הוליד תולדות
8	וירא אלקים את הארץ
9	עשה ה' אשר זמם
10	כי לימים עוד שבעה
10	ויולד נח שלשה בנים
13	דינו של גיהנום
13	קץ כל בשר
14	צהלי קולך - עניה עֲנִיתוֹת
16	אותו היהודי [ההוא ידאי]
19	סוד הקרבן [דזין דקרבנא]
20	הרימותי ידי למעלה בתפילה [ארימת ידאי בצלותין]
24	ואני - מביא מבול מים
25	אמרתי לא אראה יה
26	ואני - מבול מים ב'
27	והקמותי את בריתי
28	וירפא את מזבח ה' ההרוס
29	בא אתה וכל ביתך
29	לה' הארץ ומלואה
30	שהרשעים נאבדים מהעולם [דאתאבידו חייבין מעלמא]
32	ויבא נח אל התבה
33	וישאו את התבה
34	וימח את כל היקום
34	ויזכור אלקים את נח
36	ויבן נח מזבח
36	וירח ה' את ריח הניחוח
40	ויברך אלקים את נח
41	ומוֹרְאָכֶם וְחֲתָנֵיכֶם
42	את קשתי נתתי בענן
45	והאבן הזאת אשר שמתי מצבה
47	ויהיו בני נח היוצאים מן התיבה
49	שלשה אלה בני נח
49	ויחל - ויטע כרם
51	בת שבע ואוריה
52	הוא היה גבור ציד
53	והבית בהבנותו
57	סתרי תורה
59	שער החצר הפנימית
61	ויאמר ה' הן עם אחד

## נח ותיבה

**(א)** אשריהם ישראל שעוסקים בתורה, ויודעים דרכי התורה, שבשבילה יזכו לעולם הבא.

**(ב)** כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, משום שהם שומרים את הברית, שהעולם מתקיים עליו, כמ"ש, אם לא בריתי יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמתני. ששומרים ברית מילה בקדושה שלא לטמא אותו בשכבת זרע לבטלה ובעריות. ולפיכך, ישראל ששומרים הברית, כי קבלו אותו עליהם, יש להם חלק לעולם הבא.

**(ג)** ולא עוד אלא שישאל נקראים משום זה צדיקים. מכאן, כל מי ששומר הברית, שהעולם מתקיים עליו, נקרא צדיק. מאין לנו זה? מיוסף, שבשביל ששמר ברית העולם, לא נכשל באשת אדונו, וכה שנקרא צדיק. כמ"ש, ועמך כולם צדיקים. נח איש צדיק, שהיה שומר הברית, וע"כ נתקיימו תולדותיו. ולכן, אלה תולדות נח, נח איש צדיק, כי תלויים זה בזה.

**(ד)** ונהר יוצא מעדן, נהר, יסוד, נמשך ויוצא מעדן, שהוא חכמה, ונכנס בהגן, מלכות, ומשקה אותו משקוי של מעלה, ועושה לו נחת רוח, ועושה פירות ומגדל זרעים. ואז הוא נחת לכל, שזהו נחת להגן, שיש לו פירות. והוא מביא נחת להנהר, להיותו עושה את הפירות. בהנהר, שהוא יסוד. וישבות ביום השביעי, בהגן, שהיא מלכות. וישבות, מלשון מנוחה ונחת. זה עושה תולדות, היסוד, שהוא נהר היוצא מעדן, כי שום ספירה אחרת אינה עושה פירות.

**(ה)** נח למטה, היה ברית קדש, כמו היסוד של מעלה, נהר היוצא מעדן. ולפיכך נקרא איש האדמה, כי אדמה היא מלכות, והיסוד הוא האיש של המלכות. נח היה צריך אל התבה, למלכות, כדי להתחבר בה ולקיים זרע כל העולם, כמ"ש להיות זרע.

**(ו)** תיבה היא ארון הברית, המלכות, אחר שקבלה היסוד לתוכה, הנקרא ברית. ונח והתבה למטה, היו כמו יסוד והמלכות של מעלה. כי בנח כתוב ברית, כמ"ש, והקימותי את בריתי אתך. וכל עוד שלא נתקיים בו הברית, לא בא אל התבה, כמ"ש, והקימותי את בריתי אתך, ובאת אל התבה. כי אז נעשית התבה ארון הברית, כלומר, אחר שקבלה לתוכה את נח הצדיק, שהוא ברית, הרי נעשית לארון הברית.

**(ז)** תיבה ונח הם כמלכות וברית שלמעלה. ומתוך שהברית של מעלה עושה תולדות, גם נח עושה תולדות. כמ"ש, אלה תולדות נח. שעושה תולדות, כמו הברית של מעלה, שהוא יסוד דאצילות. מטעם שזכה לברית קדש, יסוד דאצילות, הנקרא ברית, שורה עליו.

**(ח)** נח איש צדיק, כמו יסוד שלמעלה. וע"כ כתוב, צדיק יסוד עולם. אשר הארץ, המלכות, מתקיים עליו, שהוא העמוד, שהעולם, המלכות, עומד עליו. ע"כ נקרא יסוד עולם. והיסוד הזה הוא צדיק, ונח הוא צדיק למטה, בנשמות. וע"כ כתוב, נח איש צדיק, ללמדנו שהעולם מתקיים עליו.

**(ט)** את האלקים התהלך נח, שלא נפרש ממנו לעולם, מהמלכות. וזכה להיות בארץ איש צדיק, כעין שלמעלה, שהוא יסוד העולם, ברית שלום ושלום העולם. והוא ודאי איש האדמה, בעלה של האדמה. וע"כ כתוב, ונח מצא חן בעיני ה'.

**(י)** תמים היה בדורותיו. הדורות היוצאים ממנו משלימים כולם בצדקתו, וגם הוא עצמו בשלם מכולם. שתמימותו השלימה כל הדורות היוצאים ממנו. ונעשה תמים בזכות כל הדורות היוצאים ממנו. פירוש אחר של תמים היה, שנוול מהול. בדורותיו, ולא בדורות העולם שממנו יצאו. אע"פ שתמים בכל דורות העולם, מ"מ אומר בדורותיו, כי כל דורות העולם, דורותיו הם, כי ממנו יוצאים.

שמואל. שם שם, ב"פ. חוץ מיצחק, שלא כתוב בו ב"פ יצחק, משום שבשעה שנקרב יצחק על המזבח, יצאה נשמתו שהיתה בו בעוה"ז. וכיון שנאמר לאברהם, ברוך מחיה המתים, שנאמר לו, אל תשלח ירך אל הנער, אחר שכבר שלח ידו לשחטו, חזרה אליו רק נשמתו שבעולם הבא.

וע"כ לא נקרא, יצחק יצחק. ומשום זה לא יחד הקב"ה את שמו על צדיק בחייו, אלא על יצחק, משום שנחשב כמת. כי לא היה לו נשמה מעוה"ז, אלא מעוה"ב, כמו שיש לנפטרים מעוה"ז. כמ"ש, הן בקדושו לא יאמין, כי אינו מיחד שמו על הצדיק בחייו.

**יד** כתוב, נח נח. משום שנח היה צדיק, שבח אותו ב' פעמים. תמים היה בדורותיו. אבל אם היה בדורות אחרים, כמו דור של אברהם, ודור של משה, ודור של דוד, לא היה נחשב לכלום. ראה, מה שעשה בדור שכולם רשעים, מכל שכן אם היה בדור שכולם צדיקים, מה היה עושה.

**טו** ע"י המעשים שהקב"ה עושה, מתגלה הנבואה לבני אדם. וכשהנבואה נגלית ע"י הקדם של מעשים קשים, היא נקראת חזות קשה או חזיון. השם הוא הגורם לכל. ע"כ יש לבדוק בהשם של הדבר, כי הקב"ה משים בפי בני אדם לקרא שמות בארץ. כמ"ש, לכו והסתכלו במפעלות ה' באמצעות השמות, שניתנו להפעלות בהארץ, ע"י בני אדם, כי הקב"ה שם בפיהם השמות בנבואה, ע"י הקדם של מעשים.

**טז** כתוב, לאמר, וכתוב, זה. לאמר, היא הנוקבא, מלכות. זה, הוא צדיק, נח. כאן כתוב, זה, ושם כתוב, זה ה' קוינו לו. זה, הנאמר שם, הוא ה', הנקרא צדיק. וזה שבכאן, רומז לנח, שנקרא צדיק כמו ה'. ויקרא את שמו נח. הנוקבא העליונה, מלכות, קראה אותו נח. לאמר, שהנוקבא אמרה, זה, נח, ינתמנו.

אשריהם הצדיקים, הנחתמים ברשימות טבעת המלך, הקב"ה, להיותם רשומים

**יא** ראוי היה נח מיום שנברא העולם להיות בחיבור אחד עם התבה ולהיכנס בה. וכל עוד שלא נתחברו כאחד, לא היה העולם על היכנו כראוי. אחר זה, ומאלה נפצה הארץ. נפצה, בדומה לתבה עלאה, שהיא הגן, כי משם והלאה נמצא הפירוד, ונפוצו התולדות לכל הרוחות. אחר שיצאו ונתקנו בהתבה, יכולים להמצא בעולם הפירוד ולא ימחו כמו דור המבול.

**יב** הענפים למטה דומים לשרשיהם שמלמעלה. ומשום זה, אלה תולדות נח, אל"ה הם תולדות, ופסל את הראשונים, שלא נתקיימו בעולם, כי יסוד העולם, שהוא נח, הוא העושה פירות להתקיים בעולם.

כל הנאמר בנח ותבה למטה, רומז על שרשיהם שלמעלה באצילות. מהשיעור של התבה, רומז על שיעור בנין המוחין שבהתבה של מעלה, שהיא מלכות, הנבנית ע"י יסוד דו"א. כי ג' שיעורים נאמרים בה: ארך, רוחב, קומה, שהם חב"ד.

הארץ, חכמה. אבל היא נמשכת מבינה שנעשית לחכמה, שספירותיה מאות. וע"כ ג"ר שמקבלת התבה, הן שלש מאות אמה ארך התבה, כח"ב, שכל אחת מאה. הרחב, בינה, מבחינת החסדים שבה, המאירים בכל ה' ספירותיה כח"ב תו"מ. ומתוך שחסדים הם, נבחת כל ספירה רק לעשרה. והן חמשים אמה רחבה.

הקומה, הדעת, התכללות חכמה וחסדים יחדיו, כדוגמת הקומה המדומת, שהיא התכללות וגידול של הארך ורחב יחדיו. נמשכת אל התבה מו"א, שספירותיו עשיריות, ומאירה בג"ר שלה כח"ב, כמו הארך, וע"כ כתוב, ושלים אמה קומתה. הרי ששיעורי בנין התבה ע"י נח הם כשיעורי בנין המלכות ע"י יסוד דו"א.

**יג** למה כתוב ב' פעמים נח? כל צדיק וצדיק שבעולם יש לו ב' רוחות: אחד בעוה"ז ואחד בעוה"ב. וכן תמצא בכל הצדיקים, שקראם הקב"ה, משה משה, יעקב יעקב, אברהם אברהם, שמואל

השכינה, הנוקבא, הנקראת את. וע"כ יעקב, שמדרגתו מרכבה להקב"ה בלבדו, לא כתוב בו את. אבל בנה, שהוא צדיק, המחובר תמיד עם השכינה, ע"כ כתוב בו את, שהיא השכינה הכלולה עם נח.

בשמו, והוא שם שמות בארץ, בפי בני אדם, שיקראו כל דבר בשמו כראוי. (יז) כתוב, ויקרא את שמו נח. וכתוב, ויקרא שמו יעקב. למה לא כתוב, את, ביעקב כמו בנח? את, הוא לכלול עמו

## טוב איש חונן ומלוה

(כ) הכל אחד, וכולם דבר אחד אמרו, זה, עושה תולדות בעולם, הצדיק, תולדות העולם הם נשמות הצדיקים, שהם פרי מעשיו של הקב"ה.

(כא) בשעה שהקב"ה מתעטר בעטרות שלו, הוא מתעטר מלמעלה ומלמטה, מלמעלה הוא מהמקום העמוק מכל, שהוא או"א. ומתעטר מלמטה, מנשמות הצדיקים. אז נוסף חיים מלמעלה ומלמטה, ונכלל מקום המקדש מכל הצדדים. והבור נתמלא, והים נשלם, ואז נותן חיים לכל.

כי המוחין דנשמות הצדיקים יוצאין בשלוש נקודות: חולם, שורק, חירק, כמו המוחין דו"א. ונתבאר בהמוחין דו"א, שבישוסו"ת יוצאים תחלה ב' נקודות חולם ושורק, בסוד מ"י אל"ה, שהם ב' קוים ימין ושמאל. והם במחלוקת, ואינם יכולים להאיר. עד שנעשה זווה על מסך דו"א, שעלה שם בסוד מ"ן, ויוצאת עליו קומת חסדים, שהיא נקודת החירק וקו אמצעי. ואז מכריע בין הקוים, שהם מ"י אל"ה, ומתחברים בהשם אלהים.

וכמ"ש בזהר, ויעקב אתער, שהוא קו אמצעי, שיצא על מסך דחירק. וחמי לאברהם, שהוא נקודת החולם וקו ימין, מתתקן בנקודת השורק וקו שמאל, אלא שהוא מתלבש ונכלל בימין. וכיון שז"א גרם השלמת המוחין בישוסו"ת, זכה גם בעצמו באלו המוחין, כיון ששלושה יוצאים מאחד, אחד עומד בשלושתם.

ועד"ז ממש יוצאים המוחין, דנשמות הצדיקים. כי תחלה יוצאים בזו"ן ב' הנקודות חולם ושורק, שהם ב' קוים ימין ושמאל. אשר ז"א נתתקן בנקודת החולם

(יח) טוב איש, חונן ומלוה. יכלכל דבריו במשפט. טוב איש, זה הקב"ה, הנקרא טוב. כמ"ש, טוב ה' לכל. ה' איש מלחמה, והוא חונן ומלוה אל כל, שהוא יסוד. כי הויה, ז"א, משפיע ומלוה שפע המוחין להיסוד, בשביל המקום, שאין לו משלו, הנוקבא. כי המקום, הנוקבא, ניזון מן היסוד.

יכלכל דבריו במשפט. כי דבר ההוא, שהיא הנוקבא, אינו ניזון אלא במשפט, שהם המוחין דהארץ החכמה. כמ"ש, צדק ומשפט מכוון כסאך. הרי שהצדק, שהיא הנוקבא, ניזונת מהמשפט.

וזאת ההלואה, אמא משאילה בגדיה לבתה, כי הנוקבא אין לה כלום מעצמה לקבל המוחין, אלא ששואלת אותם מאמא. והיא מקבלתם ע"י ז"א. כמ"ש, טוב איש, הקב"ה, חונן ומלוה השפע להיסוד בשביל הנוקבא, שבזה יכלכל דבריו, שהיא הנוקבא, במשפט, במוחין הגדולים, הנקראים משפט.

(יט) טוב איש, זה צדיק, שכתוב, צדיק כי טוב, כי פרי מעלליהם, יאכלו. הרי שהצדיק נקרא טוב. טוב איש, זה נח, שכתוב, נח איש צדיק. טוב איש, היסוד דו"א, שנקרא צדיק, או נח הצדיק, חונן ומלוה שפע המוחין להנוקבא, שבזה יכלכל דבריו, שהיא הנוקבא, במשפט, במוחין דגדלות.

טוב איש, נאמר בשבח השבת, במוחין דיום השבת, כמ"ש, טוב להודות לה'. כי אור השבת הוא אור תכלית שמים וארץ, המאיר בגמר התקון. ולפיכך מטרם גמר התקון הוא מאיר רק בדרך הלואה, לוו עלי ואני פורע. ע"כ, טוב איש חונן ומלוה, נאמר באורות השבת, הניתנים בהלואה.

ומתתקן מלמטה בנשמות הצדיקים, במוחין דנקודת החירק, היוצאים על מסך שלהם. ואז מתרבים החיים מכח החסדים שמלמעלה מנקודת החולם, ושמלמטה מנקודת החירק, ונכלל מקום המקדש, שהיא הנוקבא, מכל הצדדים. כי הנוקבא דו"א, שהיא בחינת מוחין דנקודת השורק וקו שמאל, שהיתה במחלוקת עם ז"א, קו ימין, נתפייסה עתה מכח שמוקפת מחסדים מב' הצדדים, מבחינת קו ימין ומבחינת קו אמצעי.

ומבחינת החסדים שלה, מכנה אותה בור, ומבחינת החכמה מכנה אותה ים. וע"כ אחר שהבור מתמלא בחסדים, מתלבש החכמה שלה בחסדים, והים נשלם. ואז נותן חיים לכל, שנותן מוחין לנשמות הצדיקים. כי אותו השיעור שנשמות הצדיקים גרמו להשתלם בז"א ונוקביה, זוכים בו גם הם.

וקו ימין. והנוקבא נתתקנת בנקודת השורק וקו שמאל. ואז הם במחלוקת, ושניהם אינם מאירים בשלמות, עד שנשמות הצדיקים עולים אליהם למ"ן. ויוצאת שם קומת חסדים על המסך שבנשמות הצדיקים, שהוא נקודת החירק וקו האמצעי. ואז מתרבים החסדים ע"י קו האמצעי וע"י קו ימין, ומתבטלים הדינין שבנוקבא ומתחברת עם ז"א. ואותו שיעור השלמות, שנשמות הצדיקים גרמו בו"ן, זכו בו גם הם.

וזה אמרו, בשעה שהקב"ה מתעטר בעטרותיו, בשעה שז"א מתתקן בעטרותיו, במוחין, מתעטר מעילא ומתתא, מתתקן מלמעלה ומלמטה, במוחין דנקודת החולם, קו הימין, המקובל לו מלמעלה מאו"א, ובמוחין דנקודת החירק, קו האמצעי, המקובל לו מלמטה, מנשמות הצדיקים. שמקבל ממקום העמוק מכל, מאו"א, שמהם המוחין דנקודת החולם, וקו ימין.

## שְׁתֵּה מֵיִם מֵהַבּוֹר שֶׁלְךָ

מאמצע. בארך, זה יצחק, שנקרא באר מים חיים. הרי נמצא בכתוב הזה מרכבה הקדושה מהאבות, ודוד המלך מתחבר עמהם.

**כה** תשוקת הנוקבא אל הדכר אינה אלא כשהוא מכניס בה רוח, והיא מורה מיין נוקבין לקראת מיין דכורין העליונים. כך כנסת ישראל, המלכות, אינה מעוררת חשקה אל הקב"ה, אלא ע"י רוחות הצדיקים, הנכנסים בתוכה בסוד מ"ן. ואז מים נובעים מתוכה, שהם אורות חסדים מבחינת נקודת החירק, המאירים בה מכח נשמות הצדיקים. לקראת המים של הדכר, שהם האורות דקו ימין, עם מוחין דנקודת החולם, ובחינתה עצמה שהיא נקודת השורק.

וכל ג' בחינות חלם, שורק, חירק, הללו, נעשה תשוקה אחת ואגודה אחת וקשר אחד. וזהו רצון כל, וזהו הטיול שהקב"ה מטייל עם הצדיקים בגן עדן. וחושב ה' בחינות, הנעשים מג' הבחינות,

**כב** שתה מים מהבור שלך ונוזלים מתוך בארך. בור, מקום ריקן שאינו נובע מים. ובאר, מים הנובעים. אלא הכל מקום אחד הוא, שרומזים על הנוקבא. המקום, שעניים נאחזים בו. כשאינה מחוברת עם ז"א בעלה, והיא עניה, נקראת בור, שאין לו משלו, אלא מה שמכניסים בו. ומי הוא? הוא אות ד'. והנוקבא בפרודא מז"א נקראת ד'.

**כג** כשמזדווגת עם ז"א, היא נעשית באר, שהוא נובע ומתמלא מכל הצדדים, שמתמלא מקו ימין מז"א, ומקו אמצעי מנשמות הצדיקים. וכשהיא בזווג עם ז"א, נקראת אז ה'. שנתמלא מלמעלה ונובע מלמטה. מתמלאת מלמעלה מז"א מסוד נקודת החולם. והיא נובעת מלמטה מנשמת הצדיקים מסוד נקודת השורק.

**כד** שתה מים מהבור שלך. זה דוד המלך, שכתוב בו, מי ישקני מים מבור בית לחם. ונוזלים, זה אברהם. מתוך, זה יעקב, שהוא באמצע. ומתוך פירושו

ממנה, לפרות בעולם ולהתקיים בארץ. ואלמלא שיצאו מתוך התבה, לא היו מתקיימים בעולם.

**כז** והכל נעשה כעין של מעלה. מתוך התבה, הנוקבא, יצאו למעלה. ומתוך תבת נח יצאו למטה. ועתה נתקיים העולם ולא מקודם לכן. משום זה כתוב, ונוולים מתוך בארץ. וכתוב, ויולד נח שלשה בנים. פירוש, ונוולים מתוך בארץ, עומד על זוג צדיק ותבה העליונים, הבא בג' קוים, אברהם יצחק יעקב. ונוולים, זה אברהם, מתוך, זה יעקב, בארץ, זה יצחק, וגם כאן, בנח ותבה, ויולד נח שלשה בנים, שגם הם ג' קוים: שם, קו ימין, חם, קו שמאל, יפת, קו אמצעי. כי נח ותבה למטה דומים לגמרי לצדיק ותבה שלמעלה.

חלם שורק חירק, והם ה' בחינות מוחין הנקראים נרנח"י. תשוקה, אור נפש. אגודה, אור הרוח. קשר, אור הנשמה. רצון הכל, אור החיה. טיול, שמטייל הקב"ה עם נשמות הצדיקים, היא אור היחידה.

**כח** כל אלו התולדות של ג"ע, שהיא הנוקבא דז"א, המלבשת לאמא עלאה, שנקראת אז ג"ע. ותולדות שלה הם הנשמות, אינם יוצאים מהצדיק, יסוד דז"א, אלא כשהוא נכנס בהתבה, הנוקבא, בחיבור אחד, וכל התולדות שמקבלת מהצדיק. גנוזים בה זמן מסוים, ואח"כ נולדים ויוצאים ממנה. אף כאן, נח איש צדיק, לא הוציא תולדות לפרות בעולם, אלא עד שנכנס לתבה, והכל נתקבץ בתוכה, והיו גנוזים בתוכה זמן מסוים, ואח"כ יצאו

## ותשחת הארץ

**לב** וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל, אשר בנו בני האדם. בני האדם כתוב, ולא כתוב, בני נח, אע"פ שהם באו מנח. אלא משום שאדם חטא לפני רבונו, מיחס אותם הכתוב לבני אדם, ומוטב לו שלא היה נברא.

**לג** בן חכם ישמח אב. אם הבן טוב, כל בני העולם מזכירים את אביו לטוב. ואם הבן רע, הכל מזכירים את אביו לרע. אדם, משום שחטא ועבר על מצות רבונו, לכן כאשר באו אלו בוני המגדל שמרדו ברבונם, כתוב עליהם, אשר בנו בני האדם, בניו של אדם הראשון, שמרד ברבונו ועבר על מצותו.

**לד** ולכן כתוב, אלה תולדות נח. אלה נחשבים תולדות, ולא הראשונים. אלה, שיצאו ובאו מתוך התבה, הם תולדות. ולא תולדות אדם, שיצא מג"ע ולא הוציא אותם משם. וע"כ אינם בני קיימא.

**כח** ותשחת הארץ לפני האלקים. למה כתוב לפני האלקים, שהוא מובן מאליו? אלא כיון שעשו את חטאיהם בגלוי לעיני כל, כתוב אז, לפני האלקים.

**כט** ולהיפך, מתחלה היה לפני האלקים, שלא חטאו בגלוי. כי לפני האלקים עשו מעשיהם, ולא לפני בני אדם. ולבסוף עשו מעשיהם בגלוי. ובב' אופנים אומר הכתוב שחטאו, בסתר ובגלוי.

**ל** מיום שאדם עבר על מצות רבונו, כל בני האדם שנולדו אחריו, נקראים בני האדם. ולא לשם שבהו נקראים כן, אלא כמי שאומר, בניו של פלוני שעבר על מצות רבונו.

**לא** כיון שבא נח, נקראים בני העולם על שמו של נח, תולדות נח. והוא לשם שבה, כי נח קיים אותם בעולם, ולא תולדות אדם, שהעבירם מהעולם, וגרם לכולם המות.

## אלמלא חטא לא הוליד תולדות

הלבנה, אור המלכות, לעולם. וכולם היו חיים לעולם. ואפילו מלאכים העליונים,

**לה** אלו הוציא אדם תולדות מג"ע, לא היו כלים לדורי דורות, ולא היה נחשך אור

עושה תולדות אלא רק מצד היצה"ר. ומשום שתולדות בני אדם כולם הם מצד היצה"ר, אין להם קיום, ואי אפשר להם להתקיים, כי הסטרא אחרא נתערב בהם. **לח** אבל אם לא חטא אדם, ולא נגרש מגן עדן, היה עושה תולדות מצד רוח קודש הקדשים כמלאכים העליונים. והיו חיים לדורי דורות, כמו שהוא למעלה. כלומר, שיש ב' זווגים: א' זווג רוחני למלאכים, ב' זווג דיסודות לנשמות. ומ"ש שצריכים יצה"ר, הוא רק לזווג דיסודות, ולא לזווג רוחני, שהוא מצד רוח הקודש. כיון שחטא והוליד בנים מחוץ לג"ע, ולא זכה להוליד אותם מגן עדן, לכן לא נתקיימו, אפילו להשתרש בעולם הזה. עד שבא נח ונכנס בהתבה, ומהתבה יצאו כל דורות העולם, ומשם נפוצו לכל ארבע רוחות העולם.

לא היו יכולים לעמוד בפניהם, באור וזיו וחכמה, כמ"ש, בצלם. אבל כיון שגרם החטא, ויצא מג"ע, ועשה תולדות מחוץ לג"ע, לא נתקיימו בעולם, כי לא היו כראוי.

**לו** ואיך היו יכולים להוליד תולדות בגן עדן? הרי אלו לא היה היצה"ר נמשך עליו וחטא, היה הוא בלבדו מתקיים בעולם, ולא היה עושה תולדות? כעין זה, אלמלא חטאו ישראל, והמשיכו עליהם היצה"ר אחר קבלת התורה, לא היו עושים תולדות לעולם, ולא היו באים דורות אחרים בעולם. הרי עיקר כח הזווג בא רק מפאת היצר הרע ובלי יצה"ר אין תולדות.

**לז** אם לא חטא אדם, לא היה מוליד תולדות, מצד היצר הרע. אלא שהיה עושה תולדות מצד רוח הקודש. כי עתה אינו

## וירא אלקים את הארץ

אדם. מאין לנו זה? מדוד, שכתוב, וירא את מלאך ה' עומד, וחרבו שלופה בידו, נטויה על ירושלים, ואז נשחתה הארץ.

**מב** אפילו בשעה שראה מלאך ה' עומד, היה זה הקב"ה. ובין לטוב ובין לרע שולט עליה הקב"ה: לטוב, משום שא"י לא נמסרה תחת שום ממונה, ואין מי שיטיב לה, רק הקב"ה בלבדו. וכל דרי עולם יבושו ממעשיהם, להיותם תחת ממונים. לרע, שולט עליה רק הקב"ה, כדי שלא ישמחו או הממונים לשלוט עליה.

**מג** כתוב, כי ראתה גוים באו מקדשה, והחריבו הבית, שמשמע, שאם הממונים לא היו שולטים, לא היה נחרב הבית? כתוב, כי אתה עשית. וכתוב, עשה ה' אשר זמם. הרי שנעשה ע"י הקב"ה עצמו ולא ע"י ממונים.

**מד** כתוב, וירא אלקים את הארץ, והנה נשחתה. וכתוב, וירא אלקים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה. כי אז קוראת הארץ

**לט** למה נשחתה הארץ? וכי הארץ בת עונשין היא? משום כי השחית כל בשר את דרכו. בשעה שבני אדם הם צדיקים, ושומרים מצות התורה, אז הארץ מתחזקת וכל חדוה נמצאת בה, משום שהשכינה שורה על הארץ. ואז העליונים והתחתונים כולם הם בחדוה.

**מ** וכשבני אדם משחיתים דרכם ואינם שומרים מצות התורה, וחוטאים לפני רבונם, אז, כביכול, דוחים את השכינה מהעולם, והארץ נשאת נשחתת, שהרי השכינה נדחית ממנה ואינה שורה עליה, ואז נשחתת, משום שרוח אחר שורה עליה המשחית העולם.

**מא** יכול שאפילו בארץ ישראל שורה רוח אחר? ארץ ישראל אינה שורה עליה לא רוח אחר, ולא ממונה אחר, זולת הקב"ה בלבדו. וא"כ למה נשחתה ארץ ישראל? כי ארץ ישראל, שממונה אינו שורה עליה ולא שליח אחר, חוץ מהקב"ה בלבדו. אבל שעה אחת יוכל המחבל לשרות עליה לחבל בני



שנטמאה ומסתרת פניה מבעלה, ובשעה שעונות בני אדם מתרבים לחטא בגלוי, משימה הארץ פניה כנקבה שאין לה בושה משום דבר, כמ"ש, והארץ חנפה תחת יושביה. וע"כ, וירא, כי נשחתה, משום כי השחית כל בשר דרכו על הארץ.

למעלה, אל ז"א, ועולה במעלה עליונה, ומיפה פניה. כמו נקבה המיפה את עצמה בפני הזכר, כן הארץ, כי בנים צדיקים, גידלה להמלך, לז"א.  
**מה** וכן, שלא שבו דור המבול, כתוב, וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה, כאשה

## עשה ה' אשר זמם

שנסתלקו ממנה ט' ספירות ראשונות, ונשארה באור הנפש בלבד. ואז, כשנחרב ביהמ"ק, נעשה עצבות לפניו. בבתיים החיצונים בודאי, ולא בפנימים. כמ"ש, והן אראלים צעקו חוצה, כלומר רק בחיצוניות.

**נא** רק בזמן שנחרב ביהמ"ק, קרא לבכי ומספד. אבל בזמן אחר, אין שמחה לפני הקב"ה, כבזמן שרשעי עולם והמכעיסים אותו, נאבדים מהעולם. וכמ"ש, ובאבוד רשעים רנה. וכן בכל דור ודור, בעת שעושה דין ברשעי עולם, שמחה ורנה לפני הקב"ה.

הרי למדנו, שאין שמחה לפני הקב"ה, כשהוא עושה דין ברשעים. אלא בשעה שנעשה דין ברשעים, שמחה ורנה לפניו על שנאבדו מהעולם. כשהגיע הזמן שהמתין להם שיעשו תשובה, ולא שבו אליו מחטאם. אבל אם נעשה בהם הדין מטרם שהגיע זמנם, ועוד לא נשלם עונם, כמ"ש, כי לא שלם עון האמורי עד הנה, שעוד אפשר שיעשו תשובה, אז אין שמחה לפניו, ורע לפניו על שנאבדו.

**נג** אם הוא מטרם שהגיע זמנם, למה עושה בהם דין? אלא הם גרמו רעה לעצמם. כי הקב"ה לא היה עושה בהם דין מטרם שהגיע זמנם, אלא משום שנתחברו לישראל להרע אותם, משום זה עשה בהם דין, והאביד אותם מהעולם לפני זמנם. ולכן רע לפניו להאבידם לפני זמנם. ומשום זה הטביע את המצרים בים, והאביד שונאיהם של ישראל בימי יהושפט, וכן כולם. כי בשביל שעשו רע לישראל,

**מו** עשה ה' אשר זמם, בצע אמרתו, אשר צוה מימי קדם.

**מז** בצע אמרתו, קרע לבוש היקר שלו, אשר צוה מימי קדם. מאלו ימי קדם העליונים, מהספירות דפרצוף עתיק, הנקראות ימי קדם. וביום שנחרב בית המקדש, קרע אותה, באשר בגד יקר זה הוא הכבוד שלו ותיקון שלו. המלכות נקראת כבוד ה' והיא תיקונו, כי הוא מתתקן על ידה בהמוחין דהארת החכמה. וקרע אותה. שנסתלקו ממנה ט"ר ונשארו בה חלק העשירית ממנה.

**מח** עשה ה' אשר זמם. הכי דרכו של המלך לחשוב להרע לבניו, עוד קודם שבאים לחטוא? זה דומה למלך, שהיה לו כלי יקר, ובכל יום היה מפחד עליו, שלא ישבר, והיה מסתכל בו והיה ישר בעיניו. לימים בא הבן והכעיס את המלך, לקח המלך את כלי היקר ושבר אותו. זה שכתוב, עשה ה' אשר זמם.

**מט** מיום שנבנה בית המקדש, היה הקב"ה מסתכל בו, והיה חביב עליו מאד. והיה מפחד על ישראל, שלא יחטאו ויחרב בית המקדש. וכן בכל פעם שהיה בא לבית המקדש, היה לובש בגד יקר הזה, מזדווג עם המלכות. ואחר שגרמו החטאים והכעיסו את המלך, נחרב בית המקדש, וקרע אותה בגד יקר. וכמ"ש, עשה ה' אשר זמם, בצע אמרתו.

**נ** המלכות מתחילה היתה יושבת בראש אמיר. ומתעטר בה המלך עטרה לראשו. ואילן הנשמות מטרם שבאים לעולם, לפניו. ועתה, כשנחרב בית המקדש, קרע אותה,

נאבדו לפני זמנם. בית המקדש. שאע"פ שכבר נשלם זמנם שהכעיסו לפניו, מ"מ לא היה שמחה לפניו. ומעתה הוא ואילך, אין שמחה למעלה ולמטה. על שנאבדו מהעולם. חוץ בזמן שנחרב

## כי לימים עוד שבעה

**(נה)** ארבעים יום וארבעים לילה. ארבעים יום להלקות בהם רשעי עולם, כמ"ש, ארבעים יכנו לא יוסיף, כנגד ארבע רוחות העולם, חו"ב תו"מ, לכל אחד עשרה, שהם ארבעים. משום שהאדם נברא מארבע רוחות העולם. ועל זה כתוב, ומחיתי את כל היקום. וצריכים ארבעים להלקות ולמחות העולם.

**(נד)** מפני מה דן הקב"ה את העולם, את דור המבול במים, ולא באש ולא בדבר אחר? כי הם השחיתו דרכם, בזה שמים עליונים ומים תחתונים לא נתחברו זכר ונקבה כראוי. כי כל מי שמשחית דרכו, הוא משחית מים זכרים ונקבות. כלומר, שפוגם במ"ד ומ"ן העליונים, וגורם שלא יתחברו. ועל כן נדונו במים. במה שהם חטאו.

**(נט)** והמים היו רותחים, והפשיטו העור מהם, כמו שהשחיתו דרכם במים רותחים. דין כנגד דין, שנפרע מהם מדה כנגד מדה. נבקעו כל מעיינות תהום רבה, זה מים תחתונים. וארובות השמים נפתחו, זה מים עליונים, הרי שלקו ע"י מים עליונים ותחתונים.

**(נו)** ותשחת הארץ לפני האלקים. אם בני אדם חוטאים, הארץ במה חוטאת? משום שכתוב, כי השחית כל בשר את דרכו. כמ"ש, כעין זה ותטמא הארץ ואפקוד עונה עליה. אלא בני אדם הם חוטאים. הארץ, במה חוטאת? אלא עיקר הארץ הם בני אדם, והם משחיתים הארץ והיא נשחתת. **(נז)** כל החטאים של האדם וכל ההשחתה שלו תלויים בתשובה. והחטא של השופך זרע על הארץ, שמשחית דרכו ומוציא זרע על הארץ, משחית את עצמו ומשחית הארץ. ועליו כתוב, נכתם עונך לפני. וכתוב, כי לא אל חפץ רשע אתה, לא יגורך רע.

## ויולד נח שלשה בנים

חירק, כמ"ש, ונוולים מתוך בארך. א"כ היה צריך להוליד ממוחין הללו רק בן אחד. ולמה הם שלושה? ולא עוד, אלא שנבדלים כל כך אחד מחברו? אף כאן, אע"פ כשהיו בנוקבא דאצילות, היו שלשתם רק מוח אחד, בסוד ג' קוים שבו, מ"מ כשנולדו ויצאו משם, באו לג' עולמות בי"ע דפרודא, ונתחלקו שם ג' הקוים, שהם ג' קשרי הרוח, זה מזה, המכונים נשמה רוח נפש:

**(סא)** ויולד נח שלשה בנים. משל לבן אדם, שהכניס לנוקבתו פרי הבטן בפעם אחת, ויצאו ב' או ג' בנים, שאחד נבדל מחברו בדרכיו ובמעשיו: אחד הוא צדיק, ואחד הוא רשע, ואחד הוא בינוני. אף כאן גם כן: ג' קשרי הרוח הולכים ומעופפים ונכללים בשלשה עולמות, שהם בריאה יצירה עשיה.

ויולד נח שלשה בנים. מוחין הבאים בג' הקוים, הנמשכים מג' הנקודות חולם, שורק,

שנולדים בעולם. ואין נפש בלי רוח. אכן הנשמה שוררת בדרכיו של האדם, כלומר, שאינה נולדת ביחד עם הנפש רוח, אלא שהאדם צריך להמשיך אותה, ע"י שילך בדרך הישר והטוב. והיא במדור נעלם, שלא נודע מקומה. כי הנשמה נולדת בו"ק, שהיא נפש רוח, והג"ר נשארם בהנוקבא דאצילות, הנעלמת מדרי בי"ע. **סג** אם האדם בא לטהר, עוזרים אותו עם נשמה קדושה, ומטהרים אותו, ומקדשים אותו, ונקרא קדוש. ואם לא זכה ואינו בא לטהר, רק ב' מדרגות פתוחים לו, שהם נפש ורוח. ונשמה קדושה אין לו. ולא עוד אלא אם בא לטמא מטמאים אותו, והוסר ממנו עזרה עליונה. מכאן ואילך כל אחד לפי דרכיו. כלומר, אם עושה תשובה ובא לטהר, שוב עוזרים לו. ואין לשאול, הרי כשהאדם נולד, אין לו רק נפש מצד הבהמה הטהורה. והענין הוא, כי הרוח כלול תמיד בנפש. וא"כ יש לו נפש רוח בעת שנולד. אבל נשמה למדרגה זו דבעירי דכיא לפי מעשיו. וכן הוא בכל מדרגה. **סד** קשרים רמים של מצודת המצודות אנו. קטורי פירושו נר"ן, המכונים ג' כתרם נר"ן שלנו, מקושרים בקו האמצעי, שהיא מצודה חזקה מכל המצודות כלפי הס"א. ע"כ פתוחים העינים ופתוחים האזנים. כלומר, יש לנו חו"ב, המכונים עינים ואזנים, כי קול מן הקולות יורד ממעלה למטה, משבר הרים וסלעים. כלומר, קו האמצעי, הנקרא קול, שהוא דעת, הכולל ג' קולות חב"ד דדעת, ורק קול אחד יורד ומאיר ממעלה למטה, ומשבר כל הקליפות החזקות, הנקראים הרים וסלעים. אבל ב' קולות העליונים, שהם חו"ב דדעת, אינם נמשכים למטה. הרואים ואינם רואים, ונעשו אטומי אזנים ושתומי עינים, שאינם רואים, אינם שומעים, ואינם יודעים להשכיל את האחד, הכלול ביניהם בהשניים, דוחים אותם לחוץ. משום שאינם יודעים להשכיל ולהמשיך את האחד, הכלול בשנים,

- קו ימין, נשמה בבריאה.  
- קו שמאל, רוח ביצירה.  
- קו אמצעי, נפש בעשיה. כי קו האמצעי למטה מקו שמאל.  
כי אחר שיצאו מאצילות ונכללו בג' עולמות בי"ע, נפרדו ונחלקו מחמתם זה מזה, ונעשו על ידיהם ג' בנים, שהם נשמה, רוח, נפש, והם שם, חם, ויפת. אמנם בחינת הרוח, קו השמאל, שהוא חם, עוד לא היה נתקן אז כראוי. וע"כ היה חם רשע. ויפת, להיותו מכריע בין שם לחם, נבחן לבינוני.

**סו** הנשמה יוצאת מזו"ן דאצילות, ונכנסת בין הרי הפירוד, לבי"ע, ונתחבר הרוח בהנשמה, ויורדת יותר למטה, נתחבר הנפש ברוח, וכולם הולכים ומתחברים זה בזה. כי הגם שהמוחין נפרדים לג', מחמת יציאתם לבי"ע דפרודא, מ"מ יש להם עוד חיבור זה בזה. והוא מטעם, כי בעודה בזו"ן דאצילות, יש לה כח"ב תו"מ דכלים ונרנח"י דאורות. וכשיוצאת לג' עלמין דפרודא, נעשתה לו"ק, והג' קוים שבה נפרדים זה מזה:

- ו"ק דקו ימין, נשמה, בבריאה.  
- ו"ק דקו שמאל, רוח, ליצירה.  
- ו"ק דקו אמצעי, נפש, לעשיה.  
והג"ר דאורות דכל אחד, נשארות בעולם העליון ממנו. והבינה ותו"מ דכלים דכל אחד, נופלים להעולם שלמטה ממנו. ונמצא, כשהנשמה באה בבריאה, יורדים בינה ותו"מ דנשמה, ומתלבשים ברוח שביצירה, שהוא מדרגה התחתונה, ונעשה בזה חיבור בין הרוח להנשמה, שבאה לבריאה דפרודא, כי בינה ותו"מ דנשמה ירדו ונתלבשו ברוח שביצירה, ועי"ז נתחברו. יורד למטה ליצירה ומתחבר נפש ברוח, כי בינה ותו"מ דרוח שביצירה נופלים ומתלבשים בהנפש שבעשיה, ועי"ז נתחברו. וכל הג' כולם מתחברים, הנשמה ברוח, ורוח בנפש. בעת

של קו שמאל, שיפתח ג' שערים, ג' הקוים שבהווג, שבצד המדבר, שבשליטת צד השמאל, שממנו כוחות המדבר.

ואז נמשך הארת השמאל ממעלה למטה עד לעוה"ז. ובג' זווגי זו"ן, הנעשים בכח ג' התפילות, כי הארת השמאל שבתחילת כל זווג, מגיע אל הרשעים שבגיהנום. והמשכה זו נעשה ברגע תחילת הזווג דו"ן, כדי לפייס הנוקבא, כי נסתמו דרכי האור ונעשה חשך.

**סח** ואז ג' ממונים, שתחת ידם נמצא ג' מגרופות, הם מנשבים בידיהם ומחזירים העשן למקומו. אחר שכבר פייס הנוקבא בהארת השמאל, והנוקבא אינה יכולה לעמוד בו, עושה זווג בשליטת הימין, וממשיך לה הארה מושלמת. ונמצא שזווג הימין הזה נמשכים ובאים ג' ממונים, שנמשכים מג' קוים של הזווג, וג' מגרפים, ג' כוחות הימין, המנקים את צנורות השפע מן הדינים, כמו עם מגרפות, והם ממשיכים חסדים, שבוה נבחן, שמחזירים הדינים, המכונים עשן ואש, אל מקומם, שהוא הגיהנום.

ובינתיים, מעת שהאירו ג' הקוים בשליטת השמאל, ומטרם שבא עשן האש וסתם הדרכים, נבחן שהיה להם הרוחה, שעה וחצי שעה. כי ג' קוים של המוחין, שהם חכמה בינה דעת, נקראים שלש שעות, וקו הדעת נחלק לשנים, שהם חסד וגבורה. ולפי זה נמצא שבעת שהאיר השמאל, האירה הבינה, שהיא שעה, והגבורה, שהוא חצי שעה מן הדעת. אבל משעה וחצי שעה שלצד ימין, שהם חכמה, וחסד שבדעת, לא האיר אז כלום. הרי שהשיגו הרוחה להנות בינתיים רק משעה וחצי שעה בלבד.

ואחר שחזר הימין להאיר בהווג, חוזרים לאש שלהם, לאש הגיהנום. ואינם יכולים להנות מחכמה וחסד שבדעת, המאיר בעת הזווג הזה. וכן ג' פעמים ביום, ובכל פעם שישראל אומרים אמן, בתחלת כל זווג, הם משיגים הרוחה. אשריהם הצדיקים, אשר דרכיהם מאירים בעולם הבא לכל הצדדים.

שהוא קו האמצעי, ע"כ נעשו אטומי אזנים ושתומי עינים. שאינם יכולים לקבל המוחין הקדושים של חכמה, הנקראים עינים, ושל בינה, הנקראים אזנים. ואינם רואים ואינם שומעים. ולכן דוחים אותם לחוץ מהקדושה. **סח** הם מתדבקים בב' הקוים ימין ושמאל, חכמה ובינה. האחד, קו אמצעי, אומן האומנים, שבו תלויים כל המוחין, הוא אינו שורה ביניהם. לכן אינם נכנסים בין הספרים הקדושים. כי כל אלו, שאומן הזה, קו האמצעי, אינו שורה בתוכם, אינם נכתבים בספרי הזכרונות. כלומר, שאינם מקבלים המוחין הגדולים דבינה, הנקראים ספר זכרון וספר החיים. וע"כ נמחים מספר החיים, שאין להם חלק שם. כמ"ש, ימחו מספר החיים ועם צדיקים אל יכתבו.

**סו** ווי להם כאשר יצאו מעוה"ז, מי ידרוש ויבקש בעדם, כאשר ימסרו בידי המלאך דומה, וישרפו באש דולק. ולא יצאו משם חוץ בראש חודש ושבט, כמ"ש, והיה מדי חודש. לאחר, השבת ור"ה, כרוז מכריז עליהם מצד צפון, ואומר, ישובו רשעים לשאולה. וכמה מלאכי חבלה מתאספים ובאים עליהם. בארבע רוחות לוחט האש בגי בן הנם להעניש הרשעים, שפגמו בד' בחינות חו"ב תו"מ.

**סז** ג' פעמים ביום נפקדים להקל על עונשם, בעת ג' זווגי זו"ן שבג' התפילות. ולא עוד אלא בשעה שישראל אומרים, אמן יהא שמיה רבא, בקול רם, נעשה זווג למעלה, והקב"ה מתמלא רחמים, והוא חס על הכל. ורומז להמלאך הממונה על שערי גיהנום, ששמו סמריאל, וג' מפתחות בידו, ופותח ג' שערים שבצד המדבר, והם רואים האור של עוה"ז. ובא עשן של אש וסתם דרכי האור.

נטילת רשות ופיוס נוהג בכל זווג זו"ן. שו"א ממשיך בתחילת הזווג מהארת הקו שמאל, בסוד, שמאלו תחת לראשי. ואח"כ מזדווג עמה בשליטת הימין. ונמצא שבשליטת קו שמאל, הוא רומז להמלאך סמריאל, הממונה של גיהנום, שהוא הענף

## דינו של גיהנום

**סט** בגיהנום יש מדורים על מדורים. שניים שלישיים עד שבע. ואשריהם הצדיקים, המשמרים את עצמם מחטאי הרשעים, ואינם הולכים בדרכיהם, ואינם נטמאים בהם. וכל מי שנטמא, כשנפטר והלך לעולם האמת, הוא יורד לגיהנום, ויורד עד המדור התחתון.

**ע** ושני מדורים הם הסמוכים זה לזה, הנקראים שאול ואבדון. מי שיורד לשאול, דנים אותו שם, ומקבל ענשו, ואח"כ מעלים אותו למדור אחר העליון מזה. וכן עולה מדרגה אחר מדרגה, עד שמעלים אותו משם. אבל מי שיורד לאבדון, אינם מעלים אותו משם לעולם. ומשום זה נקרא אבדון, כי הוא אבוד שם לגמרי.

**עא** נח הצדיק היה מתרה בבני דורו, ולא היו שומעים לו, עד שהביא הקב"ה עליהם דינו של גיהנום, שהוא אש ושלג, מים ואש, זה קר וזה רותת. וכולם נידונו בדינו של גיהנום ונאבדו מן העולם.

**עב** ואחר כן נתקיים העולם כראוי לו, ונכנס נח בהתבה, והביא לתוכה כל מין ומין מבריות העולם. נח היה עץ עושה פרי, יסוד צדיק, ויצאו כל המינים שבעולם מן התיבה, כמו למעלה, כמו ביסוד ומלכות שלמעלה.

**עג** כאשר עץ עושה פרי הוזה, שהוא יסוד דו"א, נתחבר בעץ פרי, שהיא מלכות, יוצאים ממנה כל אלו המינים של מעלה, חיות גדולות וקטנות, וכמה מינים, וכל אחד למינו. כעין זה היה נח בהתבה. וכולם יצאו מן התבה, כולם קבלו תיקונים מצד היותם בהתבה, כמו התולדות שלמעלה המקבלים תקונים מהמלכות. ונתקיים העולם כעין שנתקיים למעלה. ומשום זה נקרא נח איש האדמה, בעלה של האדמה. ונקרא נח איש צדיק, יסוד צדיק שלמעלה.

**עד** שלש מאות שנה עד שלא בא המבול, היה נח מתרה בהם על מעשיהם, ולא היו שומעים לו, עד שנשלם הזמן שהקב"ה המתין להם, כמ"ש, והיו ימיו מאה ועשרים שנה, ונאבדו מהעולם. כתוב, ויהי כי החל האדם... והיו הולכים ערומים לעיני כל. ויראו בני האלהים את בנות האדם. וזה היה להם יסוד ועיקר, שגרם להם להמשיך בחטאיהם, עד שגרם להם להשמד מהעולם. ומשום זה, נמשכו אחר יצר הרע, בגזעו ושרשיו, ודחו אמונה קדושה מביניהם ונטמאו. ומשום זה, קץ כל בשר בא לפני, ללמד שטנה עליהם.

## קץ כל בשר

**עה** הודיעני ה' קצי. אמר דוד לפני הקב"ה, שני קצים הם, אחד לימין ואחד לשמאל, והם שני דרכים לבני אדם, ללכת בהם לעולם האמת. יש קץ לימין, ויש קץ לשמאל, לחשך, אבן אופל וצלמות. ולכל תכלית הוא חוקר. קץ, שהוא לשמאל, הוא החוקר, שהוא מחשיך פניהם של הבריות. סיום האצילות נקרא קץ. ויש בו ימין, המאיר ממטה למעלה, קדוש. ונקרא קץ הימין. ויש בו שמאל, ששם נאחו הס"א, להמשיך האור ממעלה למטה.

והוא בחינת מלאך המות. **עו** הקץ לימין הוא כמו שאמרנו, שכתוב לקץ הימין, אמר לו הקב"ה לדניאל, ואתה לך לקץ ותנוח. אמר לו דניאל, בעולם הזה או בעולם האמת? אמר לו בעולם האמת. אמר לו, בשעה שיקומו מעפר, בתחית המתים, אקום ביניהם או לא? אמר לו, ותעמוד. אמר לו דניאל, יודע אני שיקומו, לתחית המתים, כתות כתות, מהם צדיקי אמת, ומהם רשעי עולם, ואיני יודע עם מי מהם אקום? אמר לו

אמר לו הקב"ה, אתה צריך להשמר, ולא תראה עצמך לפני המשחית, שלא ימשול עליך.

**פ** ואם תאמר, מי נתן כאן משחית, הרי רק מים היו ונתגברו, ונעשו למבול? אין לך דין הנעשה בעולם, אם כשהעולם מוכה, או אפילו כשהעולם רק נמסר לדין, שלא ימצא אותו המשחית הולך בתוך הדינים הנעשים בעולם. אף כאן כן הוא, מבול היה והמשחית הלך בתוך המבול, והוא נקרא כן בשם מבול, כי נכלל בשם הזה. וע"כ אמר הקב"ה לנח להסתיר עצמו בתוך התבה ולא להראות בעולם.

**פא** הרי התיבה נראתה בעולם הזה, שהמשחית הלך בו. וא"כ עדיין הוא מגולה לפני המשחית. אלא כל עוד שפניו של אדם אינם נראים לפני המשחית, אינו יכול למשול על האדם. מאין לנו זה, ממצרים, שכתוב, ואתם לא תצאו איש. משום שהמשחית נמצא בחוץ, והוא יכול להשחית. ולא צריכים להתראות לפניו. ומשום זה נח, וכל אלה שהיו עמו, נסתתרו בהתבה, והמשחית לא יכול למשול עליהם.

לגורלך. כלומר עם הצדיקים. אמר לו, והרי אמרת, ואתה לך לקץ, ואיני יודע לאיזה קץ, לקץ הימין או לקץ השמאל? אמר לו, לקץ הימין.

**עז** אף דוד אמר להקב"ה, הודיעני ה' קצי, מהו חלק גורלי? ולא נחה דעתו, עד שנתבשר, שיהיה לימין, שכתוב, שב לימיני. אף לנח אמר הקב"ה, קץ כל בשר בא לפני. מי הוא, אם קץ הימין או קץ השמאל? ואומר, זהו הקץ, שהחשיך פניהם של הבריות, להיותו קץ כל בשר. קץ השמאל הוא, מלאך המות.

**עח** מכאן, שרשעי עולם מקדימים אותו, ומושכים אותו עליהם להחשיך להם. כיון שנותנים לו רשות, הוא נוטל הנשמה. ואינו נוטל הנשמה עד שנותנים לו רשות. כמ"ש, בא לפני. שבא לפני לקבל רשות להחשיך פניהם של בני העולם. ולכן, והגני משחיתם את הארץ. שנתתי לו רשות. וע"כ, עשה לך תיבת עצי גופר, כדי שתנצל ולא יוכל לשלוט עליך.

**עט** בשעה שיש מגפה בעיר או בעולם, לא יתראה האדם בשוק, משום שיש לו רשות להמשחית להשחית הכל. משום זה

## צהלי קולך - ענייה עֲנָתוֹת

נאמר על המלכות, שתשמה ותרנן בקולה בעת שהיא בת גלים. שיש לה מוחין הגדולים, הנקראים גלים, שהם מוחין דאבא.

**פה** ליש, ליש אובד מבלי טרף, בהיפך מהשם גלים, כשהמלכות נאבדת מחמת חוסר שפע.

ליש הוא שם זכר, ליש, ליש, ליש שם נקבה, המלכות. למה היא נקראת על השם ליש? על מדת הגבורה שבה, או על חוסר שפע שבה?

הכל הוא בליש, שהשם ליש יורה על זמן היותה בבחינת נקודת השורק. שאז בה זמן מדת הגבורה והן חסרון השפע, שהוא

**פד** צהלי קולך, בת גלים. הקשיבי ליש, ענייה ענתות. זה נאמר על כנסת ישראל, המלכות. צהלי קולך בת גלים, בת אברהם אבינו, כמ"ש, אבא יסד בת. והוא חסד, שעלה להיות חכמה. וכשיש לה מוחין דאבא, נקראת בת גלים. גל נעול, שהמלכות נקראת גל, בעת שיש לה מוחין דאבא.

כי גלים הם האורות המתקבצים, בסוד ג' הנקודות חולם שורק חירק, והולכים ונכנסים לתוך המלכות וממלאים אותה, כמ"ש, שלחך פרדס רמונים. שלחך, האורות, המתקבצים ונמשכים להמלכות. כמו נהרות ונחלים. צהלי קולך בת גלים,

עבר על מצות הקב"ה. עד שבא נח והקריב קרבן, ונתיישב העולם.

לא נתיישב העולם, והארץ לא יצאה מזוהמת הנחש, עד שעמדו ישראל על הר סיני, ונתאחזו בעץ החיים, אז נתיישב להעולם.

**פט** ואם לא חזרו ישראל וחטאו לפני הקב"ה, לא היו מתים לעולם, כי הוסרה מהם זוהמת הנחש. כיון שחטאו, נשברו או לוחות הראשונות, שהיה בהם חירות מכל, חירות מאותו נחש, קץ כל בשר, מלאך המות.

**צ** וכשעמדו הלויים להרוג הרג, בעת שאמר להם משה, שימו איש חרבו על ירכו, אז חזר ונתעורר נחש הרע, והיה הולך לפניו ולא יכול למשול בהם. כי ישראל כולם היו מזוינים בחגורות מזוינות, כמ"ש שבעת מתן תורה, חגר להם הקב"ה חגורות מאותיות השם הקדוש, שהם העדי שקבלו מהר חורב. וע"כ, לא היה יכול הנחש למשול עליהם. וכיון שאמר למשה, ועתה הורד עדיך מעליך, ניתן רשות להנחש למשול עליהם.

**צא** כתוב, ויתנצלו בני ישראל את עדיך מהר חורב. וינצלו, היה צריך לכתוב. אלא, ויתנצלו, יורה שנתנצלו ע"י כח אחר, כי ניתן רשות להנחש למשול עליהם. את עדים מהר חורב. פירושו, העדי שקבלו מהר חורב, כאשר ניתנה התורה לישראל.

**צב** נח שהיה צדיק, למה לא ביטל המות מהעולם, כמו שהיה במתן תורה? משום שזוהמת הנחש עוד לא יצאה מהעולם. ועוד, שעוד לא היה לבני העולם אמונה בהקב"ה, והיו נאחזים כולם בעלי האילן למטה, שהם כחות החיצונים, והיו מתלבשים ברוח הטומאה.

**צג** ועוד, שיצאו מן התיבה, הוסיפו לחטא וללכת אחר היצה"ר כבתחילה, והתורה הקדושה, שהיא עץ החיים, עוד לא הוריד אותה הקב"ה בארץ. ועוד, שהוא עצמו חזר והמשיך המות לעולם.

אז גבורה תחתונה, מלכות, ושהיא נמשכת מגבורה עלאה, מהגבורה שבבינה, ע"כ נאמר עליה, ליש גבור בבהמה. והיא, ליש אובד מבלי טרף, בשעה שאלו הנחלים, שהם אורות העליונים, מסתלקים ואינם נכנסים לתוכה. אז נקראת ליש, הנאבדת מבלי טרף, כמ"ש, ליש אובד מבלי טרף, ובני לביא יתפרדו.

**פו** ליש, עניה ענתות, הן היינו הך. עניה ענתות, פירושו עניות שבעניות, כמ"ש, מן הכהנים אשר בענתות. וכתוב, ענתות לך על שדך, שענתות האלו פירושים עניות. אף כאן פירושו עניות. מה משמיענו שלמה, במה שקראו ענתות. שלא מצאנו, שאביתר היה נקרא כן עד הנה?

אלא כל זמן שדוד המלך היה חי, נתעלה אביתר בעושר ובכל. אחר שמת דוד, נעשה עני. אמר לו שלמה, ענתות לך על שדך. ומישוב בזה, שעד עתה, כל עוד שדוד המלך היה חי, לא נקרא בשם ענתות, כי היה עושר. אלא אחר מיתתו של דוד נעשה עני, וקראו שלמה ענתות.

**פז** למה קרא לו שלמה בשם ענתות, בשם בזיון? אלא אמר לו, בימיך היה אבי בעניות. ועתה, שאני עשיר, לך על שדך. כי מי ששימש בימי עוני, אינו ראוי שישמש בימי עושר. או למה נקרא אביתר ענתות? אם תאמר, משום שהיה מן ענתות, הנה למדנו, שכתוב, וימלט בן אחד... והוא היה מנוב. שהרי נוב היה עיר הכהנים. ואע"פ שאמרו, היא נוב היא ענתות, ולמה נקראת ענתות, משום שירדה לעניות, והעיר נאבדה ע"י שאול והכהנים נאבדו.

אלא ענתות כפר היה, והוא אינו נוב, וע"כ קרא שלמה לאביתר ענתות. משום שאמר שלמה, וכי התענית בכל אשר התענה אבי. ומעיר נוב היה, ועל שדוד היה בעניות בימיו, קרא אותו ענתות.

**פח** העולם היה בעניות, מיום שאדם

## אותו היהודי [ההוא יודאי]

דינים, ונקראת בית דין שלמטה, למטה מחזה. וע"כ היא דן את העולם בדין, וכן ז"א יושב אז על כסא דין, ודן את העולם. ומצב הזה נקרא, התעוררות ראשונה.

**צט** ובית דין זה שולט לדון העולם עד יום הכיפורים. שאז פניה מאירים. שמשגת ג"ר, הנקרא פנים. ונחש המקטרג אינו נמצא בעולם, שהוא מתעסק באותו שער לעזאזל שמביאים לו, שהוא מצד רוח הטומאה, כראוי להמקטרג. ומשום שמתעסק באותו השער, אינו קרב למקדש, שהיא הנוקבא. כלומר, אינו קרב לקטרג על ישראל ולהפריד הזווג של ז"א ונוקבא. **ק** ושעיר הזה הוא כמו שעיר החטאת של ראש חודש, כי מתעסק בו. וע"כ מאירים הפנים של המקדש, שהיא הנוקבא. וע"כ ישראל כולם מוצאים רחמים לפני הקב"ה ומעביר עוונם. ועל סוד אחד אמר להם אותו היהודי, שלא ניתן רשות לגלותו, חוץ מלחסידיים קדושים עליונים החכמים. **קא** כאשר הלבנה, הנוקבא, נקרכת אל השמש, ז"א, מעיר הקב"ה את צד הצפון, קו השמאל, הנמשך מנקודת השורק, ואוחז בה באהבה, ומושך אותה אצלו, שזהו הפיוס ונטילת רשות. והדרום, קו ימין, נתעורר מצד אחר, מצד נקודת החירק, והלבנה, הנוקבא, עולה ומתחברת במזרח, ז"א, ואז יונקת משני הצדדים, מדרום ומצפון, ולוקחת הברכות, שפע הזווג, בלחש, שהיא בחי' ו"ק, מכח נקודת החירק, כמ"ש, וקולה לא ישמע. כי קול ודיבור פירושו ג"ר.

ואז מתברכת הלבנה ומתמלאת משפע. וכאן מתקרבת האשה לבעלה, כלומר זה הוא זווג שלם, המשפיע מוחין שלמים להעולם. סדר הזווג הוא, שמתחילה ממשך ז"א להנוקבא הארת קו השמאל, כמ"ש שמאלו תחת לראשי. ואח"כ את קו הימין, כמ"ש, וימינו תחבקני. ומשמאל נמשך הארת החכמה, ומימין חסדים. ואח"כ

**צד** בעוד שהיו הולכים, ראו שהיה בא לנגדם יהודי אחד. שאלו לו, מי הוא. אמר להם, שליח מצוה אני, כי הגיע זמן החג, וצריכים אנחנו לולב, ואני הולך לקצץ אותם לשם מצוה. הלכו יחד.

**צה** ד' מינים שבלולב, שבכולם באים לרצות בעד העולם, למה צריכים להם בחג ולא בזמן אחר?

**צו** המקום, שאנו יושבים בו, קטן. אבל כולם עוסקים בתורה. ויש עלינו רב, מצוין בהרבנים. ובכל יום הוא אומר לנו דברים חדשים בתורה. ואמר, כי בחג הגיע הזמן לממשלה, שישראל ישלטו על השרים של ע' אומות. וכתוב, אזי עבר על נפשנו המים הזידונים, ברוך ה' שלא נתננו טרף לשיניהם. וכי יש שיניים למים? אלא מים זידונים, הם שאר העמים, ושיניים, הם השרים הממונים על שאר העמים עכו"ם. והם מתברכים מצדם של ישראל.

**צז** ובכדי למשול עליהם על שרי האומות, אנו באים בסוד השם הקדוש, המרומז באילו ארבעה מינים שבלולב: הדסים - חג"ת, מהי' דשם הויה. ערבות - גו"ה, הנמשכים מהה' דהו"ה. לולב - יסוד מהו' דהויה. אתרוג - מלכות ה' תתאה.

לרצות לו להקב"ה, ולמשול עליהם בסוד השם הקדוש. ולעורר עלינו מים קדושים, שפע מים העליונים, לנסך אותם על המזבה, שהיא המלכות, המכניעים את המים הזידונים.

**צח** ובראש השנה, התעוררות הראשון חוזר ובא בעולם, שהיא הנוקבא. כלומר, הנוקבא חוזרת לקדמותה, כמו שהיתה ביום ד' דמעשה בראשית. התעוררות הראשון זה בית דין שלמטה, שנתעורר לדין העולם, והקב"ה יושב על כסא הדין ודן את העולם. הנוקבא נקראת בית. וביום ד' דמעשה בראשית, מטרם שניבנית, היתה מחזה ולמטה דו"א באחוריו. ואז היתה מלאה



הזווג, ונבחנת כמו שנטמאה, ואינה ראויה עוד להזדווג ולקבל שפע מז"א. וכמ"ש כאן, שמגלה את הנקודה דמדת הדין הגנוזה בין הדבקים, ואז אינה יכולה עוד להזדווג ולקבל שפע בשביל העולם.

**קד** ואז ישראל למטה מקריבים בר"ח השעיר, שממשיכים מיתוק המלכות בהבינה, והארת השמאל ממטה למעלה. ונחש הוא נמשך אחרי אותו השעיר, כי כל תאותו הוא להארת השמאל. והלבנה נטהרת, כי היא עתה ראויה לקבל שפע מז"א בעלה. ועולית למעלה ונקשרת למעלה, בז"א, כדי להתברך. ופניה מאירים עתה כלפי מה שנחשכה מקודם בהיותה למטה, מטרם שבאה בזווג עם ז"א.

שעיר ר"ח. בא לטהר הנוקבא, להמשיך לה הכלים דמדת הרחמים מבינה, עם הארת השמאל, שע"ז היא חוזרת לטהרתה. ואע"פ שהנחש יכול עוד לעורר הנקודה דמדה"ד, אחר שכבר נתגלתה לו, מ"מ אינו עושה זאת, מחמת שאינו רוצה לקלקל את הארת השמאל, שהוא תאב מאד להארה זו. ונמצא עתה שקטגור נעשה סגור.

**קה** גם ביום הכפורים, כיון שאותו נחש הרע מתעסק באותו שעיר לעזאזל, שהוא ג"כ המשכת הארת השמאל כמו שעיר ר"ח, הלבנה נפרדת ממנו, מהנחש, כי נעסק בהשעיר ואינו רוצה עוד לקטרג עליה, והנוקבא עוסקת עתה ללמד זכות על ישראל, ומסככת עליהם כאם על הבנים, והקב"ה מברך אותם מלמעלה, ומוחל להם עוונותיהם.

**קו** ואח"כ, כשישראל מגיעים לחג הסוכות, מתעורר צד הימין של מעלה, כמ"ש, וימינו תחבקני, כדי שהלבנה, הנוקבא, תתקשר בו, בימין, ופניה יאירו כראוי. ואז מחלקת חלק מברכותיה לכל אלו הממונים של מטה, לע' שרים. כדי שיתעסקו בחלקם, ולא יבוא לינק וליקרב לצד חלקם של ישראל. כמ"ש בנחש והנוקבא, שלהיותו מתעסק בהשעיר, אינו

מבאר, איך הנחש מתאחו בעת הארת קו השמאל.

**קב** כמו שיש סוד צורות איברי אדם, ז"א, ותקוניו, כן יש סוד צורות אברי הנוקבא דז"א, ותקוני הנוקבא. וכל ההפרש הוא רק בהגוון, שז"א גוון ירוק, ונוקביה גוון אדום. אמנם בצורות האברים הם שוים. וכמו כן יש למטה מאצילות סוד תקון אדם תחתון אחר, מסטרא אחרא, שמתחת הלבנה. שיש בו אותן צורות אברים, ימין ושמאל וכדומה. ומשמעינו בזה, שהמדרגות נחתמות זו מזו, והצורות שבעליונה עוברות על התחתונה, והתעוררות כל בחינה שבאחת מהן, מעוררת הבחינה שכנגדה באחרות.

**קג** כמו שזרוע השמאל למעלה, בז"א, אוחו בהנוקבא, ומתעורר כנגדה באהבה, כן יש למטה, מהנוקבא, נחש הזה, שהוא זרוע שמאל של רוח הטומאה, והוא הנוקבא דטומאה. ואוחו בו, מי שרוכב עליו, שהוא הזכר דטומאה, המזדווג עם הנחש. והוא קרב אז אל הלבנה, שהיא הנוקבא, ומושך אותה, יונק ממנה, מבין הדבקים, ממקום הזווג, ונטמאת.

כי ב' נקודות בהנוקבא:  
- דמדת הדין, שאינה ראויה לקבל מוחין מכח צ"א, והיא גנוזה בה.  
- דמדת הרחמים, מהבינה, שבה מקבלת כל המוחין ומאירה לעולם, והיא גלויה בהנוקבא.  
וע"כ היא נקראת, עין הדעת טוב ורע.  
כי אם זכה אדם הוא טוב, ואם לא זכה הוא רע:

- אם האדם מקבל הארת השמאל בתקוני הקדושה, שהוא ממטה למעלה, אז הוא טוב, שמקבל ממנה כל המוחין בשלמות.  
- ואם לא זכה, אלא שממשיך המוחין ממעלה למטה, אז מתקרב הנחש אל הנוקבא, ומגלה את הנקודה דמדת הדין שבה, שאינה ראויה לקבל מוחין ושפע מז"א, מכח צ"א, ומחמתה מתקלקלת גם נקודה הב' דמדת הרחמים. וע"כ נפרד

**קיא** מה נשתנה, שכתב, וה' המטיר על סדום ועמורה, ואינו כתוב, ואלקים המטיר. ומה נשתנה בהמבול, שכתוב בו, בכל מקום אלקים, אלקים, ולא כתוב בו, וה', כמו במהפכת סדום ועמורה.

**קיב** אלא בכל מקום שכתוב, וה', פירושו, הוא, ובית דינו. ז"א, שהוא רחמים, ביחד עם נוקבא, שהיא דין. ואם כתוב, אלקים סתם, יורה על הבית דין בלבד, הנוקבא בלבדה בלי ז"א. כי בסדום, נעשה הדין שלא לכלות העולם, וע"כ נתערב הוא, ז"א, עם הדין. וע"כ כתוב שם, וה', שיוורה על מדת הרחמים, שהוא ז"א, הנקרא הוי"ה, ובית דינו יחד, שהיא נוקביה. כי הו' הנסמך אל הויה מרבה את הנוקבא. אבל בהמבול, השמיד כל העולם וכל הנמצאים בהעולם, ע"כ כתוב בו השם אלקים, שיוורה על מדת הדין בלבד, בלי שיתוף מדת הרחמים.

**קיג** ואם תאמר, נח וכל שעמו ניצולו, ולא נשמדו כל הנמצאים? הוא משום שנעלם מעין, שלא היה נראה להמשחית. ועל כן נבחן, שנכלה כל מה שנמצא בעולם, כל מה שנראה לעין המשחית. ועל כן, וה', יורה שאינו משחית כל מה שבגלוי לעין, כמו בהפיכת סדום. אלקים, יורה שצריכים להסתור וצריכים להשמר. מפני שמכלה את הכל, כל מה שגלוי לעין. ועל כן, אלקים, יורה על הנוקבא לבדה בלי ז"א, שהוא רחמים.

**קיד** וזה, ה' למבול ישב. ישב, לבדו בפני עצמו, כי לא נתחבר עם הדין שנעשה בהמבול. וכתוב, בדד ישב מחוץ למחנה. ישב, לבדו בפני עצמו. וכתוב, הויה למבול ישב, שבעת דינו של המבול ישב בפני עצמו, ולא נתחבר לדון דין הזה. וע"כ היה כולו דין בלי רחמים.

**קטו** ומשום שנח היה נעלם מעין, לכן אחר שנעשה הדין, ונכלה העולם, ושכך כעסו, מה כתוב, ויזכור אלקים את נח. כי עד עתה, בעת שכילה העולם, לא נזכר נח, שהיה נעלם מעין.

מקטרג על הנוקבא.

**קז** כעין זה למטה, בעוה"ז, שהאומות כולם מתברכים, הם נעסקים בנחלת חלקם, ואינם באים להתערב עם ישראל ולחמוד את נחלת חלקם, כמ"ש בנחש והנוקבא, ובע' ממונים העליונים וישראל. ומשום זה בחג, ע"י הקרבת ע' פרים, ממשיכים ישראל ברכות לכל אלו הממונים על ע' אומות. כדי שיתעסקו בחלקם ולא יתערבו עמהם.

**קח** וכאשר הלבנה מתמלאת עם ברכות למעלה כראוי, באים ישראל ויונקים ממנה בלבדם. וע"כ כתוב, ביום השמיני עצרת תהיה לכם. עצרת הוא אוסף. כי כל מה שנאסף מהברכות העליונות, אינם יונקים ממנה עמים אחרים, חוץ מישראל בלבד. ומשום זה כתוב, עצרת תהיה לכם, לכם, ולא לשאר עמים. לכם, ולא לשאר ממונים.

**קט** ועל כן ישראל מרצים את הקב"ה במים, שמנסכים על המזבח. כדי לתת להממונים של האומות חלק מהברכות, שיתעסקו בו ולא יתערבו אח"כ בשמחתם של ישראל, כאשר ינקו ישראל ברכות העליונות. ועל יום זה כתוב, דודי לי ואני לו. שאחר אינו מתערב עמנו.

**קי** משל למלך, שהזמין את אוהבו לסעודה, שהוא עושה ביום מסוים, כדי שאוהב המלך ידע שהמלך רוצה בו. אמר המלך, עתה אני רוצה לשמוח עם אוהבי לבדו, ואני מתירא, שאני אהיה בתוך הסעודה עם אוהבי, יבואו כל אלו השוטרים הממונים, וישבו עמנו אל השולחן, לסעוד סעודת השמחה עם אוהבי ביחד. מה עשה האוהב, הוא הקדים תבשילים של ירקות ובשר שור, והקריב לאכול לפני אותם השוטרים הממונים, ואחר כך ישב המלך עם אוהבו, לאותה סעודה העליונה מכל מעדני עולם. ובעוד שהוא עם המלך בלבדו, שואל ממנו כל צרכיו, והוא נותן לו, והמלך שמח עם אוהבו בלבדו, וזרים לא יתערבו ביניהם. כך ישראל עם הקב"ה. משום זה כתוב, ביום השמיני עצרת תהיה לכם.

בה בהארת החכמה, ואותו שנקרא רע עין שולט עליו. כלומר, שבמקום הגילוי דהארת חכמה, מתאחזים כל הדינים והקליפות. אבל בהנוקבא שמחזה ולמעלה, ששם חסדים מכוסים, שמשום זה הוא נקראת העולם המכוסה, אין שום קליפה יכולה להאחו בה. ולפיכך כל שדבריו מכוסים, שורה עליו ברכה מעלמא דאתכסיא. וכל שדבריו מגולים, שורה עליו דינים מעלמא דאתגליא. והכל הוא בסוד עליון, כעין של מעלה.

**קטז) הקב"ה נעלם וגלוי. גלוי, הבית** דין שלמטה, הנוקבא רחל, העומדת מחזה ולמטה דו"א. נעלם, המקום שכל הברכות יוצאים משמה, שהיא הזווג ז"א ולא, העומדת מחזה ולמעלה דו"א. שמוזוג הזה באים כל הברכות. ומשום זה, כל דברי האדם, שהם בהעלם אצלו, שורה עליהם ברכות. וכל שהם בהתגלות, מקום ההוא של בית דין שורה עליו, הנוקבא שמחזה ולמטה דו"א, משום שהוא מקום הגילוי, העולם המגולה. כלומר, שהחסדים מתגלים

## סוד הקרבן [רזין דקרנא]

במעמדם, בעת הקרבת הקרבן, שהם ג' הקוים, נמשכים המוחין בבחינת אדם. וע"י הודוי שמתודים על הקרבן, נמשך הארת החכמה שבקו שמאל בלבדו, בלי זוג מכל הקוים, שהארה זו נקראת בשם בהמה. ומהארה זו דבהמה נהנה ג"כ הקין כל בשר. ואין כפרת עונות, אלא ע"י המשכת הארת החכמה שבשמאל. מכה הודוי, וכפרת עונות שבהקרבן, הוא נבחן בשם בהמה, שהיא הארת החכמה שבשמאל, שמשם כפרת העוונות.

**קכ) כמו הקרבן של עזאזל, שכתוב בו,** והתודה עליו כל עוונות. בכל קרבן נוהג וידוי העוונות. כי כאשר הקרבן עולה על המזבח, ואינו נשלח המדברה, מגיע לו על אחת, שתיים שצריכים להתודות עליו. ומשום זה, זה עולה למקומו, וזה עולה למקומו. זה בסוד אדם, ש ג' קוים. וזה בסוד בהמה, הארת הקו שמאל בלבד. כמ"ש, אדם ובהמה תושיע ה'.

**קכא) מנחת הביתים וכל שאר המנחות.** צריכים לעורר רוח הקדוש, בחינת אדם, בהרצון של הכהנים, ובשירת הלויים, ובתפלת ישראל, שהם ג' קוים. ובאותו העשן, ושמן, וקמת, העולה על המזבח, מתרוים ומסתפקים כל בעלי הדין, שאינם יכולים לשלוט בדין ההוא שנמסר להם. והם בחינת בהמה. הרי שגם במנחות יש ב' הבחינות אדם ובהמה. והכל נמשך בזמן

**קיד) קין כל בשר זה, שהוא הסי"א,** נהנה מהקרבתו שהיו ישראל מקריבין על המזבח, או לא? כולם היו מקבלים סיפוקם ביחד, הן למעלה והן למטה.

**קיט) כהנים ולוים וישראלים, ג' קוים,** נקראים אדם, בחיבור של אלו רצונות הקדושים, העולים מהם למ"ן, מהכהנים בעבודתם, ומלוים בשירתם, ומישראל במעמדם, בעת הקרבת הקרבן. כשבה ההוא, או האיל, או בהמה היא שמקריבים, צריכים לפרש עליה, מטרם שמקריבים אותה על המזבח, כל החטאים וכל רצונות הרעים. להתודות עליה. ואז נקרא קרבן ההוא בשם בהמה, בתוך כל אלו החטאים, והרעות, וההורים, שהתודה עליו.

אדם בגימטריה מ"ה. וע"כ הוא כינוי לז"א, הויה במילוי אלפין שבגימטריה מ"ה. בהמה בגימטריה נ"ב. וע"כ הוא כינוי אל הנוקבא, הויה במילוי ההין שבגימטריה ב"ן. והשם הזה יורה בעיקר על מוחין דשמאל שהיא מקבלת. ולפיכך הארת המוחין השלמים, שבאים בזווג כל ג' הקוים, נקרא בשם אדם. והארת החכמה, הנמשכת בקו שמאל, מטרם שנתחבר בזווג ג' הקוים, נבחנת בשם בהמה.

ובהקרבת הקרבן יש ב' הבחינות, אדם ובהמה. כי ע"י המ"ן שמעלים כהנים בעבודתם, ולוים בשירתם, וישראל

אחד. כלומר, הן בחינת אדם, והן בחינת בהמה, נמשך כאחד בעת הקרבת הקרבן. הכל נעשה בסוד האמונה, להספיק זה לזה, ולהעלות למעלה מה שנצרך, עד אין סוף. להספיק זה לזה, עומד על קו ימין, המשלים לשמאל, וקו שמאל המשלים לימין. לעלות למעלה מה שנצרך, עומד על הארת החכמה שבשמאל, שצריכים להעלותה למעלה ולא להמשיכה למטה. עד אין סוף, להעלות הכל לרדל"א.

## הרימותי ידי למעלה בתפילה [ארימת ידי בצלותי]

שממנו נמשך ענין יציאת המוחין דקטנות והמוחין דגדלות של ג' רישין של א"א, הנקראים כתר, מוחא דאורא, ומוחא סתימאה, שהם יה"ו של א"א עצמו.

וכן מבאר הקטנות והגדלות של הלבושים דא"א, הנקראים או"א, ישו"ת, זו"ן, ואיך יה"ו דלבושים נכללים ביה"ו דא"א גופיה, וכולם נכללים בראש עתיק הנוכר, הנקרא רדל"א, א"ס, שהיא כונת הקרבן.

וכמ"ש, סיום חדש נפרס, שפירושו עלית המלכות למקום בינה, ומסיימת שם המדרגה, שסיום חדש זה נקרא פרסא, וע"י סיום זה ירדו ג' הספירות בינה ותו"מ מכל מדרגה להמדרגה שמתחתיה. ונמצא בינה ותו"מ דמחשבה עלאה, כתר, ירדו למוחא דאורא. ובתו"מ של מוחא דאורא ירדו למוחא סתימאה. ובתו"מ דמו"ס ירדו לאו"א וכו'. באופן שלא נשאר בכל מדרגה רק כתר וחכמה דכלים, שיכלו לקבל בהם מרדל"א רק ב' אורות נפש רוח, הנבחנו לז"ק ולקטנות של ג' רישין.

הכתר דא"א מאיר בהארה סתומה למוחא סתימאה, ו"ק, ולמוחא דאורא מאיר באור שאינו נודע, ג"כ רק ו"ק. והוא מחשבה עצמה, הכתר דא"א, לא ידעו. ג"כ רק ו"ק. אמנם יש הפרש ביניהם, כי אור סתום, נקרא שגם בגדלות כשישיג ג"ר, ישאר סתום ולא יאיר לאחריים. ואור שאינו נודע, נקרא שרק עתה אינו נודע, אבל בגדלות יהיה נודע, וע"כ נקרא מוחא דאורא, כי בגדלות יוצאת הי' מאויר שלו ונעשה אור. ולא ידע, הוא כמו לא אתיידע, שגם בגדלות לא יהיה נודע. וכל אלו המיעוטים נעשו משום הפרסא, שעלתה

הרימותי ידי למעלה בתפילה. כי בא לגלות סדר אצילות ג"ר דא"א, הנקראים כתר, מוחא דאורא, ומוחא סתימאה, ואיך עולים לרישא דלא אתיידע, א"ס, שהוא ענין גבוה ונסתר מאד. ע"כ התפלל, שגילוי הסודות הללו יהיה לרצון לפני השי"ת.

כאשר רצון העליון למעלה, הכתר דא"א, עומד ונתקן על אותו רצון שלא נודע ולא נתפס לעולם, ראש עתיק, הנקרא רישא דלא אתיידע, נעשה הכתר דא"א משום זה, ראש הסותם ביותר למעלה. וראש הזה האציל מה שהאציל. ולא ידוע, הוא מוחא דאורא דא"א. והאיר מה שהאיר. בדרך סתום, הוא מוחא סתימאה דא"א.

**קבג** הרצון של מחשבה העליונה, הכתר דא"א, רעותא עלאה. אחר שנתקן לבחינת ראש, הנקרא מחשבה עלאה, הוא לרדוף אחר רדל"א לקבל הארתו. אבל פרסא נפרשה בין רדל"א לכתר. ומתוך פרסא זו ברדיפת מחשבה העליונה, הכתר, אחר אורו של רדל"א, האור מגיע ואינו מגיע אליו, כי הפרסא מעכבת עליו. וכך עד הפרסא מאיר מה שמאיר. ולא מפרסא ולמטה. וע"כ מחשבה העליונה מאירה בהארה סתומה למוחא סתימאה, ובאור שאינו ידוע למוחא דאורא. והמחשבה עצמה, שהוא הכתר, בבחינת לא ידע.

מבאר כאן ב' ענינים:

א. איך הקץ כל בשר נהנה, מהקרבתו שישראל מקריבים.  
ב. ההארה של ראש פרצוף עתיק דאצילות, הנקרא רישא דלא אתיידע, א"ס,

במקומם עצמם. כי אין העדר ברוחני, אלא כל תנועה יורה רק תוספות.

**קכה)** והיכלות הללו אינם אורות, כמו הט' אורות דא"א במקומם עצמם. ואינם רוחות ואינם נשמות. ואין מי שיעמוד עליהם מה הם. כי אור א"ס מאיר ברישא דלא אתיידע. וע"כ נבחנים תשעה היכלות הללו שנעשו ברדל"א לבחינת א"ס, שאין מחשבה תפיסה בו.

הרצון של כל תשע האורות דג' ראשים דא"א, שכולם עומדים במחשבה, במקומן בא"א, הנקרא מחשבה, שהוא אחד מהם בחשבון. שהמחשבה דא"א הוא אחד מהתשעה האורות. והוא הפוך מהיותם ברדל"א, שאין רדל"א מבחינתם כלל, הנה רצון כולם הוא לרדוף אחריהם, התשעה היכלים, העומדים במקום רדל"א בשעה שהתשע אורות עומדים בהמחשבה, שהוא א"א.

אבל ההיכלות אינם מושגים ואינם נודעים להט' אורות. כי אלו ט' היכלות אינם עומדים לא בבחינת רצון, ולא בבחינת מחשבה העליונה, שהיא א"א. תופסים בה ואינם תופסים. באלו ט' היכלים נמצאים ועומדים כל סודות האמונה. וכל אלו האורות מסוד המחשבה העליונה, שהיא א"א, מקובלים מהם, כולם, כל הט' היכלים. נקראים אין סוף, כי עד כאן האורות מגיעים ואינם מגיעים, ואינם נודעים, אין כאן לא רצון ולא מחשבה.

**קכו)** כאשר מאירה המחשבה שלא נודעה ממי היא מאירה, ממוחא דאורא, נתלבשה ונסתמה תוך הבינה, ומאירה למי שמאירה, ונכנסים זו בזו, עד שנכללים כולם כאחד. שע"י הביטוש דנהירו דרדל"א בנהירו דפרסא, חזרה הפרסא למקומה למלכות, ובינה ותו"מ שנפלו מכל המדרגות חוזרות למעלתם למקומם כבתחילה. ונמצא שגם הבינה שיצאה מראש דא"א, חזרה עתה לראש א"א ומקבלת שמה שוב אור החכמה. גם נודע שבהיות חכמה דא"א בחוסר חסדים. ע"כ הבינה נסתמה שם,

למקום בינה, וסיימה שם המדרגה, והורידה את בינה ותו"מ דכל ראש להראש שמתחתיו. וכיון שלא נשארו אלא ב' כלים בכל ראש, לא יכלו לקבל יותר מב' אורות שהם נ"ר, הנבחנים לו"ק.

**קכד)** אז, הארה זו של המחשבה שלא נודע, הכה בהארת הפרסא העומדת, והמאירה בג' המעוטים, ממה שאינו ידוע במוחא דאורא. ואינו נודע, בכתרא, ולא נגלה במוחא סתימאה. וכך הכה הארת המחשבה שלא נודע, שהיא רדל"א, בהארת הפרסא, ומאירים יחד.

כי הארת רדל"א הכה וחזר והוריד הפרסא למקומה למלכות, שע"י זה חזרו לכל מדרגה ג' הכלים בינה ותו"מ שנפלו ממנה, ונשלמו שוב בכח"ב תו"מ דכלים ובגרבח"י דאורות. וע"י ביטוש הנה חזרו להאיר בכל השלימות כמקודם לכן. וג' ראשים דא"א הכלולים בהפרסא, מאירים יחד עם רדל"א. כי ראש עתיק, הנקרא רדל"א, היא בחינת ראש הנוקבא דעתיק, שהיא נתקנה בסוד בקע.

ונמצא שבעת עלית הפרסא למקום בינה, נפלו גם בינה ותו"מ דרדל"א למקום הג' ראשים דא"א. ועתה, אחר שנעשה הביטוש, החוזר ומעלה הבינה והתו"מ מכל המדרגות, עלו ג"כ בינה ותו"מ דרדל"א למקומם. ונודע שעם עלית בינה ותו"מ דעליון, עולה עמהם גם התחתון, שהחזיק בהם מקודם לכן. ונמצא לפי"י, שג' ראשים דא"א עלו לרדל"א עם חזרת בינה ותו"מ שלה, ונעשו למדרגה אחת. וג' ראשים דא"א מאירים ביחד עם רדל"א, כי נעשו עתה למדרגה אחת.

ונעשו מהם ט' היכלות ברדל"א. כי הג' ראשים דא"א נכללות זו מזו, והם תשע נהרין במקומם עצמם, בא"א. ועל ידי עלותם לרדל"א, ונהרין כחדא, נעשו שם ברדל"א תשע היכלות. ואין הפירוש שהט' אורות נעדרו ממקומם עצמם בסבת העליה לרדל"א, אלא שמאירים בשני מקומות: שהם ט' היכלות ברדל"א, והם ט' אורות

והחכמה בחסדים. ואז נמצאים כל המדרגות בסוד העליה. כי בינה וזו"ן נמצאים בהעליה לא"א, לסוד ג' רישין שבו. וג' ראשים דא"א בהעליה לרדל"א, לסוד ט' היכלות אשר שם. ונמצא, המחשבה, א"א, נתעטר בעלייתו לרדל"א באור א"ס, בהארת תשע היכלין אשר ברדל"א, שבהם מאיר אור א"ס. כי אותו ההארה שהמחשבה עלאה, שהוא א"א, מאירה משם, שהם תשע היכלין, הוא נקרא אין סוף.

וממנו, מא"ס, נמצא א"א עומד ומאיר למי שמאיר. ועל זה עומד הכל. על המשכת אור א"ס אל העולמות ע"י א"א. אשרי חלקם של הצדיקים, המעלים מ"ן ומייחדים היחודים הגבוהים האמורים בעוה"ז ובעוה"ב. כי נוחלים שני עולמות.

**קכח** קץ כל בשר הזה. הנה כמו שהקישור נמצא למעלה, בבינה וא"א, בשמחה, בהתקשרות כל תחתון בעליון. ע"י חזרת בינה ותו"מ למדרגתם, הגורם להם שמחה, אחר שנתלבשה החכמה בחסדים. כמו כן למטה, בזו"ן ועולמות התחתונים, נעשה התקשרות כל תחתון בעליון, בשמחה ורצון ליתן סיפוק לכל, למעלה ולמטה, דהיינו גם לקץ כל בשר. ואמא, השכינה, שורה על ישראל כראוי.

**קכט** בכל ר"ח ור"ח, בעת שהלבנה מתחדשת, שהנוקבא מתחדשת בזווגה עם ז"א, נותנים אז לקץ כל בשר, חלק נוסף על קרבנות הרגילים, שהוא שער ר"ח. שיתעסק בו וישתמש בחלקו, שע"י שער ר"ח נתחדש הארת צד השמאל, שהקץ כל בשר נהנה ממנו, והוא חלקו. וישאר הצד של ישראל, הימין, להם לבדם, כדי שיתחדו במלכם. וזה הוא שמקריבים דוקא שער, משום שהוא בחלקו של עשו, שכתוב בו שער, שכתוב, הן עשו אחי איש שער. ועל כן הקץ כל בשר משתמש בחלקו של עשו, צד שמאל. וישראל משתמשים בחלקם, צד ימין. כמ"ש, כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו.

בסוד עמוק וסתום בשמו. כי הז"ת דבינה אינן יכולות לקבל חכמה בלי לבוש החסדים. האירה המחשבה, ולא ידע מאין האירה. שראש הב' דא"א, הנקרא מוחא דאוריא, מאיר בג"ר, אחר ביטוש רדל"א באור הפרסא. אשר אז חוזרת גם הבינה לראש דא"א. אז נתלבש ונסתם בתוך בינה, נמצא אז שמתלבש בהארתו ונסתם תוך הבינה. כי הבינה עלתה לראש ומלבשת אותו, ואור החכמה שמקבלת ממנו סותמתה.

מחשבה ולא ידע, מוחא דאוריא, להוציא ב' ראשים דא"א האחרים, כתר, ומו"ס. שהם אינם מאירים לאחרים, כי כתר הוא בבחינת לא ידע, להיותו מלביש לרדל"א. ומוחא סתימאה באור סתום. וע"כ נבחן, שגם אחר שעלתה לראש א"א, אינה מלבשת אותם, אלא למוחא דאוריא בלבדו. ובכדי לפתוח הארת החכמה מסתימתה, נעשה זווג הממשיך קומת חסדים, ונתלבשה החכמה בחסדים, ואז נגלה הארתה. ומאיר למי שהאיר, שנודווג והאיר קומת החסדים, הנקרא לבוש יקר שמאיר. וע"י זה החכמה נכנסה ונתלבשה בתוך אור החסדים, וכן אור החסדים נכללה באור החכמה, עד שנכללו כולם כאחד, לרבות גם זו"ן, הנכללים ג"כ בזווג הזה, להיותם הגורמים ליציאת קומת החסדים בהבינה.

**קכו** ובסוד הקרבן כשעולה על המזבח, נעשו כל אלו היחודים דג' ראשים דא"א ברדל"א. שמתחילה נתקשר הכל זה בזה, כי בעת ירידת הפרסאות, שבינה ותו"מ דכל מדרגה חוזרים ממקום התחתון למדרגתם בהעליון, מעלים אז עמהם גם את התחתון, להיותו דבוק בהם. ונמצאים אלו בינה ותו"מ החוזרים למדרגתם, שהם מקשרים כל תחתון בהעליון. ועי"ז נמצאים הזו"ן עולים לבינה, והבינה לראש דא"א, וראש דא"א לרדל"א, לט' היכלות שבו. וע"י עליה זו נסתם הבינה מטעם חוסר חסדים. ואז מאירים זה בזה. כי מזדווג ומוציא קומת החסדים בסוד לבוש יקר דנהיר, ואז מאירים החסדים בהחכמה

ונודע שיש ערך הפכי בין כלים לאורות. ובזמן שאין לז"א רק מוחא, יש לו רק אור הנפש. וכשמשיג פרצוף עצמות, קונה אור הרוח. ובפרצוף גידין אור הנשמה. ובפרצוף בשר, אור החיה. ובפרצוף עור, אור היחידה. ולפי שאסור להמשיך ג"ר דאור החיה מטרם גמה"ת, נמצא שבפרצוף הד', בשר, חסרים הכלים התחתונים ממנו, שהם בשר ועור, ואין בו אלא ג' כלים מוחא עצמות גידין, המסתיימים על החוזה דפרצוף. ומחזה ולמטה, שהם בשר ועור דפרצוף בשר זה, חסרים לו עד גמה"ת.

וכל חשקם של הס"א הוא, שהאדם ימשיך להם אלו האורות דג"ר דחיה, הבאים בהכלים דבשר ועור של פרצוף הד' דז"א. כי פחות מזה, שהם האורות שאינם מאירים אלא בכלים המתוקנים, לא יוכלו הקליפות להנות מהם מאומה, כי אין להם כלום מכלים האלו. וזה שאמרו, שהחטא דעצה"ד היה כי מחבר למטה ונפרד למעלה, שהמשיך האורות מחזה ולמטה דפרצוף הד', שהוא אור החכמה, לתוך הכלי דבשר. והחטא דעצה"ד הוא המקור שכל החטאים מסתעפים ממנו.

וזה אמרו, הרצון קץ כל בשר להמשיך לו הג"ר דחיה, המאירים אחר גמר התקון, כי מהאורות הנהגים לפני גמה"ת אין לקליפות שום הנאה. כי ע"כ המה בחינות קליפות, משום שאין להם כלים המתוקנים לקבלת אורות הללו. ע"כ אין רצונם של הקליפות, אלא בבשר. שימשיכו להם האור בבחינת הכלי דבשר דפרצוף הד'.

וזהו שעיר ראש חודש, וכן כל הקרבנות, שאז נמשך מבחינת ג"ר הללו, ע"י שליטת קו השמאל. שברגע תחילת הזווג, אשר הקליפות מקבלים אז האור מבחינת הבשר שלהם, ואין בזה הפסד לקדושה, כי חלק קטן הוא מאד, ועוד כי ע"י חלק זה שמקבלים, הם נפרדים מהקדושה, ואינם מקטרגים עוד על ישראל

**קל** קץ כל בשר זה, כל רצונו תמיד אינו אלא בבשר. ומשום זה תקון הבשר בכל מקום שהוא, רק בשבילו. ועל כן נקרא, קץ כל בשר. וכשהוא שולט, שולט על הגוף, שהוא בשר. ולא על הנשמה. הנשמה מסתלקת למקומה, והבשר, הגוף, ניתן למקום הזה, לקץ כל בשר. כמו זה הוא בקרבן, שהרצון של המקריבו, עולה למקום אחד, להקדושה, והבשר של הקרבן עולה למקום אחד, לקץ כל בשר.

כי מהותם של הקליפות הם מהכלים הנשברים שנשתיירו מזמן שביה"כ. שגם בעת שהמאציל בירר ותקן העולמות אבי"ע וכל אשר בהם, לא תקן אותם, ואינם ראויים לתקונם במשך שתא אלפי שני מטרם גמר התקון. אבל בגמר התקון יתקנו גם הם, ואז יתבטלו כל הקליפות, כמ"ש בלע המות לנצח. ועתיד הס"מ להיות מלאך קדוש. ומכאן תבין שכל כחם להחטיא את האדם, הוא כי להיותם ריקנים מכל אור מטרם גמה"ת, ע"כ רודפים אחר האדם, שימשיך להם מעט מאורות השלמים שיאירו בגמה"ת, כדי לחיות את נפשם. בדומה לרעב וצמא, הרודף אחר מי שיש לו לחם ומים ולוחם עמו.

וזה שאמרו על עצה"ד, שהחטא היה מפני שאכלו פגה. שהפירוש הוא, מְחוּסָר זמן. כי עצה"ד הוא מהאורות השלמים, שלא יתקנו אלא בגמר התקון. שהאורות הללו ישלימו הקליפות ויתקנו אותם. וע"כ רדף הס"מ והנחש לפתות לאדם וחווה, שימשיכו לו מאור הזה תכף. ואע"פ שידעו שעוד אינם ראוי לזה, כי מחוסרי זמן המה, מ"מ נופל להם איזה חלק מכל החטא.

ונודע שה' הכלים כח"ב תו"מ מכונים מוחא, עצמות, גידין, בשר, ועור. ונמצא שכלי דת"ת נקרא בשר, וכלי דמלכות נקרא עור. גם נודע, שמתעם גניזו דאו"א הפנימים אחר שביה"כ, אסור להמשיך מטרם גה"ת ג"ר דמוחין דחיה, שהוא אור החכמה, אלא רק ו"ק בלבד.

**קלב**) כתוב, ונח בן שש מאות שנה. למה בא הכתוב למנות חשבון הזה של שני נח? אלו לא היה נח בן שש מאות שנה, לא היה נכנס להתיבה, ולא היה מתחבר עמה. כיון שנשלם בשש מאות שנה, אז נתחבר עמה. התבה היא כנגד הנוקבא של מעלה, ונח כנגד יסוד של מעלה. ויסוד הוא ספירה הששית של ז"א. ולפיכך, כל עוד שלא נשלמו לו שש מאות שנה, לא היה עוד ראוי להיות מרכבה לספירה הששית. ומה שחושב מאות, הוא לרמוז על המוחין שלו, שהיו מבינה, שהיא מאות. **קלג**) וע"כ מיום שנשלמו עונותיהם של בני העולם, שנעשו ראויים לקבל עונשם, המתין עוד להם הקב"ה, עד שנשלם נח בשש מאות שנה, ונשלם מדרגתו כראוי, והיה צדיק שלם. ואז נכנס להתיבה, והכל כעין של מעלה, הכל נעשה באופן שיהיה עליו השראה מיסוד ומלכות של מעלה. וכמ"ש, ונח בן שש מאות שנה. ומשום זה לא נאמר כבן שש מאות שנה. כי שש מאות שנה הוא בדיוק, כדי להשלים ספירת היסוד.

להחטיאם. ועיקר תיקון זה נעשה בשעיר ר"ת.

כי הס"א נוטלת אותה הארת השמאל, המאירה בתחילת הזווג, שזה חלקם. וישראל נוטלים המוחין השלמים, המתוקנים בג' קוים, שהם ו"ק דחיה, שזהו חלקם. ואחר שנעשה עיקר התיקון בשעיר ר"ת, נוהג ענין זה בכל הקרבנות. שע"י עלית מ"ן, שנקרא רעותא, זוכים הכהנים, לויים, וישראלים, לקבל מוחין השלמים בהכלים המתוקנים בג' קוים. ולסטרא אחרא, שבשר הוא חלקם, ולא דבר פחות ממנו, אלא שאין להם אלא רק נהירו דקיק מרגע תחילת הזווג.

**קלא**) ואדם צדיק הוא עצמו קרבן ממש לכפר, ע"י שמקריב רצון שלו. ואחד שאינו צדיק אינו קרבן, משום שיש בו מום, שכתוב, כי לא לרצון. וע"כ הצדיקים הם כפרה של העולם, והם קרבן בעולם. ויאמר אלקים לנח, קץ כל בשר, הס"א, בא לפני. והוא בא לקבל רשות להחשיך פניהם של בני אדם. ומשום זה, והנני משחיתם את הארץ.

## ואני - מביא מבול מים

בעת שנודמנה לעשות הדין, כמ"ש, הנני מביא מבול מים על הארץ. וכתוב הנני בלי ו'. ובוה מיושב מ"ש כאן, ואני הנני, כי ואני כתוב עם ו', שירה על ז"א, המחובר בהנוקבא, הנקראת אני. וזהו קודם שנגמר לעשות הדין. ואח"כ שכבר נגמר, כתוב הנני בלא ו', להורות שהדין נעשה על ידי הנוקבא בלבדה בלי ז"א.

**קלה**) מאחר שאומר, מביא את המבול, אין אנו יודעים עוד, שהוא מים, עד שהוצרך לומר, המבול מים. אלא, את המבול, הוא לרבות מלאך המות, שהיה שם, כי אע"פ שהיו רק מים, היה המחבל הולך בעולם להשחיתם במים האלו. **קלו**) אני ה' יורה, נאמן אני, לשלם שכר טוב לצדיקים, ולהפרע מרשעים.

**קלד**) ואני הנני מביא את המבול מים. מה הטעם, שאומר הכתוב, הנני, אחר שכבר אמר ואני? בכל מקום שכתוב, אני, נעשה גוף לנשמה, כלומר, אני, היא הנוקבא, גוף לז"א, הנבחן כנשמה שלה. שמקבלת ממה שלמעלה מז"א. ומשום זה מרומזת המלה, אני, באות הברית, עם ו', שהוא יסוד דז"א, כמ"ש, אני הנה בריתי אתך. משום שמקבלת מברית דז"א. אני יורה: העומדת להתגלות המזומנת להשגה. אני יורה: אני כסא למה שלמעלה. אני יורה: אני העושה נקמה לדורי דורות. ואני, שכתוב כאן עם ו', יורה שכלול דכר ונוקבא ביחד, כי הו' של ואני, יורה על הדכר, שהוא ז"א. ואח"כ נרשמה הנוקבא בלבדה בלי ז"א,



לנגוף. שאינו נותן לו רשות. וזהו לשחת כל בשר, שהוא מצד המשחית, שכתוב, קץ כל בשר בא לפני, בא לפני ליטול רשות. כי מאחר שהגיע הזמן שהמתין להם הקב"ה, עד שנשלמו לבת שש מאות שנה, שאפשר לקיים בו, ליתן שכר טוב לצדיקים, אז הוא הזמן להפרע מן הרשעים. וע"כ אתן רשות להמשחית לשחת כל בשר.

וע"כ מבטיח הכתוב לצדיקים עם המלה אני, לשלם שכרם הטוב לעולם הבא. וכן מאיים לרשעים, להפרע מהם לעולם הבא, עם המלה אני. כי השם אני, יורה שעומד בגילוי. ואין התגלות אלא על גילוי שכר ועונש. ונמצא בהכרח, כי אני, יורה, נאמן אני לשלם שכר.

**קלז** לשחת כל בשר, הוא מחבל העולם. ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם

## אמרתי לא אראה יה

הנשמות עולות להמקום צרור החיים, הן נהנות שמה מזהר אספקלריא המאירה, המאיר ממקום העליון על כל המקומות. ואלו לא היתה מתלבשת הנשמה בזהר לבוש אחר, לא היתה יכולה להתקרב לראות אור ההוא.

כשזו"ן עולים ומלבישים את או"א עלאין, אשר האור שלהם נקרא אור החיה, נקרא אז ז"א עץ החיים. וכן הוא נקרא אספקלריא המאירה, והנוקבא ארץ החיים. ויסוד של ז"א נקרא צרור החיים. להיותו מקום הקבוץ של המוחין, הנגלים בשלשה מקומות, שהם חולם, שורק, חירק, ככתוב, יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. שהם נקיים משלושה מקומות, ובאים אל היסוד דז"א, הנקרא מקום אחד.

וע"כ נקרא צרור החיים. וכשהנשמות עולות לזו"ן, הם עולות עם אותיות אל"ה דזו"ן, שנפלו למקומם ונתדבקו בהם. והם סוד נה"י דז"א, שעקרם הוא קו אמצעי, שהוא יסוד דז"א. הרי שמקום עליית הנשמות לז"א, הוא ביסוד שלו, הנקרא צרור החיים. ושם נהנים בזהר ז"א, הנקרא אספקלריא המאירה.

**קמג** כמו שנותנים להנשמה לבוש, שהוא הגוף, להתקיים בעולם הזה, כמו כן נותנים להנשמה לבוש זהר העליון, להתקיים בו בעולם הבא, ולהסתכל בתוך מראה המאירה, שהוא ז"א, מתוך ארץ החיים, שהיא הנוקבא דז"א. ומיושב מה

**קלח** כמה אטומים הם בני אדם, שאינם יודעים ואינם משגיחים בדברי תורה, אלא שמסתכלים בדברי העולם, ורוח החכמה נשכח מהם.

**קלט** כי כשהאדם מסתלק מהעולם הזה, ונותן חשבון לרבונג, מכל מה שעשה בעולם הזה, בעודו נמצא ברוח וגוף ביחד. והוא רואה מה שרואה, עד שבא לעולם האמת, ופוגע שם באדם הראשון, היושב בשער גן עדן, לראות כל אלו שומרי מצות רבונג, ושמה בהם.

**קמ** וכמה צדיקים הם מסביב אדה"ר, שמנעו את עצמם מדרך הגיהנום ונטו לדרך הגן עדן, ואלו נקראים יושבי חדל. ולמה לא כתוב יושבי חלד? משום שאינם כמו החולדה, שגוררת ומצנעת, ואינה יודעת למי היא עוזבת. אלא שהם יושבי חדל. כמ"ש, חדלו לכם מן האדם. שחדלו פירושו מנעו. אף כאן נקראים יושבי חדל, משום שנמנעו מדרך הגיהנום, ונתגברו בעצמם להכנס בגן עדן.

**קמא** יושבי חדל, פירושו בעלי תשובה, שמנעו את עצמם מעונותיהם של הרשעים. ומשום שאדם הראשון חזר בתשובה לפני רבונג, הוא יושב עם אלו ששבו ונמנעו מעונותיהם, שהם נקראים, בני חדל, כמ"ש, אדעה מה חדל אני. ומשום זה אדה"ר יושב בשער הגן עדן. והוא שמח בהם, בהצדיקים הבאים בדרך גן עדן.

**קמב** מי הוא שיכול לראות יה? כאשר

בפריה ורביה, פוגם בנהר היוצא מעדן, שהוא יסוד דו"א. לא אביט אדם עוד, זהו אדם הראשון, כמ"ש, שאדה"ר יושב בשער ג"ע ומקבל נשמות הצדיקים הבאים לג"ע. וחזקיה חשב, שלא יזכה להביט אדם בשער הג"ע.

**קמוז** ולמה חשב חזקיהו כל זה? משום שאמר לו הנביא, כי מת אתה בעולם הזה, ולא תחיה לעולם האמת. כי כל מי שאינו מוליד בנים בעולם הזה, כאשר נפטר ויצא ממנו, מגרשים אותו מכל מה שאמרנו לעיל, ואינו שורה שם לראות באותו אור המאיר. וחזקיהו, שהיה נקי צדיק וחסיד היה לו כך, כל שכן מי שאין לו זכות אבות וחטא לפני רבונו, על אחת כמה וכמה.

**קמוז** לבוש הזה, חלוקא דרבנן, שמתלבשים בעולם האמת. אשרי חלקם של הצדיקים, שגנו להם הקב"ה הרבה טוב ועדנים לעולם האמת. עליהם כתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו.

שהקשה בהכתוב, אמרתי לא אראה יה, כי הכונה היא ע"י ב' התקונים:  
א. ע"י לבוש זהר העליון.  
ב. ע"י הנוקבא דו"א, הנקראת ארץ החיים.

זוכים הצדיקים להסתכל באספקלריא המאירה, שהיא, יה בארץ החיים.  
**קמד** משה לא היה יכול לגשת להסתכל במה שנסתכל. אלא כאשר התלבש בלבוש אחר. כמ"ש, ויבא משה בתוך הענן, ונתלבש בו כמו שמתלבשים בלבוש. והיה יכול להסתכל במה שנסתכל.

**קמה** כמו זה מתלבשות נשמות הצדיקים בעולם האמת, בלבוש כעין עולם ההוא, שיתנהגו בהתאם לאותו הלבוש. ואז הם מוכנים להסתכל באור המאיר בארץ החיים ההוא, באור הנוקבא. שמתוכה הם מסתכלים בתוך אספקלריאה המאירה. וזהו, יה יה בארץ החיים, שאמר חזקיהו, שהיה חושב, שלא יזכה עוד לאותו האור ולאותו הסתכלות, משום שנהר הנמשך מג"ע, הפסיקו ולא הוליד. כי מי שאינו עוסק

## ואני - מבול מים ב'

היו צריכים להמשיך, את הלעומת, הנקרא מי מריבה, ונטמאו בו. וז"ש, ויקדש בם. **קמט** אם כן, מהו, ויקדש? היה צריך לומר ויקדשו, לשון רבים, שעומד על בני ישראל? אלא המלה מסתרת, כי פירושה, היא, שנפגם מי שלא היה צריך, כביכול. כי נפגמה הלבנה, הנוקבא. והמלה, ויקדשו, לא לשבח כתובה כאן. והכתוב מסתיר ואינו רוצה לבטא את זה.

ואני הנני מביא את המבול, הוא כמ"ש, להביא את המחבל עליהם, כמו שהם נטמאו בו. כמו שאמרנו במי מריבה, שהוא שם המחבל, שבו נטמאו. אף כאן, המבול הוא שם המחבל, שנטמאו בו.

**קנ** ווי להם לרשעים, שאינם רוצים לשוב לפני הקב"ה על עונותיהם בעודם

**קמה** ואני הנני מביא מבול. המה מי מריבה, אשר רבו בני ישראל. וכי במקום אחר לא רבו בני ישראל את ה'? מה נשתנה כאן, שאומר, המה מי מריבה, שמשמע, ולא אחרים? אלו היו מי מריבה, שנתנו כח וגבורה לבעל הדין להתחזק. משום שיש:

- מים מתוקים ויש מים מרורים, הקדושה והלעומת, דקו ימין.

- מים צלולים ויש מים עכורים, הקדושה והלעומת דקו שמאל.

- יש מי שלום ויש מי מריבה, הקדושה והלעומת דקו האמצעי.

ואומר על מי מריבה, אשר רבו בני ישראל את ה', להורות שהוא הלעומת של קן אמצעי. כי המשיכו עליהם את מי שלא

בעה"ז. כי כשבן אדם שב ומתחרט על עונותיו, הקב"ה מוחל לו. וכל אלו שמחזיקים עונותיהם, ואינם רוצים לשוב לפני הקב"ה על עונותיהם, נופלים אח"כ לגיהנום, ולא יעלו אותם משם לעולם. **קנא** משום שכל בני דורו של נח חזקו את לבם, ובקשו להראות עונם בגלוי, הביא עליהם הקב"ה את הדין באותו האופן. ואפילו כשהאדם חוטא, אם הוא בסתר, הקב"ה הוא רחמן, ואם האדם ישוב אליו, מכפר עליו, ומוחל לו, וסולח לו. ואם אינו שב אליו, מגלה חטאיו לעיני כל. מאין לנו זה? מן סוטה, שחטאה בסתר,

והקב"ה מגלה עונה בגלוי, ע"י מים המאירים.

**קנב** וכמו כן נמחו הרשעים הללו מן הארץ בגלוי. דור המבול. שהיו המים יוצאים ועולים מן התהום והם רותחים, והפשיטו מהם את עורם. וכיון שנפשט מהם העור, נפשט מהם אח"כ גם הבשר, ולא נשארו אלא בעצמותיהם בלבד, כמ"ש, וימחו מן הארץ. וכל עצמותיהם נפרדו זה מזה, ולא נשארו יחד. ומהכל נעברו מהעולם. וימחו מן הארץ. וימחו, כמ"ש, ימחו מספר חיים, שאין להם תחיה לעולמים, ולא יקומו בדין.

## והקמותי את בריתי

בכל משלה. וכשהשפעה היא מתוקנת, היא נמשכת מזווג זעיר אנפין ונוקבא. וכשהשפעה היא מקולקלת היא נמשכת מזווג זו"ן דטומאה, הנקראים אל אחר, שהוא מתדבק בהנוקבא דז"א, ומושך אליו השפע דקדושה ומהפכה לטומאה וקלקולים. וזאת הקנאה שז"א מקנא את הנוקבא, שאל אחר לא יתדבק בה.

וכשיש, צדיק בעולם, או מתוך גודל חשקת הנוקבא להשפיע לצדיק, היא מתרחקת מאל אחר, והאהבה של הז"א מתגברת עתה ביותר, להזדווג עם השכינה, להשפיע להצדיק, כמו שאהבת גבר מתגברת על אשתו בעת שמקנה אותה, ומפחד, שלא תסתר עם אחר. כי כן ז"א היה מפחד, שהיא לא תתדבק להשפיע לאל אחר.

**קנה** והקמותי את בריתי אתך. שאתה תהיה בריתי בעולם. ואחר כך, ובאת אל התיבה. כי לולא היה צדיק, לא היה נכנס אל התיבה, כי לא יתחבר איש בהתיבה אלא רק צדיק. ומשום זה כתוב, ובאת אל התיבה, אחר, והקמותי את בריתי אתך. **קנו** כל זמן שבני אדם מחזיקים בברית הוה, אין עם ולשון בעולם שיכול להרע להם. ונת החזיק בברית הוה ושמר אותו.

**קנב** והקמותי את בריתי אתך. מכאן נשמע, שקיום הברית שלמעלה הוא כקיום הברית של מטה. ברית, יסוד. קיום הברית, זווג זו"ן. והקמותי את בריתי, עומד על זווג זו"ן. אתך, ע"י התחברותך בהתיבה. כי נח ותיבה הם יסוד ומלכות שלמטה, ובהם תלוי זווג יסוד ומלכות של מעלה, שהם זו"ן.

שיש צדיקים בעולם, מתקיים העולם למעלה ולמטה. הנוקבא נקראת עולם למעלה. וקיום פירושו זווג. וכשיש צדיקים בעולם התחתון, גורמים זווג זו"ן למעלה, ומתקיימת הנוקבא על ידיהם. כמ"ש, והקמותי את בריתי אתך.

**קנד** התעוררות הזכר להנקה היא בעת שמקנא אותה. שיש צדיק בעולם, אין השכינה מסתלקת ממנו, ותשוקתה היא אליו. או נתעוררת אליה תשוקה העליונה באהבה, כתשוקת הזכר להנקה בעת שמקנא אותה. וז"ש, והקמותי את בריתי אתך. שנתעוררה בי התשוקה בגללך, כעין זה כתוב, ואת בריתי אקים את יצחק, שהוא בגלל יצחק. כמו בנה.

הנה הכל נמשך לעולם ע"י הנוקבא, בין התקונים ובין הקלקולים, כמ"ש, ומלכותו

משום זה שמר אותו הקב"ה. וכל בני דורו לא שמרו הברית, משום זה העבירים הקב"ה אופן ממש נמחו מהעולם. באותו החטא שחטאו, באותו

## וירפא את מזבח ה' ההרוס

הוא מקיים לאותו מקום שהאמונה תלויה בו, מקיים הברית, היסוד, אשר המלכות, הנקראת אמונה, תלויה בו.

**קסא** פנחס, בשעה שקנא למעשה זמרי, תקן את ברית הזו במקומו. ומשום זה כתוב, הנני נותן את בריתי שלום. וכי יעלה על דעתך, שבשביל פנחס הוא השלום? ומה הוא המחלוקת, שהיה לו לפנחס עם ברית הזו? אלא כאן, בהמלה שלום, נקשר הדבר במקומו.

הנני נותן לו את בריתי. ומה אתן להברית? שלום, שפירושו זווג. שיתחבר הבית במקומו, המלכות. וע"כ נאמר, הנני נותן לו את בריתי שלום. שלום, הוא המקום להתחבר עמו, הזווג עם המלכות, הנקרא בשם שלום. כי מה שנפרש ממנו, מהיסוד, מחמת עוונותיהם של ישראל, המלכות שנפרשה מהיסוד, חזר ונתחבר ע"י פנחס, וע"כ הואיל והוא תקן הדבר במקומו, מכאן ולהלאה, והיתה לו.

**קסב** אין לך דבר בעולם שהקב"ה, מקנא אותו כמו עון הברית, כמ"ש, הרב נוקמת נקם ברית. לא נשלם עון דור המבול, אלא משום שחטאו בהשחתת דרכיהם על הארץ. ואע"פ שהיו חומסים זה את זה, כמ"ש, ותמלא הארץ חמס. וכתוב, כי מלאה, מ"מ כתוב, ותשחת הארץ... והנני משחיתם. אשר יורה מדה כנגד מדה, הנני משחיתם, שבביל החטא של השחתת זרע. הרי שלא נחתם גזר דינם, אלא על פגם הברית.

**קסג** ויש אומרים, שלא נשלמה סאתם אלא בעון החמס, שהיו חומסים זה את זה. מטעם שבזוה היו רעים לשמים ולבריות. כמה ממונים הם למעלה, שנתמנו על הקולות של מוסרי דין על חבריהם לשמים,

**קנד** בימי אליהו, ישראל כולם עזבו את הקב"ה, ועזבו את הברית קדש שלהם. כשבא אליהו, וראה, שבני ישראל עזבו את הברית קדש, והברית הוסר מהם, בא לתקן הדבר אל מקומו, לתקן היסוד, שיהיה ראוי לזווג עם המלכות, שזה נבחן לרפואת המזבח, שהיא המלכות.

**קנה** כיון שהקריב הדבר למקומו, שתקן היסוד להקריבו למלכות, נתרפא הכל. וכמ"ש, וירפא את מזבח ה' ההרוס, שזה הוא הברית, שהיה נעזב מהעולם. המלכות נקראת מזבח ה'. ונהרסה מסבת הברית, שעזבו בני ישראל. כתוב, ויקח אליהו שתיים עשרה אבנים למספר שבטי בני יעקב, זהו התיקון של מזבח ה'. תקון ההריסה ורפואתו. כי פגם הברית מהרס את בנין המלכות. כי ט"ת שלה נהרסות ונפלות לקליפות. ותקון הברית חוזר ובונה אותה בעשרה ספירות, שבסוד הארת החכמה, הן נחלקות ל"ב, שז"ס י"ב אבנים.

**קנט** אשר היה דבר ה'. שואל, מה הטעם שנזכר כאן השם ישראל על המזבח? ואומר, אלא ודאי שהתקון הוא להעלות המלכות לאו"א, ולהשיב ברית קדש למקומו, שהיסוד דז"א יחזור ויזדווג עם המלכות. שאין זווג לזו"ן, אלא אחר עלותם למקום או"א. כמ"ש, כי עזבו בריתך בני ישראל, ומשום זה את מזבחותיך, המלכות, הרסו. ובתקון הברית היא חוזרת ונבנית.

**קס** כל זמן שישראל שומרים הברית קדש, הם עושים קיום למעלה ולמטה. וכשהם עוזבים ברית הזוה, אז אין קיום למעלה ולמטה. כמ"ש, אם לא בריתי יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמתו. ומשום זה כתוב כאן, וירפא את מזבח ה' ההרוס. וכי נחשב זה לרפואה? כן, שהרי

על מה שנעשו להם. ועל עון זה כתוב, כי מלאה הארץ חמס מפניהם. שכל אחד מסר

דין לשמים על חבירו. ומשום זה כתוב עליהם, והנני משחיתם את הארץ.

## בא אתה וכל ביתך

הבית, אלא ברשות בעלה, בעל הבית. וכמ"ש אח"כ, ויבא נח.

**קסו** כתוב, כי אותך ראיתי צדיק. מכאן למדנו, שלא יקבל אדם אורח לביתו, אם חושד שהוא רשע. אלא אם כן שהוא נחשב בעיניו לצדיק ואינו חושד בעיניו כלל. וכמ"ש, בא אתה וכל ביתך אל התיבה. משום, כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה.

**קסז** אם נתן להאורח בלבדו רשות, ולא נתן רשות לכל הבאים עם האורח, אל יכניסם להבית. כמ"ש, בא אתה וכל ביתך אל התיבה, אשר לכולם נתן רשות לכנוס. ומקרא הזה למדנו - סוד סדרי דרך ארץ.

**קסד** ויאמר ה' לנח, בא אתה וכל ביתך. בכל הכתובים נאמר כאן אלקים, ובמקרא זה כתוב השם הוי"ה, שהוא שם העליון של רחמים. אלא, שאינו דרך ארץ, שהאשה תזמין לה אורח, אלא רק ברשות בעלה.

**קסה** אף כן, בקש נח לכנוס בהתיבה, המלכות, להתחבר עמה. ולא היה נאה לו, עד שבעלה של התיבה יתן לו רשות לכנוס, שכתוב, בא אתה וכל ביתך אל התיבה. ומשום זה כתוב בהמקרא כאן הוי"ה, שהוא בעלה של התיבה. כי הוי"ה הוא ז"א, והתיבה היא מלכות. ואז נכנס נח ונתחבר בהתיבה. כי אין רשות להאורח לכנוס אל

## לה' הארץ ומלואה

בהעולם, הנוקבא, מקובל מן יסוד דו"א, ולפיכך נבחן שהעולם עומד עליו.

**קעא** על עמוד אחד עומד. כתוב, כי הוא על ימים יסדה. הוא, סובב על הקב"ה.

**קעב** על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה. אלו הם ז' עמודים, שהנוקבא עומדת עליהם, והם ממלאים אותה, והיא מתמלאת מהם. שהם ז' ספירות הג"ת נהי"מ דו"א. ומתמלאת מהם בשעה שצדיקים מתרבים בעולם, אז ארץ הזו, הנוקבא, עושית פירות, ומתמלאת מכל.

**קעג** ובשעה שהרשעים מתרבים בעולם, אז כתוב, אזלו מים מני ים, ונהר יחרב ויבש. אזלו מים מני ים, זו ארץ הקדושה, הנוקבא, ששוקתה משיקוי העליון, ועתה אזלו מים ואינם. ונהר יחרב ויבש, הוא אותו העמוד, שהיא עומדת עליו, היסוד, שעתה נחרב ונתיבש. כמו שאת אומר, הצדיק אבד, שהוא היסוד, הנקרא צדיק.

**קסח** לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה. לדוד מזמור, יורה שאמר שירה, ואח"כ שרה עליו רוח הקודש. אם כתוב, מזמור לדוד, יורה, ששרה עליו תחלה רוח הקודש, ואח"כ אמר השירה.

**קסט** לה' הארץ ומלואה. על ארץ ישראל נאמר, שהיא ארץ הקודש. ומלואה זה השכינה. כמ"ש, כי מלא כבוד ה' את בית ה'. וכתוב, כי כבוד ה' מלא את המשכן. שנאמר על השכינה, שנתמלא מכל, שנתמלא מן השמש. הלבנה, שהיא השכינה. שלימה מכל הצדיקים, מלא מכל טוב שלמעלה. תבל ויושבי בה, נאמר על שאר ארצות מחוץ לארץ ישראל.

**קע** לה' הארץ ומלואה, שהיא ארץ הקדושה העליונה, הנוקבא. שהקב"ה חפץ בה. ומלואה, זה נשמות הצדיקים, שהנוקבא מתמלאה מהם, מכה עמוד אחד, יסוד דו"א, שהעולם עומד עליו. כלומר, כל מה שיש

## שהרשעים נאבדים מהעולם [דאתאבידו חייבין מעלמא]

בכ"ב אותיות יש ב' סדרים:  
 - סדר ישר, א"ב ג"ד ה"ו וכו', שיוורה על רחמים.  
 - סדר הפוך, תשר"ק צפע"ס וכו', שיוורה על דין.

והנה בית ותיבה הם אותיות שוות, לפי נוסח הוזהר, שתיבה היא מלאה עם י'. אלא בית, הוא בסדר ישר: ב' י' ת'. ותיבה, הוא בסדר הפוך: ת' י' ב', המורה על דין. וה' הסופית היא נחה ואינה נדרשת. ונאמר, בא אתה וכל ביתך אל התיבה, שניתן להשכיל בזה, אשר מדת הרחמים, הרמוזה בהבית, תכנס ותסתתר במדת הדין, הרמוז בהתיבה. באופן, שכל מה שאין התיבה קולטתו, נמחה מן הארץ.

**קעט** מוליך לימין משה זרוע תפארתו. זרוע תפארתו, זהו זכותו של אברהם, חסד, שהוא לימין משה, תפארת של משה. כלומר, משה הוא תפארת, וחסד הוא לימין של משה, שהוא ת"ת. ושיעור הכתוב וזרוע, הוא זרוע ימין, של תפארתו דמשה. ומשום זה, בוקע מים מפניהם, כי זכותו של אברהם, שהוא חסד, הוא בוקע מים. וכל זה כדי לעשות לו שם עולם.

**קפ** מה בין משה לשאר בני העולם? בשעה שאמר הקב"ה למשה, ושתה הניחה לי... ואעשה אותך לגוי גדול, מיד אמר משה, וכי בשביל טובתי אעזוב דינם של ישראל, ולא אבקש רחמים עליהם. עתה יאמרו כל בני העולם, שאני הרגתי לישראל, כמו שעשה נת.

**קפא** מכיון שאמר הקב"ה, שיציל אותו בהתיבה, וכיון שאמר לו, שינצלו הוא ובניו, לא ביקש רחמים על העולם, ונאבדו. ומשום זה נקראים מי המבול על שמו, כמ"ש, כי מי נח זאת לי.

**קפב** אמר משה, עתה יאמרו בני העולם, שאני הרגתי אותם. משום שאמר לי, ואעשה אותך לגוי גדול. עתה טוב לי

**קעד** באותה שעה שהרשעים נאבדים מהעולם, הקב"ה מסתכל בהעולם, ואינו רואה מי שיגין עליהם. ואם תאמר, הנה נת, שהיה לו להגין על דורו בזמן המבול, ולהוציא תולדות אל העולם, למה לא הגין עליהם? ע"כ כתוב, כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. בדור הזה הוא בדיוק, ללמד שבדור אחר לא היה צדיק, וע"כ לא הספיק זכותו להגין על דור המבול. **קעה** בדור הזה, זהו לשבחו, שהיה בדור החייב ההוא, ונמצא בכל זה איש צדיק תמים. ודאי לאו דוקא בדורו, אלא אפילו בדור של משה היה צדיק. אבל לא היה יכול להגין על העולם, משום שלא נמצאו עשרה צדיקים בהעולם. כמ"ש במהפכת סדום, אולי ימצאון שם עשרה, ולא נמצאו שם, ע"כ נחרבו. אף כאן לא נמצאו עשרה, אלא נח ושלשה בניו ונקבותיהם, שלא היו עשרה. וע"כ לא יכלו להגן על הדור.

**קעו** בשעה שהעולם מתמלא מעונות בני אדם, והדין יוצא, ווי לאותו צדיק הנמצא בהעולם, שהוא נענש תחילה בעונותיהם של הרשעים. איך נצל נח מן המבול, ולא נענש בעונות הדור? הקב"ה רצה להוציא ממנו תולדות לעולם, וע"כ נצל. ועוד, כי הדין לא היה יכול לשלוט עליו, משום שהיה מכוסה, ונחבא בהתיבה, ונעלם מהעין.

**קעז** כתוב, בקשו צדיק בקשו ענוה, אולי תסתרו ביום אף ה'. נח בקש צדק, ונכנס בתוך התיבה, ונסתתר ביום אף ה'. ועל כן לא היה יכול הדין לשלוט ולקטרג עליו.

**קעח** כאן נרמז לקדושים העליונים להשכיל ולדעת בסוד אותיות הקדושות העליונות, אשר היפוך סדרם של כ"ב אותיות, הוא למחות לאותם הרשעים. וע"כ כתוב, וימחו מן הארץ. וכתוב, בא אתה וכל ביתך אל התיבה.

הקב"ה, והקימותי את בריתי אתך, היה לו לבקש רחמים עליהם, והקרבתן שהקריב אחר המבול, היה לו להקריב מקודם לכן. אולי היה משקיט הכעס מהעולם.

**קפט** מה היה לו לנח לעשות, שהרי רשעי עולם היו מכעיסים לפני הקב"ה, והוא יקריב קרבן עליהם. אלא ודאי נח היה מפחד על עצמו, שלא ישיגהו המות בתוך רשעי העולם, כי היה רואה מעשיהם הרעים כל היום, ואיך מכעיסים כל היום לפני הקב"ה.

**קצ** בכל זמן שמתרבים רשעי עולם, הצדיק שנמצא ביניהם נענש תחלה, כמ"ש, וממקדשי תחלו. ולמדנו, אל תקרא, ממקדשי, אלא, ממקודשי. לפי זה, איך הקב"ה הצילו נח בין כל אותם הרשעים? אלא בשביל שיצאו ממנו תולדות בעולם, הצילו. כי היה צדיק כראוי, כלומר, והוא ראוי להוציא תולדות מתוקנים.

**קצא** ועוד שהוא התרה בהם כל יום ויום ולא קבלו ממנו. וקיים בנפשו המקרא, שכתוב, ואתה כי הזהרת רשע. וכתוב, ואתה את נפשך הצלת. מכאן, כל מי שמזהיר את הרשע, אע"פ שלא קיבל ממנו, הוא הציל את עצמו, ואותו הרשע נתפס בחטאו. ושואל, ועד כמה מחויב להזהיר אותו. ואומר, עד שיכנו.

**קצב** מה ראה הקב"ה, לכלות כל חיות השדה, וכל עוף השמים, ביחד עם הרשעים? אם בני אדם חטאו, בהמות ועוף השמים, ושאר הבריות, מה חטאו? משום שכתוב, כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ, כולם היו משחיתים את דרכם, עזבו את מינם ונתדבקו במין אחר.

**קצג** רשעי העולם האלו גרמו כן לכל הבריות, שיתדבקו באינו מינם, ובקשו להכחיש מעשה בראשית. לערבב המינים זה בזה ולהכחיש צורתם. והם גרמו לכל הבריות להשחית דרכם, כמו שהם השחיתו. אמר הקב"ה, אתם רוצים להכחיש מעשה ידי. אני אשלים רצונכם, ומחיתי את כל

שאמות, ולא יכלו ישראל. מיד, ויחל משה... ביקש רחמים עליהם. ונתעוררו רחמים על העולם.

**קפג** יצחק בהתחלה, שביקש רחמים עליהם, אמר, למה ה' יחרה אפך בעמך. מלה, למה, איך אמר אותה משה? והרי עבדו עבודה זרה, כמ"ש, עשו להם עגל מסכה, וישתחוו לו ויאמרו, אלה אלקיך ישראל. ומשה אמר, למה? אלא מי שמרצה לחברו, בעד אדם שחטא לו, אינו צריך לעשות אותו החטא גדול, אלא שימעט החטא לפניו. ואח"כ יגדיל החטא לפני האחר, החוטא. ולפיכך אמר משה לפני הקב"ה, למה יחרה אפך, כי מיעט את החטא. ואח"כ פנה לישראל והגדיל החטא, שכתוב, אתם חטאתם חטאה גדולה.

**קפד** ולא הניח להקב"ה, עד שמסר עצמו למיתה, על ישראל, שכתוב, ועתה אם תשא חטאתם. והקב"ה מחל להם, שכתוב, וינחם ה' על הרעה. ונח לא עשה כן, אלא בקש להנצל, ועזב כל העולם.

**קפה** ובכל שעה שהדין שורה בעולם, אומר רוח הקודש, ווי שלא נמצא עוד כמשה, שכתוב, ויזכור... איה המעלם מים. שכתוב, ויאמר ה' אל משה, מה תצעק אלי. כי הוא העלה אותם מן הים, בתפלה. ומשום ששם את עצמו בתפלה על ישראל, בהים, נקרא על שמו, המעלם מים, שהוא העלה אותם מן הים.

**קפו** איה השם בקרבנו את רוח קדשו. הוא משה, שהשרה השכינה בתוך ישראל, ומוליכם בתהומות, כאשר נבקעו המים והלכו בתוך התהומות ביבשה, שקפאו המים. והוא משום שמסר את עצמו על ישראל, ע"כ נקרא כל זה על שמו.

**קפז** אע"פ שנח היה צדיק, לא היה כדאי שהקב"ה יגן על העולם בשבילו. משה לא תלה משהו בזכותו, אלא בזכות אבות הראשונים. אבל נח, לא היה לו במי שיתלה בזכותו, כמו משה.

**קפח** ועם כל זה, כיון שאמר לו

היקום, אשר עשיתי מעל פני האדמה, אחזיר העולם למים, כמו שהיה העולם בריות אחרות בעולם כראוי. מתחלה מים במים. מכאן ולהלאה אעשה

## ויבא נח אל התבה

וכמה שצריכים להשמר מפניו. וצריכים להסתר ביום אף ה'.

**קצח** כתוב בבלעם, ונאם הגבר שתום העין. שהיה לו עין רעה. ובכל מקום שהיה מסתכל בו, היה ממשיך עליו רוח המשחית. ומשום זה היה רוצה להסתכל בישראל, כדי שיכֶּלֶה בכל מקום שעינו תסתכל. וישא בלעם את עיניו, שזקף עין אחת והשפיל עין אחת, כדי להסתכל בישראל בעין הרעה. כי אברים הכפולים, העינים והאזנים וכו', באים משיתוף מדת הדין עם מדת הרחמים, המלכות בביתה. אבר הימני עקרו ממדת הרחמים, מבינה. ואבר השמאלי עקרו מדת הדין, ממלכות דצ"א. גם נודע, שאם האדם זוכה, נמצא מדת הדין בגניזו והעלמה, ומדת הרחמים בגלוי ופועלת הכל. ואם אינו זוכה, מתגלה עליו מדת הדין, והוא אובר הכל.

כשמתרבים הרשעים בעולם, ניתן רשות למשחית לגלות את מדת הדין, ולהעניש את העולם. לכן גם הצדיק צריך לפחוד ממנו. שהרי כל כחו הוא מפני שמדת הדין נעלם וגניז, ואינו פועל כלפי הצדיק. לפיכך יוכל המשחית לגלות מדת הדין שבו, ולהענישו ביחד עם הרשעים. וז"ס שאומר בבלעם, שבעין הרעה שלו היה מגלה מדת הדין הטמיר, שהוא עין השמאלי דמדת הדין. שביטל כח עינו הימני, ששם מדת הרחמים, בעין השמאלי שלו, שהוא מדת הדין.

**קצט** וירא את ישראל שוכן לשבטיו, וראה שהשכינה חופפת עליהם ורובצת עליהם, ומתקנת ב"ב שבטים מתחתיה. ולא יכול עינו של בלעם לשלוט עליהם. אמר, איך אוכל להם, הרי רוח הקדש העליון, בינה, הרובצת עליהם וחופה אותם בכנפיה. כמ"ש, כרע שכב כארי וכלביא מי

**קצד** אם יסתר איש במסתרים, ואני לא אראנו נאם ה'. כמה הם בני אדם אטומי לב וסתומי עין, שאינם מסתכלים ואינם יודעים את כבוד רבונם, שכתוב בו, הלא את השמים ואת הארץ אני מלא. איך מבקשים בני אדם להסתר מחטאם, ואומרים, מי רואנו ומי יודענו? וכתוב, והיה במחשך מעשיהם, אנה יסתתרו מלפניו.

**קצה** בדומה למלך שבנה ארמון, ועשה מתחת קרקע הארמון מחבואים מבוזרים. לימים, מרדו בני הארמון בהמלך, והקיף אותם המלך בחיילותיו. מה עשו, באו והסתירו עצמם תוך המחילות המבוזרות. אמר המלך, אני עשיתי את המחבואים הללו, ומלפני אתם רוצים להסתתר בהם. וכמ"ש, אם יסתר איש במסתרים, ואני לא אראנו נאם ה'. אני הוא שעשיתי המחילות המבוזרות. ועשיתי אור וחשך. ואתם, איך תוכלו להסתר מפני?

**קצו** כשהאדם טא לפני רבנו, וממשיך ומביא את עצמו להסתר, שמביא את עצמו לחשוב, שאין מי שיראנו, הקב"ה עושה בו הדין בגלוי. וכשהאדם מטהר את עצמו, עושה תשובה, הקב"ה מבקש להסתיר אותו, שלא יתראה ביום אף ה'. כי ודאי הוא, שהאדם צריך להסתיר עצמו, שלא יתראה לפני המשחית, כשהוא שורה בעולם, כדי שלא יסתכל בו, כי כל אלו שמתראים לפניו, יש לו רשות להשחיתם.

**קצז** כל אדם שעינו רעה, עין המשחית שורה עליו, והוא נקרא משחית העולם. וצריך האדם להשמר ממנו, שלא יקרב אליו, ולא יזק, ואסור לקרב אליו בגלוי. כלומר, שיהיה נגלה לעינו הרעה. משום זה, אם מאדם רע עין, צריכים להשמר ממנו, מפני מלאך המות. על אחת כמה



**רב** הרי ששה חדשים דנים את הרשעים בגיהנום במים. וששה חדשים דנים אותם באש. והנה כאן בהמבול רק דין של מים היה, וא"כ למה נדונו י"ב חדש, והיה מספיק ששה חדשים? בשני הדינים של גיהנום נדונו, במים ובאש. נדונו במים, כי המים, שהיו יורדים עליהם מלמעלה, היו קרים כשלג. נדונו באש, כי המים שהיו יוצאים מלמטה מן התהום, היו רותחים כאש. וע"כ נדונו בדין של גיהנום י"ב חדש במים ובאש. עד שנכלו מהעולם. ונה היה מסתתר בהתיבה ונעלם מעין. והמחבל לא קרב אליו. והתיבה היתה משוטטת על פני המים, כמ"ש, וישאו את התבה.

**רג** ארבעים יום לקו, שכתוב, ויהי המבול ארבעים יום. וכל שאר הזמן. עד י"ב חדש נמחו מהעולם. ווי להם לאותם הרשעים, כי לא יקומו לתחייה בעולם, לעמוד בדין. וכמ"ש, וימחו, כמ"ש, שמם מחית לעולם ועד. כי אפילו לעמוד בדין לא יקומו. כלומר, שלא יהיו אפילו בין אותם שיקומו לדראון עולם.

יקימנו, שפירושו, מי יקימנו לרוח הקדש העליון, שלא יחפה עליהם, כדי שיתגלו, והעין יוכל לשלט בהם. כי רוח הקדש העליון בינה, מדת הרחמים, היתה מחפה ומגינה על ישראל, שמדת הדין לא תוכל לשלוט בהם. וע"כ אמר בלעם, מי יקימנו, שלא תכסה אותם מדת הרחמים, ותוכל עינו הרעה לכלותם.

**רז** ועל כן ביקש הקב"ה לחפות על נח להסתירו מעין רואה, כדי שלא יוכל רוח הטמא לשלוט עליו, כדי שלא ישחת. ויבא נח, כדי להסתר מעין. מפני מי המבול, כי המים דחקו אותו אל התבה. כי ראה את מי המבול, ופחד מהם, וע"כ בא אל התבה. ראה את מלאך המות שהיה בא עם מי המבול. וע"כ נכנס אל התיבה.

**רא** ונשמר בהתבה י"ב חדשי השנה. למה הם י"ב חדשים? י"ב חודש הם, כי כך הוא דינם של הרשעים בגיהנום. כדי להשלים ב"ב מדרגות את נח הצדיק ושאר המדרגות, שהיו ראויים לצאת מן התבה. שלתקון כל מדרגה צריכים חודש אחד, וע"כ נתעכבו י"ב חדש.

## וישאו את התבה

חזרה השכינה אחר כך למקומה ככתחילה? משום שלא נשארו בה שאר צדיקי העולם. כלומר, שהנשארים אחר החורבן, לא נשארו בארץ ישראל, אלא שהלכו למצרים. אלא בכל מקום שהלכו ישראל בגלות, ירדה השכינה ושמה את מדורה עמהם. ומה בארץ נכריה אחרת, לא נפרדה מהם השכינה, כל שכן אם היו ישראל נשארים בארץ ישראל. ודאי שהיתה חוזרת אליהם אחר החורבן. **רז** והנה נתבאר, שבכל החטאים של רשעי עולם, המה דוחים את השכינה. ואחד מהם הוא מי שמשחית דרכו על הארץ, שמשום זה אינו רואה את פני השכינה, ולא יכנס בהיכל המלך. על כן כתוב עליהם, וימחו מן הארץ, שנמחו מן הכל. **רח** בעת ההוא, שעתיד הקב"ה להחיות

**רד** רומה על השמים אלקים. ווי להם להרשעים, שהם חוטאים ומכעיסים את רבונם בכל יום, ובחטאיהם דוחים את השכינה מהארץ, וגורמים שתסתלק מהעולם. והשכינה נקראת אלקים, ועליה כתוב, רומה על השמים אלקים.

**רה** וישאו את התיבה. שדחו אותה לחוץ. התיבה היא השכינה. ותרם מעל הארץ. שהשכינה לא שרתה בעולם ונסתלקה מהעולם. וכאשר נסתלקה מהעולם, הרי אין מי שישגיח על העולם. ואז הדין שולט בעולם. ואחר שימחו רשעי עולם ויסתלקו ממנו, מחזרת השכינה את המדור שלה בעולם.

**רו** אם נמחו הרשעים, שהיו בארץ ישראל בזמן של חורבן בהמ"ק, למה לא

הארץ. דור המבול. באלו כתוב, וימחו מן הארץ. שלא יקומו בתחיית המתים, ולא יבואו לארץ לקבל נשמות. ואע"פ שהקשו הראשונים וחלקו על זה, ואמרו שיקומו בתחיית המתים, מ"מ הוא כמו שאמרנו. כי, וימחו, הוא כמ"ש, ימחו מספר חיים. שלא יקומו לתחיה.

**ריז** ודאי שאין לדור המבול חלק לעולם הבא, שכתוב, וימחו מן הארץ. אבל יקומו לתחיה, כדי לעמוד בדין. ועליהם כתוב, ורבים מישני אדמת עפר יקוצו.

המתים, כל אלו המתים שימצאו לחוץ מהארץ, בשאר ארצות הנכריות, הקב"ה יעמיד אותם בגופם כראוי, כי עצם אחד נשאר בהאדם מתחת הארץ, עצם הזה יעשה כשאר בעיסה, ועליו יבנה הקב"ה כל הגוף. **רט** ולא יתן להם הקב"ה נשמות, רק בארץ ישראל. שכתוב, הנה, אני פותח את קברותיכם. כי יתגלגלו מתחת הארץ, ויבואו לארץ ישראל. ואחר זה כתוב, ונתתי רוחי בכם וחייתם. כי בארץ ישראל יקבלו נשמות כל בני העולם. חוץ מאלו שנטמאו וטמאו

## וימח את כל היקום

כיון שאין מיתה נוהג בהם, איך הוא מעבירם? אלא שמעביר אותם באש שורף. כמ"ש, כי ה' אלקיך אש אכלה הוא. את היקום שעליהם, שהם הממונים של מעלה, העבירם באש. ואותם הנמצאים תחתיהם, שהם בני העולם, מחה אותם במים. וע"כ כתוב מתחילה, וימח את כל היקום. ואחר כך, מאדם ועד בהמה. וישאר אך נח. אך, הוא למעט, שלא נשאר בכל העולם, רק נח ושעמו בהתיבה.

**ריא** וימח את כל היקום. הכתוב בא לרבות כל אלו השליטים ששולטים וממונים על הארץ, המלאכים, שהם ממונים על עמי הארץ. שגם הם נמחו. וזהו, את כל היקום אשר על פני האדמה. כי כאשר הקב"ה עושה דין בבני העולם, מעביר בתחילה להממונים השולטים עליהם, ואח"כ לבני העולם היושבים תחת כנפי חסותם. שכתוב, יפקוד ה' על צבא מרום במרום. ואח"כ, על מלכי האדמה על האדמה. **ריב** ואיך נעברים לפניו הממונים?

## ויזכור אלקים את נח

הוא ישחית כל אלו, שימצאו לפניו ושיעברו בגלוי לפניו. ופתאים עברו ונענשו, שהם עוברים לפניו ונראים לפניו. עברו, פירושו שעברו של מצות רבונם ונענשו. זהו נח ופתאים עברו ונענשו, אלו הם בני דורו. **רטו** כיון שנסתתר בהתבה, ונתעכב שם כל אותו הזמן, אחר כך, ויזכור אלקים את נח. בשעה שהדין נעשה, לא כתוב בו זכירה. כיון שנעשה הדין, ורשעי העולם נאבדו, אז כתוב בו זכירה. כי בעת שהדין שורה בעולם, זווג העליון אינו נמצא, והמשחית שורה בעולם. וע"כ אין זכירה לטוב בעת ההוא, כי זכירה פירושו זווג.

**ריג** ערום, ראה רעה, ונסתר. מקרא זה נאמר על נח, שנכנס אל התיבה ונסתר בה. ונכנס אל התיבה בעת שהמים דחקו אותו. ומטרם שנכנס בהתיבה, ראה את מלאך המות, הולך ביניהם ומקיף אותם. כיון שראה אותו, נכנס להתיבה ונסתר בה. וכמ"ש, ערום ראה רעה ונסתר. ראה רעה, זה מלאך המות. ונסתר מפניו. וכמ"ש, מפני מי המבול. מפני מלאך המות, שראה במי המבול.

**ריד** ערום, ראה רעה, ונסתר. בזמן שמות שורה בעולם, איש חכם יסתר, ולא יעמוד בחוץ. ולא יתראה לפני המשחית, משום שמאחר שניתן לו רשות להמשחית,

הג"ר, כי נעלמו בסבת התלבשות בהחסדים. **ריח** יונה ירד לים, ונדמן לו אותו הדג, ובלע אותו. איך לא יצאה מיד נשמתו הימנו? משום שהקב"ה מושל בגאות הים. בדינים הבאים מכה שליטת קו השמאל. ועכ"ז נצל יונה מהם. הרי שהקב"ה, קו האמצעי, רחמים, שולט בגאות הים ע"י חוט של חסד, ששולח מצד הימין, ומכריעהו.

וע"כ נשאר חי במעי הדג ונצל ממנו. **ריט** גאות הים הוא חוט אחד של השמאל, המעלה את גלי הים למעלה, ובו הוא מתעלה. אבל אם לא היה מגיע לו חוט של חסד מימין, לא היה מתעלה לעולם. כי כאשר חוט של שמאל יורד להים, והים נאחו בו, אזי מתעוררים גליו ושואגים לטרוף טרף. כי אינם יכולים לקבל וליוון משפע החכמה, מפני חסרון החסדים. וע"כ נמצאים רעבים ושואגים לטרף. עד שהקב"ה מחזיר הגלים לאחוריהם וחוזרים למקומם. שממשיך החוט של חסד ומלביש החכמה בחסדים. ואז הוא מושך גלי הים בחזרה. שבזה מתקנת החכמה ויכולה להאיר בשלמות. הרי שלא יוכל הים להתעלות בחכמה מקו שמאל, מטרם שנמשך חוט של חסד, שהחכמה מתלבשת בו.

**רכ** אתה תשבחם לגלי הים. תשבחם, הוא כמו תשברם. כי משבר אותם להחזירם למקומם, ע"י חוט של חסד. תשבחם, שהתרוממות הגלים הוא שבחם, משום שעולים לראות בתשוקה. מכאן, כל החושב להסתכל ולדעת, אע"פ שאינו יכול, נחשב לו לשבח וכולם משבחים אותו. החכמה נקראת עינים. הארת החכמה נקראת ראייה. התרוממות הגלים הוא מכה הארת קו שמאל בחכמה בלי חסדים, שע"כ אינם יכולים לראות, לקבל חכמה. ואע"פ שאינם יכולים לראות, מ"מ שבה נחשב להם, משום שהם רצים בתשוקה לראות.

**רכא** נח, בעת שהיה בהתיבה, היה מתירא, אולי לא יזכור אותו הקב"ה לעולם. ואחר שנעשה הדין, ונעברו רשעי העולם, אז כתוב, ויזכור אלקים את נח.

**רטז** ואחר שעבר הדין, והכעס נשתכך, שב הכל למקומו, שזווג העליון חוזר למקומו, והרחמים מושפעים להעולם. ומשום זה כתוב כאן, ויזכור אלקים את נח. כי בנח שורה השם זכור, שפירושו, זווג. כי נח איש צדיק, והוא כסא לזווג העליון. וכשחזר הזווג למקומו, נמצא שזכר אלקים את נח.

**ריז** אתה מושל בגאות הים. בשעה שהים קופץ בגליו, והתהומות עולים ויורדים, הקב"ה שולח חוט אחד של חסד מצד הימין, ומושך בחזרה את גלגליו, וכעסו שכך, ואין מי ששיג אותו.

כשנוקבא מקבלת חכמה, נקראת ים. כשנוקבא מקבלת מקו שמאל בלבד, שהיא שפע החכמה בלי חסדים, אז מתרוממים גלי הים. שהוראתם לשון גילוי, כי רומז שמימי החכמה עולים ומתגלים וניתנים להשגה. אמנם אין הים יכול לקבל חכמה בלי חסדים. וע"כ הגלים חוזרים ויורדים. כי עולים להתגלות, ומיד יורדים ונעלמים מהשגה, מחוסר חסדים.

ונבחן משום זה שהים זועף, שמתאמץ להעלות מימיו בכח גדול. וכן חוזר ויורד בכח גדול. וחוזר חלילה בלי הפסק. וזה נמשך עד שבא קו אמצעי, וממשיך קו הימין, שהוא חסד, ומלביש החכמה שבשמאל בחסדים שבימין. ואז חוזרים הגלים למקומם וזעפו של הים נשקט. כי עתה מאירים החכמה והחסדים יחדיו בכל תקונייהם בשלימות הנרצה.

נוקבא, הנקראת ים, מקבלת מקו שמאל בלבד, שאז קופץ הים עם גליו וזועף, שעולים לקבל החכמה ותכף יורדים, כי לא יוכלו לקבל מחוסר חסדים. הקב"ה, עמודא דאמצעייתא, מכריע וממשיך החסדים מקו ימין, והחכמה מתלבשת בהחסדים, ואז מושך גלי הים בחזרה. כי מלבישם בחסדים, ונשקט כעסו, כי עתה מאירים בו המוחין בשלימות. אמנם מסבת הלבשת החכמה בחסדים, נעלמות ג"ר דחכמה, ורק ו"ק דחכמה מאירה. אבל אין מי ששיג

המשפט. ותאמר שונמית, בתוך עמי אנכי יושבת. איני רוצה שיזכרו אותי ויסתכלו עלי, אלא, בתוך עמי. כי מי שמכניס את ראשו בין העם, אין משגיחים עליו לדון אותו לרע. משום זה אמרה, בתוך עמי. **רכד** נח, בשעה שהרוגז היה שורה בעולם, לא נזכר. כיון שעבר הדין, כתוב, ויזכור אלקים את נח. עתה נזכר שמו.

**רכב** בשעה שהדין שורה בעולם, לא ראוי לו לאדם, שיהיה נזכר שמו למעלה. כי אם יהיה נזכר שמו, יהיו נזכרים חטאיו, ויבואו להסתכל בו ולדון אותו. **רכג** זה נשמע משונמית. ביום טוב של ראש השנה, שהקב"ה דן את העולם, אמר לה אלישע, היש לדבר לך אל המלך, והו' הקב"ה, שנקרא אז מלך, מלך הקדוש, מלך

### ויבן נח מזבח

**רלא** אלא אע"פ שעולה נקרב זכר, ולמקומו נקרב, לז"א, שהוא זכר, מכל מקום, אין הנוקבא צריכה משום זה להפרד מז"א. אלא בהנוקבא הוא נקרב, כדי לחבר ז"א ונוקביה זה בזה. כי ע"י הקרבן עולה הנוקבא לז"א להתחבר ביחד. **רלב** נח היה צריך להקריב עולה, משום שהקב"ה התקין אותו במקום זכר, שיתחבר ויכנס בהתיבה, שהיא נוקבא. ועל כן הקריב עולה ולא קרבן אחר, כיון שבאמת לא חטא, אלא משום שחשב שתמה לו כל זכות.

עולה הוא אשה. אש"ה, נוטריקון אש ה', יורה, שהשמאל דז"א, המכונה אש, נתחבר בנוקבא, הנק' ה'. כי הנוקבא באה מצד שמאל, הנקרא אש, שנתדבקו הנוקבא והאש זה בזה, ומשום זה נקראת נקבה אשה, שהשם אשה יורה קשר האהבה, אשר השמאל, אש, אוהז בה', להעלותה למעלה, לז"א, לקשרם כאחד. ומשום זה אומר הכתוב, עולה הוא אשה, שיורה על קשר דכר ונוקבא זה בזה.

**רכח** ויבן נח מזבח לה' ויקח. ויבן נח מזבח, זהו המזבח שהקריב עליו אדם הראשון. נח, מפני מה הקריב עולה, הרי עולה אינו בא אלא בשביל לכפר על הרהורי הלב, ונח, במה חטא? אלא נח הרהר ואמר, הנה הקב"ה גזר דין על העולם שיחרב, אולי בשכר שהציל אותי, יצאה בזה כל זכותי, ולא נשאר לי עוד זכות בעולם. מיד, ויבן נח מזבח לה'.

**רכט** מזבח זה, הוא שהקריב עליו אדם הראשון. מהו, ויבן? הלא אדה"ר בנהו. ומשיב, אלא משום שרשעי העולם גרמו, שלא היה עומד במקומו, במקום ההשפעה לקדושה. כיון שבא נח, להקריב עליו, כתוב בו, ויבן. כי החזירו למקום ההשפעה אל הקדושה.

**רל** ויעל עולות. עלת בלי ו', שהוא סימן הרבים. כי הקריב רק עולה אחד. כתוב, עולה הוא אשה. הרי עולה הוא זכר ולא נקבה, שכתוב, זכר תמים יקריבנו? ואם כן, למה כתוב אשה, עם ה' סופית, שהיא לשון נקבה? הרי אש בלי ה' סופית, היה צריך להמצא שמה, שהוא לשון זכר?

### וירח ה' את ריח הניחוח

מפני אשר ירד עליו ה' באש. **רלד** אש יוצא מבפנים, והוא דק, ונאחז בדבר אחר מבחוץ, שאינו דק כל כך, ונאחזים זה בזה. ואז עולה העשן. משום, שהאש נאחז בדבר המתפעל ממנו. והסימן,

**רלג** וירח ה' את ריח הניחוח וכתוב, אשה ריח ניחוח. כתוב, וירח ה', וכתוב, אשה ריח ניחוח. המלה, אשה, פירושה, אשר עשן ואש מחוברים כאחד, שהרי אין עשן בלי אש, כמ"ש, והר סיני עשן כלו,

חוטם, שיוצא בו העשן מתוך האש. דינים מכונים אש. ושורש הדינים הוא מיציאת הבינה לבר מראש דא"א, ששם אור החכמה. ונתמעטה מחכמה ונשארה באור החסדים בלי חכמה. ויש בהתמעטות הזאת ג' בחינות, ג' אשיות:

א. אשא דכיא, בג"ר דבינה, או"א עלאין. מטעם שהתמעטות מאור החכמה בראש דא"א אינו נוגע להם כלום, כי אין דרכם לקבל חכמה אלא חסדים בלבד. ואפילו בעת היותם בראש א"א, אינם מקבלים חכמה. לפיכך הם תמיד בבחינת ג"ר, והם תמיד באור דחסדים, וההתמעטות מחכמה נבחרו בהם לאשא דכיא. כי נשארו בבחינת ג"ר גם אחר שנתמעטו מחכמה.

ב. אשא סתם, בז"ת דבינה, ישסו"ת. מטעם שהם שרשי הזו"ן, וצריכים להארת חכמה, כדי להשפיע לזו"ן. ולפיכך כל עוד שאין בהם חכמה, הם נבחרים לו"ק בלי ראש. וע"כ אינם נבחרים לאשא דכיא, להיותם מחוסרי ראש, אלא שנבחרים לאשא סתם, שהם בלי טהרה, עד ששיגו הארת החכמה. אמנם אשא סתם שבהם נבחרו לאש דקה, מטעם שאינם רגישים להארת החכמה, שהרי אינם צריכים הארת חכמה בשביל עצמם, אלא בשביל זו"ן, ולעצמם מקבלים רק חסדים, להיותם בחינת בינה גם הם. ונמצא שהאש אינו יכול להאחו בהם כלום. וע"כ נבחרו בהם האש לאש דקה בלי אחיזה.

ג. אשא דכיא, בג"ר דבינה, או"א עלאין. מטעם שהתמעטות מאור החכמה בראש דא"א אינו נוגע להם כלום, כי אין דרכם לקבל חכמה אלא חסדים בלבד. ואפילו בעת היותם בראש א"א, אינם מקבלים חכמה. לפיכך הם תמיד בבחינת ג"ר, והם תמיד באור דחסדים, וההתמעטות מחכמה נבחרו בהם לאשא דכיא. כי נשארו בבחינת ג"ר גם אחר שנתמעטו מחכמה.

ב. אשא סתם, בז"ת דבינה, ישסו"ת. מטעם שהם שרשי הזו"ן, וצריכים להארת חכמה, כדי להשפיע לזו"ן. ולפיכך כל עוד שאין בהם חכמה, הם נבחרים לו"ק בלי ראש. וע"כ אינם נבחרים לאשא דכיא, להיותם מחוסרי ראש, אלא שנבחרים לאשא סתם, שהם בלי טהרה, עד ששיגו הארת החכמה. אמנם אשא סתם שבהם נבחרו לאש דקה, מטעם שאינם רגישים להארת החכמה, שהרי אינם צריכים הארת חכמה בשביל עצמם, אלא בשביל זו"ן, ולעצמם מקבלים רק חסדים, להיותם בחינת בינה גם הם. ונמצא שהאש אינו יכול להאחו בהם כלום. וע"כ נבחרו בהם האש לאש דקה בלי אחיזה.

ג. אש ועשן הם בזו"ן, מטעם שזו"א רגיש כלפי האש ההוא, התמעטות מחכמה, כי זו"א צריך להארת החכמה. כי כל עצמות זו"א הוא חסדים בהארת החכמה, שבוה נעשה לבחי"ג. ונבחרו שאש הזאת של התמעטות החכמה, מחמת יציאת הבינה מהראש, נאחו בו, להיותו עב ורגיש אליה, וע"כ אש הזאת דבינה נאחו בזו"א ומוציא בו עשן. וזה אמרו, אש יוצא מישסו"ת, והוא דק, כי אינו יכול לאחו בישסו"ת, כי אינם רגישים כלל להארת החכמה, ונאחו בדבר אחר בחוץ, בזו"א. שלא כך, דק, כי הוא

ניחוח, שנח הכעס, ונעשה נחת רוח. ב' פעולות נעשו כאן, על ידי התעוררות מלמטה של הקרבת הקטרת:

א. נתיחדו כל המדרגות זה בזה, שכל אחת חזרה והעלה את אותיות אל"ה שלה שנפלו להתחתונה, עד שנתיחדו. ואותיות אל"ה דבינה עם הזו"ן הדבוקים בהם עלו לבינה. ואותיות אל"ה דא"א עם הבינה הדבוקה בהם עלו וחזרו לראש א"א, ששם מאיר בהם החכמה בלי חסדים. ואתקרב למחשבה, שבוה נתבטל אש הדינים מהחוטם ומישסו"ת, שהרי הבינה חזרה לראש א"א כמקודם לכן, ועמה כל שאר המדרגות. וע"כ והכעס נח.

ב. נעשו כולם לרצון אחד. כי החכמה אינה יכולה להאיר בלי חסדים, וע"כ נעשה אח"כ הזווג על המסך דזו"א, שהוא החוטם. ויוצא קומת חסדים, ומתלבשת החכמה בחסדים. ואז, ונעשו רצון אחד, כי בזה נקשרו כל ג' הקוים זה בזה, ונעשה נחת רוח. כי עתה מאיר הכל בשלימות. כי החסדים נשלמו בהארת החכמה, והחכמה

הארת שניהם, באופן שהשמאל יאיר ממטה למעלה, והימין גם ממעלה למטה. וע"י תיקון זה נבחן הארת החכמה בסוד יין המשמח. אמנם אם ממשיכים הארת החכמה ממעלה למטה, אז נפרדו הימין ושמאל זה מזה, והחכמה נמשכת בלי חסדים, שאז אינה יכולה להאיר, וכל הדינים נמשכים ממנה. ונקרא משום זה, יין המשכר. כי כל זה מגיע להם, מפני שממשיכים הארת החכמה, יותר מהשיעור הנרצה, שממשיכים ממעלה למטה.

**רמ** וע"כ משום שיין זה הוא טוב, והפנים מאירים והעינים שמחות ופועל תשוקת האהבה, מקריבים אותו כל יום על המזבח. בשעור כזה, שמי ששותה אותו, משמחו ופועל בו נחת רוח, כמ"ש, ונסכו יין רביעית ההין. שנוהר להמשיכו בבחינת ממטה למעלה, המכונה רביעית ההין. ומשום זה נאמר, כי טובים דודיך מיין, מאותו היין המעורר אהבה ותשוקה.

**רמא** והכל כמו שהוא למטה, כן נתעורר האהבה למעלה. שני נרות, כאשר נכבה אור הנר שלמעלה, בהעשן העולה מהנר של מטה, נדלק הנר שלמעלה. בינה ומלכות הן שני נרות עליון ותחתון. ובעת חזרת הבינה לראש א"א, שיש לה שם חכמה בלי חסדים, היא נכבית לגמרי. כי אפילו אור החכמה, שישנו שם, אינה יכולה לקבל. כי אין החכמה מקובלת בלי לבוש החסדים. אלא ע"י הזווג שנעשה אח"כ על המסך דו"ן, המוציא קומת אור החסדים, נעשה הכרעה בין ימין ושמאל, והחכמה מתלבשת בחסדים, ואז נדלקה הבינה ומאירה. והנה מסך זה של הנוקבא דו"א. ונמצא שהבינה, שהיא נר העליון, שנכבה מפאת חזרתה לראש א"א, חוזרת ונדלקת ע"י נר התחתון, שהיא הנוקבא דו"א.

עולם העליון, בינה, תלוי בהתחתון, נוקבא, שבינה שנכבית, חוזרת ונדלקת ע"י הנוקבא. ועולם התחתון, הנוקבא, תלוי בעולם העליון, בינה, כי כל שיעור הארה, שהנוקבא גרמה להאיר בהבינה, זוכה בו

בהתלבשות החסדים.

**רלו** העשן נאסף ונכנס ונתקמט בהאש. והאש נאחזה בהעשן. ונכנסו שניהם לפנימי פנימיות, עד שנה הכעס. פעולה הא', שנעשה מכה הבינה שחזרה לראש א"א. ואחר שנתחדו כולם זה בזה, והכעס נה, נעשה זווג חדש. אז נעשה נחת רוח וקשר אחד מג' הקוים, ונקרא זה, נייחא, פעולה הב'.

הוא נחת רוח מחסדים, וחדות כל מחכמה, כאחד. כי החסדים נשלמו מהארת חכמה והחכמה מלבוש החסדים. והם הארת הנרות מבחינת השמאל. ואור הפנים מבחינת הימין. ומשום זה כתוב, וירח ה' את ריח הניחוח, כמי שמריח ומאסף הכל למקומו.

**רלז** בא ונשקו לאותו תינוק. אמר, והרי כל טוב הזה יש תחת ידך. ולא ידעתי בו. אחזור מהדרך שלי ונתחבר עמך. הלכו. דרך הזה עם השכינה נלך, שהוא מתוקן לפנינו. אחז בידו של אותו התינוק והלכו. אמור מקרא אחד מאותם שאמר לך אביך.

**רלח** פתח התינוק ואמר, ישקני מנשיקות פיהו, זה הוא תשוקה עליונה, כי יצא הרצון דרך הפה, ולא יצא דרך החוטם, בעת שיצאה האש. כי כאשר הפה נתחבר למי שהוא לנשק, יוצאת האש, ברצון, בהארת הפנים, בחדות כל, בדביקות של נחת רוח. שהאור היוצא דרך הפה, הוא בחינת אוריא דכיא ואור החסדים. והוא בחינת האור מאו"א עלאיין, אש טהורה. והוא כל בחינת הג"ר שבהעולמות. וכיון שהוא אור החסדים מאו"א, ע"כ אין שום אחיזה בו לקליפות, להיותו בחינת אשא דכיא.

**רלט** ומשום זה אומר הכתוב, כי טובים דודיך מיין, מיין המשמח, והפנים מאירים, והעינים צוחקות, ועושה חיבה ורעות. ולא מיין המשכר, שעושה רוגז וכעס, ומחשיך הפנים, והעינים לטהות מיין הרוגז.

הארת השמאל מכונה יין, הארת חכמה מנקודת השורק. וכל תיקונו הוא ע"י קו אמצעי, המיוחד ימין ושמאל זה בזה, ומקיים

האדמה, נקראים עשן. וע"י התפשטות האש מבינה אל זו"ן מתגלים הדינים של הנוקבא, הנקראים עשן. והקללה, שקילל ה' את האדמה, בעבור האדם. וכדי לתקן את החטא דעצה"ד, הוסיף הקב"ה המשכת האש של הבינה, וגילה העשן שבהאדמה, שהיא המלכות, לאט לאט, עד שנשלם הדין בביאת המבול. שנגלה הרע, שהיה מעורב בהטוב, עד שהיה אפשר להפרידו מהטוב. ולאחר המבול, לא אוסיף, כי עתה שכבר נשלם גילוי הרע, כבר אין לי צורך עוד להוסיף אש כדי לגלות הדין, כי כבר נגלה הרע כל צרכו. ואולי תאמר, שהקב"ה יעשה זאת כדי ליטול נקמה בהרשעים? לכן מסיים הכתוב, כי יצר לב האדם רע מנעוריו. ואין לכעוס עליו. וכל העונשים של הקב"ה המה רק תיקונים בלבד. וכיון שהתיקון הנצרך למבול כבר נגמר, לכן אמר, לא אוסיף.

**רמז** אמר אותו התינוק, שמעתי, משום שכתוב, ארורה האדמה בעבורך, כי באותה שעה שנתקלה האדמה בחטאו של אדם הראשון, ניתן רשות לאותו נחש הרע לשלוט עליה. שהוא המחבל של העולם. שבוה נגלה הרע לאט לאט, עד שהביא את המבול. וכילה את כל בני העולם, בהמבול, שאז נגלה הרע כל צרכו, והיה אפשר להפרידו. מיום ההוא שנת הקריב הקרבן, והריח אותו הקב"ה, שבוה הפריד הרע מהטוב, ניתן רשות להארץ לצאת מתחת שליטת הנחש, ולצאת מהטומאה, כי נפרד הרע ממנה.

ועל כן מקריבים ישראל קרבנות להקב"ה, כדי להאיר פני הארץ, שהיא המלכות. כלומר, נח עוד לא גמר תיקון הזה. וע"כ צריכים עוד ישראל להקריב קרבנות. ותיקון זה היה תלוי עד שעמדו ישראל על הר סיני. ואז נפרד הרע לגמרי מן האדמה, כי פסקה הזוהמא, ונעשו חירות ממלאך המות.

**רמז** הקב"ה מיעט את הלבנה, הנוקבא, עוד מטרם שחטא האדם ושלט הנחש. אבל

גם הנוקבא. ומשעה שנחרב בית המקדש, ברכות אינן נמצאות למעלה בבינה, ולמטה בהנוקבא, שזה מראה שהם תלויים זה בזה. בית המקדש הוא הנוקבא. וכיון שנחרבה ואינה מעלית המסך שלה להבינה, ליחד הימין ושמאל שבה, נמצאת גם הבינה בלי אור. כי אינה נדלקת ממנה. ומכל שכן הנוקבא בלי אור. כי אין לה ממי לקבל. ונמצא, שאין אור לא בבינה ולא במלכות. **רמז** ברכות אינם נמצאים. וקללות נמצאים. כי יניקת כל מהבינה יוצאת, מהדלקת נר העליון בהעשן של נר התחתון. משום שישראל אינם שרוים בארץ, ואינם עובדים עבודה הנצרכת להדליק הנרות, להדליק העליון בתחתון, ולהמשיך הברכות בעולמות. ומשום זה הברכות אינם נמצאות למעלה ולמטה, והעולם אינו נמצא בקיומו כראוי.

**רמז** לא אוסיף לקלל. וכי נוהג בה' חרטה? כל זמן שהאש של מעלה, של בינה, מוסיפה להתגבר, נמצא העשן, שהוא הדין שלמטה, של הנוקבא, מגביר הכעס ומכילה את כל. כי כאשר האש מבינה יוצאת, אין לה הפסק, עד שתשלים הדין של הנוקבא, שהוא העשן. וכשהדין של מטה, העשן, אינו מוסיף להתגבר מכח הדין של מעלה, מכח האש, הוא עושה הדין ומפסיק אותו, ואיני גומר הדין עד להשחית. ועל כן כתוב, לא אוסיף, שפירושו, לא אוסיף ליתן תוספת אש, להגביר הדין של מטה, שהוא העשן. נודע, שע"י החטא של עץ הדעת, נפלו העולמות, והטוב והרע נתערבו זה בזה. ולא היה ניכר הטוב מפני הרע. ולפיכך תיקון הא' הוא, לגלות הרע. ואח"כ להפרידו מהטוב. וז"ס הקללה, שקילל הש"י את האדמה, מסבת החטא של עצה"ד. אשר קללה זו רבצה על האדמה וגילתה הרע לאט לאט, עד שהביאה המבול על הארץ. ואז נגמר גילוי הרע. וע"כ אחר המבול, שכבר נגלה הרע כל צרכו, הביא נח קרבן, שע"י הפריד הרע מהטוב.

וכבר ידעת, שהדינים של המלכות,

אבא. אמר לו, אבא תהיה בכל, אב בחכמה ואב בשנים. קרא עליו המקרא הזה, ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך.

**רמו** עתיד הקב"ה להעביר את רוח הטומאה מהעולם, שכתוב, ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. וכתוב, בלע המות לנצח.

**רמוז** ועתיד הקב"ה להאיר את הלבנה, ולהוציא אותה מחשך, שהשיגה מכח אותו נחש הרע, כמ"ש, והיה אור הלבנה. ושואל, מהו אור שבעת הימים? ומשיב, הוא אותו האור שגנזו הקב"ה במעשה בראשית.

משום חטאו של האדם, היא נתקללה גם כן, כדי לקלל העולם המקבלים ממנה. ביום שנה הקריב קרבן, יצאה הארץ, הנוקבא, רק מאותה הקללה. אבל עוד עומדת הלבנה במיעוטה. חוץ משעה שנמצא קרבן בעולם, וישראל יושבים על אדמתם, שאז נתקן מיעוט הלבנה, בימי שלמה. והוא חולק על התינוק, שאמר, שע"י הקרבן של נח ניתן רשות להארץ לצאת משליטת הנחש. ואומר, שרק הקללה נתבטלה, ושליטת הנחש נשארה, שמשום זה צריכים לקרבנות ישראל בבית המקדש.

אמר לאותו התינוק, מה שמך? אמר לו,

## ויברך אלקים את נח

הללו, מפחד שלא יינקו ממנו החיצונים. ומחוייב לצאת לדרך ה', לקבל התקונים הצריכים אליו. ומותר לו בעת הזה לקבל מוחין מבחינת ז"א ולאה, כי להיותם בחינת אור החסדים המכוסים מחכמה, אין מהם שום יניקה לחיצונים.

ומוחין הללו מכונים אכסניה. כי הם מיועדים בשביל עוברי דרכים. ולפיכך, אע"פ שנה צדיק תמים היה, מ"מ הוא מדמה אותו לאורה עובר דרך. מטעם, שבעת המבול, שניתן רשות להמשחית, היה צריך גם הוא לשמירה מפניו. וע"כ היה אסור לו לקבל מוחין מבחינת בית, אלא מבחינת אכסניה, המשומר מפני החיצונים, עוברי דרך. ומוחין הללו דאכסניה מיוחסים לז"א, הנקרא הוי"ה, מטעם שהם נמשכים מבחינת חג"ת, שהוא ז"א.

אבל מוחין מבחינת בית, מיוחסים רק להנוקבא, הנקראת אלקים. משום שמוחין דחכמה אינם מגולים בשום מדרגה באצילות, אלא בהנוקבא. ומובן למה בביאתו אל התיבה נאמר השם הוי"ה, וביציאתו השם אלקים. כי התבה היא כמו אכסניה. וע"כ כשנאמר לו, בא אתה וכל ביתך אל התיבה, שיהפך בחינת בית שלו, שהוא א"ב ביושר לבחינת תיבה שהוא א"ב למפרע, שהם

**רמח** ברכת ה' היא תעשיר. ברכת ה' היא השכינה, שהיא נתפקדה על ברכות העולם וממנה יוצאות הברכות לכל.

**רמט** ויאמר ה' לנח, בא אתה וכל ביתך אל התיבה. בהכניסה לתיבה כתוב, ויאמר הויה, שהוא ז"א. ובהציאה נאמר, ויאמר אלקים, שהיא הנוקבא דז"א. כמו שאמרו, שבעל הבית, שהוא ז"א, נתן לנח רשות להכנס. ואח"כ אומרת לו האשה, נוקבא דז"א, לצאת. הוא נכנס מתחילה ברשות הבעל, ז"א, ולבסוף הוא יצא ברשות האשה, הנוקבא דז"א. מכאן למדנו שבעל הבית יכניס האורח לביתו, והאשה תוציא אותו. וכמ"ש, ויאמר אלקים לנח, צא מן התיבה, כי רשות היה בידיה להוציא את האורה, ולא להכניסו.

איזה דמיון יש כאן לאורה ובעלי אכסניה? בשעה שהאדם בכל השלימות נבחן ליושב בית, שהמילה בית רומזת על הנוקבא דז"א, המאירה במוחין דג"ר, כמ"ש, בחכמה יבנה בית. ולפיכך אותם המקבלים ממנה, נבחנים ליושבי בית. אמנם בעת שהאדם צריך לתקונים, כי אינו בשלמות, הרי הוא צריך לשמירה, שלא יתאחזו בו החיצונים להחטאו. וע"כ הוא מוכרח לצאת מן הבית. כי אסור לו לקבל מוחין הגבוהים



בידיה. כלומר, המוחין דבית הם רק בידי הנוקבא בלבדה. ואלו המתנות שנתן לה, הוא כדי לחבבה על בעלה. מכאן למדנו דרך ארץ לאורח. ליתן מתנות לבעלת האכסניה בשעת יציאתו. וע"כ לאחר שנתן לה מתנות, כדי לחבבה על בעלה, ברכה אותו, שנאמר, ויברך אלקים את נח. ומשום זה כתוב, ברכת ה' היא תעשיר. **רנא**) ולא יוסיף עצב עמה. הוא סוד הכתוב בעצבון תאכלנה. עצבון פירושו עצבות וכעס בלי הארת פנים. והוא, כאשר נחשך הלבנה והברכות אינן נמצאות. בעצבון פירושו, הצד של רוח האחר דקליפות, שמונע הברכות מהעולם, להיותו מחטיא את בני האדם. ועל זה כתוב, ולא יוסיף עצב עמה. וזה הוא הסוד שכתוב, לא אוסיף לקלל עוד את האדמה. כי עצב פירושו, אחיות הסטרא אחרא, המביא קללה לעולם. ונמצא כשלא יוסיף עצב עמה, לא יוסיף עוד לקלל, כי היינו הך.

בחינת מוחין דאכסניה, המיוחסים לז"א, הנקרא הוי"ה, ע"כ נאמר הויה. שזהו שהבעל, ז"א, מכניס האורה אל האכסניה, כי ממנו נמשכים המוחין. אבל להוציאו מבחינת תיבה ולהחזירו לבית, למוחין דג"ר, שהם רק ברשות הנוקבא, צריכה ע"כ הנוקבא, הנקראת אלקים, להוציאו, להשפיע לו המוחין דבית. וע"כ נאמר השם אלקים בעת ההוצאה, כמ"ש, וידבר אלקים אל נח, לאמור צא מן התיבה. וכן הוא בהוצאת האורה מהאכסניה אל הבית. ואין להקשות, הלא יש הרבה מדרגות בינתיים, שאפשר לקבלם גם מז"א, כי המדובר הוא במי שכבר השיג המוחין דבית, כמו נח, אלא שיצא ממנו לאכסניה משום איזה טעם. וע"כ ודאי באותו רגע שנתבטל הטעם ויוצא מהאכסניה, תכף שב להבית, שזה תלוי ברשות הנוקבא בלבדה. **רנ**) כיון שיצא מהתיבה, נתן לה מתנות. שהקריב קרבן, משום שהיא בהבית, והבית

## וּמוֹרָאֵי וְחֻמְתֵּיכֶם

זעים ומפחדים מפניו. ובשעה שבני אדם עוברים על דברי התורה מתחלפת צורתם, וכולם זעים ומפחדים מפני בריות אחרות, משום שנתחלפה צורה העליונה ונעברה מהם. ואז שולטים בהם חיות השדה, כי אינם רואים בהם אותה צורה העליונה כראוי. **רנה**) ועל כן כשיצאו מן התיבה, כיון שהעולם נתחדש כבתחילה, ברך אותם ברכה זו, והמשיל אותם על כל הבריות, ואפילו על דגי הים. כמ"ש, וכל דגי הים בידכם נתנו. בידכם נתנו, מקודם לכן. כי כשברא הקב"ה את העולם, מסר הכל בידיהם, שכתוב, ורדו בדגת הים ובעוף השמים. הרי שנתנו בידיהם עוד מיום, שנברא אדם הראשון.

כי האדם הוא אחרון שבבריאה. ונודע שכל בריה, היותר זך נברר תחילה. ונמצא שבחינת האדם היא העבה ביותר מכל בריות העולם. גם נודע, שכל מסך היותר עב, הוא

**רנב**) ומוראכם וחתכם יהיה. מכאן ולהלאה יהיה לכם צורות בני אדם, שמהן יראים חיות השדה. שהרי מקודם לכן, מעת החטא דעצה"ד, לא היו להם צורות בני אדם. מתחילה כתוב, בצלם אלקים עשה את האדם. וכתוב, בדמות אלקים עשה אותו. וע"כ יראו מהם חיות השדה. כיון שחטאו, נשתנו צורותיהם מאותה צורה העליונה, ונהפכו הם לירא מפני חיות השדה. **רנג**) מתחילה, כל בריות העולם נשאו עיניהם, וראו צורה קדושה עליונה, שבבני האדם זעו ופחדו מפניה. כיון שחטאו, נהפך צורתם לעיניהם של החיות, לצורה אחרת. וע"כ נהפך, אשר בני האדם זעים ומפחדים מפני שאר הבריות.

**רנד**) כל אלו בני אדם שלא חטאו לפני רבונם, ולא עברו על מצות התורה, זיו צורתם אינו משתנה מהמראה של צורה העליונה, צלם האלקים. וכל בריות העולם

ואור השמאל ממטה למעלה. והכרעה זו נקראת נשוי פשע. שבהיותו מעלה הארת השמאל, שלא תאיר ממעלה למטה, נמצא מבטל כל העונות והפשעים, כי אין אחיזה לדינים בהארה שממטה למעלה.

**רנח** כתוב, כסוי חטאה. פירושו, שבשעה שהדין שורה בעולם, יהיה מכוסה, שלא ישלוט עליו המחבל. כמו שהיה לנח, שכסה עליו הקב"ה בשעת המבול מאותו החטא דעצה"ד, שהמשיך אדם הראשון על העולם. וע"כ לא ראה אותו המחבל. כלומר, שלא היה לו בו שום אחיזה, שיוכל להענישו. ומכיון שאדם המשיך חטא הוזה על העולם, נמצאו שאר הבריות שולטים והאדם מפקד מפניהם, והעולם אינו מתוקן בתיקונו. ומשום זה, כשיצא נח מהתיבה, ברכו הקב"ה, שנאמר, ויברך אלקים את נח... ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית השדה. שהחזירו לאותה בחינה, כמו שהיה אדם הראשון קודם החטא דעצה"ד, שכל הבריות היו יראים מפניו.

**רנט** ואתם פרו ורבו. באלו הברכות לא נזכרו הנקבות, אלא כתוב את נח ואת בניו, אבל נקבות לא אמר הכתוב? ואתם, כתוב בו ו' יתירה, הוא כולל זכרים ונקבות יחד. כי הו' של ואתם, מרבה גם את הנקבות. את נח, המלה את המיותרת כאן, שהיא שם הנוקבא, באה לרבות אשתו של נח. ואת בניו, המלה את באה לרבות הנשים שלהם.

**רט** ומשום זה כתוב ואתם פרו ורבו, לעשות תולדות. הרי שגם הנקבות נתברכו. מכאן ולהלאה שרצו בארץ. וכאן מסר להם הקב"ה שבע מצות התורה. להם ולכל הבאים אחריהם, עד שעמדו ישראל על הר סיני. וניתן לישראל, כל מצות התורה ביחד.

מקבל קומת זווג היותר גבוה. וע"כ קבל האדם קומת אור יותר גבוה מכל בריות העולם, שהוא צלם אלקים. וע"כ נפל פחדו על כל בריות העולם. כי מטבע הקטן להכנע ולירא מפני הגדול ממנו.

אמנם אחר שחטא בעץ הדעת, ואבד קומת האור, ונשאר לו העוביות הגדולה יותר מכל הבריות, ריקנית בלי אור, ונגלה ששפל יותר מכל בריות העולם. וע"כ נתהפך השיטה, שהאדם מפקד מבריות העולם. וכמ"ש, אם חטא אדם, אומרים לו, יתוש קדמך. כי אם אינו חוטא, ומחזיק לו מסך על עוביותו, נמצאת העוביות לשבח אליו, שהרי משיג משום זה קומת אור גבוה יותר. אבל כשהוא חוטא ואובד קומת אורו, ונשאר בעוביותו בלבד, הרי היא לגנאי לו, ואז היתוש קודם במעלה אליו, כי נברר תחילה, והוא זך ביותר.

**רנו** בעשרה מיני שבת שיבח דוד להקב"ה. ואחד מהם הוא משכיל, אשר יורה על סוד החכמה. והוא מדרגה אחת מאלו עשרת המדרגות: ניצוח, ניגון, משכיל, מכתם, מזמור, שיר, אשרי, תפילה, הודאה, והללויה. שבהם תיקן דוד ספר תהלים. ודוד תיקן את עצמו מטרם ששרה עליו המדרגה הזו.

**רנז** אשרי נשוי פשע. פירושו, כי בשעה שהקב"ה שקל חובות וזכיות של בני אדם במאזנים, אשר הכף שבצד החובות עולה. והאחרות, שהם הזכיות שבכף האחרת מכריעות, ונמשכות למטה, זה הוא נשוי פשע. כי הכף עם הפשעים נשאת ועלתה למעלה, להיותו רובו זכאי ומיעוטו חייב. כי קו ימין הוא כף זכיות. וקו שמאל הוא כף חובות, מפני שרק ממנו כל הדינים. וקו האמצעי מכריע בין כפות המאזנים הללו, שממשיך אור ימין ממעלה למטה,

## את קשתי נתתי בענן

כי קשת היא אבן שתיה. ואבן שתיה נתקנה עוד מטרם שנברא העולם, שהרי עליה

**רסא** ויאמר אלקים לנח, את קשתי נתתי בענן. נתתי מורה, שנתן מקודם לכן.

מחמת דין הנשמע בתוכו. ולפיכך נוהג בו מיתוק אחר. כי מבחינת הדין הזה מתתקן המסך דחירק, שעליו יוצא קו האמצעי, המכריע בין ב' הקוים. וכל עוד שלא נעשה הזווג על מסך הזה, יש מחלוקת בין הקוים ואינם מאירים. נמצא, שכל הארת הקוים תלויה על בחינת הדין הזה הכלול בהמסך. והוא הגורם להם. ע"כ הוא חשוב כמוהם, אע"פ שהוא דין.

ועל זה הקול אומר הכתוב, ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים. הדינים, המכונים מים רבים. כי קול זה אע"פ שנשמע בו בחינת דין, מ"מ חשוב מאד, כי מעת הגלותו נעשה הכרעה בין הקוים. והמוחין מאירים על ידו, והכבוד אינו נדם עוד לעולם. כמ"ש לעיני הגוים גלה צדקתו. כי אע"פ שהוא לעיני הגוים, כלומר שיש בו בחינת דין, מ"מ הוא חשוב מאד, כי גלה צדקתו, שעל ידו נגלו המוחין, וזולתו לא היו מוחין בו"ן.

**רסד** ורקיע זה עומד על ראשם. ובכל מקום שהחיה הולכת, משיבה פניה לאותו הצד, שד' הפנים נכללות בו. כלומר, שד' הפנים של החיות נכללות זו בזו. ויש בפני אריה כל ד' הפנים. וכהפני שור כל ד' הפנים. וההפרש ביניהם, שאותו הצד שהפנים נכללות בו, הוא השולט. ורק לאותו הצד משיבה פניה. אם נכללים בפני אריה, הרי פני אריה השולט, שהוא צד הדרום. ואם בפני שור, צד הצפון שולט וכו'. וכן הן משיבות פניהם לארבע הרוחות, וכולן מוחזרות ומתפשטות מחזה ולמטה. החיות בכללן נמשכות מחצוניות המלכות, מבחינת נהי"מ שלה. ויש בהחיות עצמן חג"ת נהי"מ, אשר חג"ת שבהם נקראים חיות עליונות הקדושות, שהן גם מוחזרות ומתפשטות לבחינת נהי"מ, שהם בחינת מחזה ולמטה. ואלו נקראים חיות קטנות.

**רסה** בארבעה צדדים שבו, שהם דרום צפון מזרח מערב, שבהרקיע, נחקקו החיות בארבע פנים: פני אריה לצד דרום, פני שור לצד צפון, פני נשר לצד מזרח, פני אדם

הושתת העולם. וע"כ אומר הכתוב, נתתי, שהוא לשון עבר, שמכבר נתן זאת. כתוב, וממעל לרקיע. מה כתוב למעלה מזה, ואשמע את קול כנפיהם. אלו הן ארבע חיות הגדולות העליונות הקדושות, שאותו הרקיע מתתקן עליהן. וכנפיהן מתחברות לכסות גופיהן. הרקיע, הסיום דצ"ב, הנקרא פרסא. הרקיע הזה מתתקן על ד' חיות הגדולות, שהם חו"ג תו"מ.

**רסב** ובשעה שהם פורשים כנפיהם, נשמע קול כנפיהם של כולם, שאומרים שירה. וכמ"ש, כקול שדי, שאינו נדם לעולם. כמ"ש, למען יזמרח כבוד ולא ידום. ואומרים, הודיע ה' ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו.

**רסג** קול המולה כקול מחנה. פירוש, כקול מחנה הקדושה, כאשר מתחברים כל צבאות העליונים למעלה. ואומרים, קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו. מחזירים עצמם לדרום, אומרים קדוש. מחזירים עצמם לצפון, אומרים קדוש. מחזירים עצמם למזרח, אומרים קדוש. מחזירים עצמם למערב, אומרים ברוך. מבאר ב' מיני הקול שבהכתוב, שרקיע מתתקנת בהם. התיקון צ"ב שבמלכות, הנקרא רקיע, מתתקן על החיות. ומסכה זו נכללות ב' הנקודות שבהמלכות בגוף החיות, שהן מפתחא ומנעולא. ולפיכך יש בהם ב' בחינת קול:

א. קול ממותק הבינה, אשר נקודה דמנעולא נגזזת ונעלמת לגמרי, ורק הנקודה דמפתחא נגלית בהם. לכסות דין הנכלל בגופם ממנעולא שבהם. ואז נבחן קולם בסוד קול המולה כקול מחנה. ואז מתפשטים בהם המוחין ג"פ קדוש, בסוד ג' קוים דרום צפון מזרח. ומערב, מלכות, מקבלת ג' קדושות הללו. ובחינתה עצמה, ברוך כבוד ה' ממקומו. וד' בחינות הללו מאירים בהחיות, כמ"ש, והחיות רצוא.

ב. שכנפיהם פרודות ואינן מכסות על גופם, שאז נשמע קול הדין, הכלול בגופם ובכנפיהם, אשר קול זה אינו נמתק בכינה,

החמה, ולא ירוק כפֶרְתִי [ירוק בהיר].  
**רסז** מהו קשת? כמו שנאמר ביוסף,  
 ותשב באיתן קשתו. קשת הוא מלכות. אלא  
 משום שיוסף נקרא צדיק, יסוד, הקשת שלו  
 הוא ברית דקשת, יסוד דמלכות. כי ברית  
 הוא יסוד, וקשת מלכות, נכלל בצדיק, כי  
 ברית, יסוד, נתאחד בקשת.

קשת הוא מלכות, בת זוג דיסוד. קשת  
 הוא ברית, יסוד. וע"כ שואל, מהו קשתי?  
 ומשיב, שקשת לא מלכות ממש, אלא יסוד  
 דמלכות. כי ע"י מיתוקה של המלכות  
 בהבינה, נאבדה בחינת עצמותה דמלכות,  
 כי נגנזה ברדל"א, וא"א יצא בט"ס החסר  
 מלכות. אלא עטרת יסוד הוא המלכות שלו.  
 והיא נקודה דמפתחא. ועטרת יסוד נבחנת  
 כמו יסוד דמלכות, ומלכות דמלכות חסרה.  
 וז"ש שע"כ הוא רק יסוד דמלכות,  
 משום שנכללה בהיסוד, שנעשית לעטרת  
 יסוד. שהיסוד, שנקרא ברית, נתאחד  
 בהקשת. וע"כ נקרא גם הקשת בשם ברית,  
 לזכור ברית עולם. כי משום שנה היה צדיק,  
 נעשה הברית שלו בסוד הקשת, כי נכלל  
 בו. וע"כ קוראו הכתוב בשם ברית. ובוזה  
 תבין שקשת זה, חי העולמים, בענן של  
 מלכות. כי הקשת נבחן ליסוד דמלכות.  
 וע"כ אומר עליו, חי העולמים. וענן נבחן  
 למלכות דיסוד. וע"כ אומר עליו, זאת  
 מלכות. את קשתי נתתי בענן, פירושו,  
 שנתן יסוד דמלכות במלכות דיסוד, ונמתקו  
 זה בזה בסוד מפתחא. ואז מתגלים עליה  
 כל המוחין לקיום העולם. וז"ש, וראיתיה  
 לזכור ברית עולם.

**רסח** ויפוזו זרועי ידיו. שהאירו ידיו  
 אור הנחמד לכל. כמו זהב ופז, כמ"ש,  
 הנחמדים מזהב ופז רב ומתוקים. נאירו ידיו  
 באור העליון, כאשר שמר הברית. כיון  
 שזכה לברית דקשת, כמ"ש, ותשב באיתן  
 קשתו, שפירושו מפתחא, ע"כ זכה על ידה  
 למוחין העליונים. וידיו, שהן חסד וגבורה,  
 נפוזו, נעשו לחכמה ובינה, הנחמדים מזהב.  
 ומשום שזכה לברית, נקרא יוסף הצדיק.  
 ועל כן נקראת הקשת בשם ברית, משום

לצד מערב. וחוקק בכולם פני אדם: בפני  
 אריה חוקק אדם, בפני נשר אדם, בפני  
 שור אדם. כי כולן כלולות בו, בפני אדם.  
 ומשום זה כתוב, ודמות פניהם פני אדם.  
 שמשמע שיש לכל אחת מהן פני אדם.  
**רסו** והרקיע הזה שנעשה רבוע לד'  
 צדדים, כל הצבעים כלולים בו. ארבעה  
 צבעים נראים בו: לבן, אדום, ירוק, ושחור,  
 חקוקים כל אחד בארבעה ארבעה. כלומר,  
 שכל אחד מהם כלול מכולם. באופן, שהם  
 ט"ז גוונים.

בארבע חקיקות רשומים העליונים, שהם  
 חיות דחג"ת. והתחתונים, שהם חיות דנהי"מ.  
 כאשר מתפשטים הגוונים של החיות  
 דנהי"מ, הם עולים שנים עשר גוונים, ולא  
 ששה עשר גוונים, כמו החיות דחג"ת, שהם  
 גוונים: ירוק, אדום, לבן, ספיר שנכלל  
 מכל ג' הגוונים. כלומר שגוון ספיר, שהיא  
 המלכות, אינו גוון בפני עצמו, אלא הוא  
 מקבל בתוכו כל ג' הגוונים. וע"כ אין כאן  
 אלא רק ד"פ ג' גוונים, שהם י"ב גוונים.  
 כמראה הקשת, שבו ג' גוונים. כן מראה  
 הנגה סביב הוא מראה דמות, כבוד ה',  
 מלכות, המראה של כל ג' הגוונים. שבמלכות  
 עצמה אין שום גוון, אלא כלולה מג'  
 הגוונים. ומשום זה כתוב, את קשתי נתתי  
 בענן.

כי החיות הן חג"ת ונהי"מ. ונודע כי  
 רק במחזה ולמעלה נמצאת המלכות, שהם  
 בחיות דחג"ת. וע"כ יש שם ארבעה גוונים,  
 גם גוון שחור. ובהתכללותם זה בזה יש בהן  
 ט"ז גוונים. מה שאין כן במחזה ולמטה  
 שעצמות המלכות נעלמת שם, וע"כ יש שם  
 רק ג' גוונים לבן, אדום, ירוק. והמלכות  
 היא בסוד גוון ספיר, שכולל אותם הג'  
 גוונים, מה שמקבלת מהם. והגוון שלה  
 עצמה נעלם. וע"כ, כשנכללים זה בזה,  
 אין שם רק ד' בחינות, שבכל אחת ג'  
 גוונים, שהם י"ב גוונים. וזהו שנראה בהענן  
 רק ג' גוונים לבד, לבן אדום ירוק. וגוון  
 עצמותה, שהוא שחור, אינו נראה שם. גוון  
 ירוק הוא גוון קו אמצעי, ירוק כאור

הקשת, שפירושו מפתחא, נמצא ברית הקדוש מתקיים בקיומו, שמשפיע לה המוחזן עלאין, וע"כ כמ"ש, והיתה לאות ברית. וג' גוונים לבן אדום ירוק והנכלל ביניהם, כולם הם אחד. שגם הקשת מג' גוונים וגוון הכולל את הג', והקשת עולה בתוך הענן כדי להראות. כי אינו נראה רק בתוך הענן. **רעא** במראה אבן ספיר. הוא אבן שתייה, שהיא נקודה דמפתחא, שכל העולם עומד עליה. ועליה עומד קדש הקדשים. והנקודה היא כסא הקדוש העליון, שהיא ממונה על אלו ארבע גוונים. והוא דמות כסא בארבע אדנים, כלומר ד' הגוונים לבן אדום ירוק ספיר, נעשו לה ד' אדנים. והכסא הוא תורה שבעל פה, המלכות.

**רעב** ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם. זה הוא תורה שבכתב, ז"א. מכאן נשמע, ששמיים תורה שבכתב על תורה שבעל פה, משום שזה כסא לזה. כמראה אדם הוא צורתו של יעקב, ז"א, שהוא יושב עליו.

שכולים זה בזה. **רסט** וזה הקשת הוא זהר כבוד העליון, מראה כל המראות. מלכות, הנקראת כבוד העליון, ובה כל המראות, היא מראה, כמראה אורות הנסתרים, שהם גוונים נסתרים, גוונים שלא נגלו. אלו ג' גוונים, לבן אדום וירוק, שהם הג"ת, שאורותיהם מכוסים ונעלמים למעלה מחוזה, נתגלה המראה שלהם בהקשת.

ואין רשות להעין להסתכל בקשת כשהוא נראה בעולם, שלא יראה דופי בהשכינה. כי אע"פ שקשת היא מפתחא, ואין בה מדת הדין, מ"מ גם מדת הדין גנוזה בה. ועל ידי הסתכלות, שפירושו המשכת האור ממעלה למטה, נעשה גילוי למידת הדין. וז"ס שאסור להסתכל בקשת. וכן הגוונים של הקשת קשורים הם במראה ערפל וענן, שזה יורה שהם מכוסים, כמראה כבוד העליון, שלא להסתכל בה.

**רע** וכיון שהארץ רואה את הקשת, שהמלכות הנקראת ארץ מתתקנת מבחינת

## והאבן הזאת אשר שמתי מצבה

**רעו** עתה שכוונת עצמך, אמור דברך, ונתחבר יחד. כי דברי תורה צריכים תקון הגוף ותקון הלב. ואם לא זה, הייתי שוכב, במטתי והרהרתי הדברים בלבי. אלא אפילו אחד היושב ועוסק בתורה, השכינה מתחברת עמו. ואם השכינה כאן, ואני אהיה שוכב במטתי. ולא עוד, אלא שדברי תורה צריכים צחות, והשוכב במטתו אין דעתו צחה.

**רעז** ועוד, שכל איש הקם לעסוק בתורה מחצות לילה ואילך, כאשר נתעורר רוח הצפוני, הקב"ה נכנס אז להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן, והוא עם כל הצדיקים שבגן, כולם מקשיבים לאלו הדברים היוצאים מפיו. ואם הקב"ה וכל הצדיקים מתעדינים לשמוע דברי תורה בשעה זו, ואני אהיה שוכב במטתי.

**רעה** איך אפשר שהאבן שתיה מקודם שנברא העולם היה, וממנה נשתל העולם,

**רעג** והאבן הזאת, אשר שמתי מצבה, יהיה בית אלקים. האבן היא אבן שתייה, שמשם נשתל העולם, ועליה נבנה בית המקדש.

**רעד** אבן שתיה היה מקודם שנברא העולם, וממנה נשתל העולם. ואתה אומר, והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, שמשמע, שיעקב שם אותה עתה למצבה, ועד עתה לא היתה כתקונה. שכתוב, ויקח את האבן אשר שם מראשותיו. והרי אבן שתיה מתקנת עוד מקודם שנברא העולם. ועוד, הרי יעקב בבית אל היה. ואבן שתיה היתה בירושלם. כי היא עומדת במקום המקדש, שהוא בירושלם?

**רעה** כתוב, הכון לקראת אלקיך ישראל. וכתוב, הסכת ושמע ישראל. כי דברי תורה צריכים כוונה, וצריכים להתקן בגוף וברצון כאחד.

**רפד)** ומשום זה, ויקח את האבן אשר שם מראשותיו, וישם אותה מצבה. מצבה פירושו, שהיתה נפילה בהמלכות, והקים אותה. ויצוק שמן על ראשה, כי ביעקב תלוי הדבר לתקנה, יותר מבכל בני העולם. כי יעקב הוא מרכבה לת"ת. שהוא בעלה, שבו תלויים תקוני המלכות, שהיא נוקביה.

**רפו)** ושלמה ישב על כסא דוד אביו ותכון מלכותו מאד. השבח של שלמה שתקן האבן שתיה, ושם עליה קדש הקדשים. שתקן המלכות, והמשיך לה מוחין דג"ר, שהם בחינת קדש הקדשים.

**רפז)** וכתוב, וראייתה לזכור ברית עולם. כי תשוקתו הקב"ה בהמלכות תמיד, ומי שאינו מתראה בה, שאינו מקבל ממנה מוחין דראיה, חכמה, אינו נכנס לפני רבונו. כי מוחין אלו נמשכים רק ממנה. וע"כ כתוב, וראייתה לזכור ברית עולם. כי הראיה רק בה היא.

**רפח)** מהו וראייתה? לאיזה בחינה שבה מתכוונת הראיה? אם לדין שבה, שהוא הגורם לכל המוחין בסוד המסך דחירק, או המפתחא שבה, שבו מקובל עצם המוחין? הראיה סובב על בחינת הת' שבמלכות, הדין שבה, כמו שת' זו הצילה האנשים, שהיתה נראה במצחם, מטעם שגורם להתגלות המוחין.

ויש אומרים, שהראיה סובב על הרשימו דאות הקדוש אשר בבשר, בהתכללותה בעטרת יסוד, שהוא המפתחא, שהמוחין בעצם מקובלים בה, להיותו ממשך לה הכלים דאמא והמוחין דאמא.

**רפט)** ודאי הכל הוא בהמלה, וראייתה. הן בחינת הת' שבה, והן בחינת העטרה. אבל קשת זה הנראה בעולם בסוד העליון, בינה. הוא עומד רק בבחינת העטרה שבה, המשוה אותה לבינה, ומקבלת המוחין והכלים ממנה. וכאשר יצאו ישראל מן הגלות, עתידה קשת הזו להתקשט בצבעיה, ככלה זו המתקשטת לבעלה. כלומר, שג' הצבעים לבן אדום ירוק, שהם המוחין שבה, יהיו מאירים מאוד.

ומשמע שיעקב שם אותה עתה. וכן כתוב, ויקח האבן אשר שם מראשותיו.

**רעט)** יעקב היה בבית אל, ואבן זו היתה בירושלם. קפל תחתיו כל ארץ ישראל, ואותו האבן תחתיו היה, אע"פ שהיה בבית אל. אבל, אשר שם, כתוב, וכתוב, והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, שמשמע שתקן אותה עתה, ואיך היא אבן שתיה המתוקנה מקודם העולם.

**רפ)** אני בצדק אחזה פניך. דוד המלך, החביבות והדבקות שלו באותו אבן היתה, המלכות, הנקראת אבן שתיה, ונקראת צדק. ועליה אמר, אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. וכשרצה להסתכל במראה כבוד רבונו, לקח תחילה אותו האבן בידיו, ואח"כ נכנס. **רפא)** משום שכל מי שרצה להראות לפני רבונו, אינו נכנס אלא באותו אבן, שכתוב, בואת יבא אהרן אל הקודש, שמלכות נקראת, זאת. ודוד משבח עצמו ואומר, אני בצדק, שהיא מלכות, אחזה פניך. וכל עסקו של דוד היה להראות באיתו אבן כראוי כלפי מעלה.

המוחין דחכמה מכונים עינים וכן ראייה. ואלו המוחין אינם מאירים בשום מדרגה, אחר חכמה דא"א שנסתמה, אלא בהמלכות, שהיא נוקבא דז"א, בלבדה. והיא נקראת אבן שתיה. והמוחין דראיה אינם אלא בה. **רפב)** אברהם תקן תפלת שחרית, שהוא כנגד חסד דז"א. והודיע מהותו של רבונו בעולם. ותיקן אותו הזמן בתיקוניו כראוי, שתקן מדת החסד השולט בבוקר.

יצחק תקן תפלת המנחה, שהוא כנגד הגבורה דז"א. והודיע בעולם שיש דין ויש דיין, שיכול להציל העולם ולדון העולם. שתקן מדת הגבורה.

**רפג)** יעקב תקן תפלת ערבית, שהיא כנגד המלכות, שהיא נוקבא דז"א. ומשום שתקן תפלה זו, מה שלא תקן אדם מקודם לכן כראוי, הוא שבה את עצמו ואמר, והאבן הזאת, המלכות, אשר שמתי מצבה, שתקן אותה, שעד אותה שעה לא שם אותה אחר כמוהו.

דוד מלכם, אשר אקים להם. אשר אקים מעפר, כמ"ש, אקים את סוכת דוד הנופלת. וע"כ נאמר אז, וראיתיה לזכור ברית עולם. ולהקים אותה מעפר.

**רצב** משום זה נזכר בהתורה גאולת ישראל, וזכרון של המלכות, כי לזכור ברית עולם. יורה על גאולת ישראל ותקון המלכות. וכתוב, שבעת הגאולה, אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ, כן נשבעתי מקצוף עליך ומגער בך. כמו שנשבע בראית הקשת, שלא יביא מבול לעולם, שזה הוא גם בזמן הגלות, כן בעת הגאולה, כשתאיר הקשת בגוונים נהירין, יאמר ה', נשבעתי מקצוף עליך ומגער בך. כי אז יקום סוכת דוד הנופלת לעד ולנצח. ויקום הכתוב, לזכור ברית עולם.

**רצ** נאמר, לא תצפה לעקבות המשיח, עד שתהיה נראה קשת הזו בעולם, מתקשטת בצבעים מאירים ותאיר להעולם. ואז תצפה למשיח.

**רצא** מאין לנו זה, כי כתוב, וראיתיה, לזכור ברית עולם. ועתה בזמן הגלות, שהקשת נראה בצבעים חשוכים, הוא נראה רק לזכרון, שלא יבא מבול לעולם. אבל כשיבוא המשיח, היא תהיה נראה בצבעים מאירים ומתקשטת בתיקוניה, כמו כלה המתקשטת לבעלה. ואז יקום, לזכור ברית עולם, ויזכור הקב"ה לברית הזו, שהוא בגלות, ויקים אותה מעפר.

ו"ש, ובקשו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם. דוד מלכם רומז על המלכות, שהיא הקשת. וכתוב, ועבדו את ה' אלקיהם ואת

## ויהיו בני נח היוצאים מן התיבה

מתוכו אור דק, שבינה לא יכלה לקבל מא"א רק אור דק, שהוא מטעם חסרון חסדים. וע"כ נסתרה ונסתמה הבינה. וע"כ נתעוררה הבינה וקבלה בתוכה הארת ג' הקיום. תדוה שעל כל התדוות, האירה לקו ימין בשמן המשחה העליון, הארת החסדים, חולם. והאירה לקו שמאל בחדות יין הטוב, הארת החכמה, שורק. והאירה לקו האמצעי, חירק, בחדות ב' הקיום דימין ושמאל. כי רוח, שהוא ז"א, נתעורר ובא בקו האמצעי דבינה, שממנו נקודת החירק וקו האמצעי. ורוח דקו שמאל עלה, וניתן ברוח דקו ימין, ואז נכללו ג' הקיום דבינה זה בזה. **רצז** מתדבקים ז"א בבינה, ושלשה קוי הבינה נכנסים ונעשים שלשה קויים בז"א. מתוך השלשה קויים שבז"א יוצא אחד, ברית, יסוד, והנוקבא דבוקה בברית. ואח"כ נעבר ממנו רוח העולה, רוח דקו שמאל, והנוקבא מתעברה הימנו, שקו שמאל נעבר מז"א וניתן לנוקבא. ואח"כ, כאשר ניתנה הנוקבא בב' קויים דז"א, שמקבלת גם חסדים מימין, נתדבקו רוח ברוח, ז"א עם הנוקבא, ומתעברת הנוקבא משלשה

**רצג** כיון שכתוב, ויהיו בני נח, למה כתוב, היוצאים מן התיבה. וכי היו לו בנים אחרים שלא יצאו מן התבה?

**רצד** כן. שהרי בניו הולידו בנים, שכתוב, ואלה תולדות. והם לא יצאו מן התבה, ומשום זה כתוב, היוצאים מן התבה, שם הם ויפת.

**רצה** רבי שמעון אמר, אלו הייתי נמצא בעולם, כאשר נתן הקב"ה ספרו של חנוך בעולם וספרו של אדם, הייתי מתאמץ שלא יהיו נמצאים בין אנשים. משום שכל החכמים לא חששו אז להסתכל בהם, וטעו, להוציא הדברים מפשוטם, בדברים אחרים, להוציאם מרשות העליון דקדושה לרשות אחר, שאינו קדוש. אבל עתה, הרי חכמי עולם יודעים דברים וסותמים אותם, שאינם מגלים הסודות, ומתגברים בעבודת רבונם. וע"כ עתה מותר לעסוק בסודות.

**רצו** מקרא הוה, מבני נח שיצאו מהתבה, מצאתי בסוד הסודות. כאשר נתעוררה החדוה שעל כל החדוות, הנסתרת, הסתומה, שהיא בינה בעת שעלתה לראש א"א, ונתהפכה שם לחכמה, ואז סבת הסבות, א"א, האיר

שהביא מיתה על הבריות. **רצט**) ומשום זה לא יצא מן כלל כולם, אלא חם, שכתוב בו, וחם הוא אבי כנען. להורות על אותו שהחשיך העולם, כח הנחש. ולא כתוב בכלל זה, ושם הוא אבי כד, או יפת הוא אבי כד, אלא מיד קפץ ואמר, וחם הוא אבי כנען. ודאי הוא כמ"ש, שמשמיענו שהקו שמאל, שהוא חם, הוא אביו של נחש הקדמוני, הנקרא כנען. **ש**) וע"כ כאשר בא אברהם, כתוב, ויעבור אברם בארץ... והכנעני אז בארץ. כי עוד לא היה הקיום של האבות, המוחין שהמשיכו להנוקבא, הנקראת ארץ, ועוד לא באו זרע ישראל לעולם, שיצא שם של כנען מהארץ, ויכנוס בה שם העליון הקדוש, שהוא ישראל.

ארץ, הנוקבא דו"א. וכל עוד שלא תקנו אותה האבות בסוד ג' קוים, היתה רק בבחינת קו שמאל בלבד, שהוא זהב, שנמשך ממנו פסולת הזהב, שהוא נחש הקדמוני, הנקרא כנען. וז"ש, והכנעני אז בארץ. וז"ש, כאשר היו ישראל צדיקים והמשיכו ג' הקוים להנוקבא, ונדווגה עם ז"א, ישראל, ונקראת אז הארץ על שם ארץ ישראל. על שם ישראל התחתונים שתקנוה, ועל שם ז"א בעלה. וכשלא זכו ישראל, והשאירו הנוקבא בקו שמאל, שיש בו פסולת, הנקרא כנען, נקראת אז הארץ בשם ארץ כנען.

**שא**) וע"כ כתוב, ויאמר, ארור כנען, עבד עבדים יהיה לאחיו. להיותו בחינת נחש הקדמוני, שהביא קללות על העולם. ובנחש כתוב, ארור אתה מכל הבהמה. וע"כ קללו גם עתה, ארור כנען. ועבד עבדים יהיה לאחיו. כי הבהמות המה עבדים לאדם. ולהיותו עוד גרוע ומקולל יותר מכל בהמה, הריהו עבד עבדים. ועל כן כתוב בשם, חם, ויפת, שלשה אלה בני נח היוצאים מן התיבה, שהם ג' הקוים, שהנוקבא הנקראת תיבה, קבלה אותם מז"א, ונתעברה מהם, והוציאה אותם להעולם.

בנים. ואז, מנח ותיבה, יוצאים מהם שלשה בנים, שלשה קוים העליונים. ואלו הם שיצאו מתוך התבה, שם, חם, ויפת. שם, שבצד ימין. חם שבצד שמאל. יפת הוא ארגמן, קו האמצעי, הכולל אותם.

שם, חם, ויפת, יוצאים מן התבה, להורות שהם עצם ג' הקוים שבבינה, שנשתלשלו לז"א, ומז"א להנוקבא, התבה. שהם שם, חם, ויפת, שנולדו ויצאו מהתבה. ומביא תחילה, איך הבינה היתה בהארת הקו שמאל, שקבלה רק נהירו דקיק מא"א. ואח"כ מביא, שע"י רוח, שהוא קו אמצעי שעלה להבינה, האירה הבינה בג' קוים, כמ"ש תלת נפקי מחד. שג' קוי הבינה יוצאים מאחד שהוא ז"א. ולפיכך חד, שהוא ז"א, בתלת קיימי. ותלת עאלין בתלת, כי מתוך שז"א גרם הארת ג' הקוים בבינה, ע"כ זכה גם הוא בהם.

ואח"כ, מתוך שלשה יוצא אחד, ברית. שמתוך ג' קוים של ז"א יצא אחד, שהוא ברית. ובהברית, שהוא יסוד, דבוקה ג"כ הנוקבא, בסוד נקודה תחת היסוד. ואח"כ נבנית הנוקבא. תחלה מקו שמאל דו"א. ואח"כ מכל ג' הקוים. ומדווגת עמו בסוד נח ותבה. ואז קבלה טפת הזווג, הכלולה מג' קוים דו"א. ואלו ג' קוים הם שם חם ויפת. הרי שאלו ג' קוים שיצאו בבינה, הם שנשתלשו ובאו לז"א, ומז"א באו להנוקבא, התיבה, ומהתיבה יצאו ונולדו ובאו לעולם. וע"כ מדייק הכתוב בהם לומר, ויהיו בני נח היוצאים מהתבה.

**רצח**) וחם הוא אבי כנען. כנען הוא זוהמת הזהב שמתחת הפסולת, הנשקעת בתוך כור הזהב בעת ההתוך. הוא התעוררות רוח הטומאה של נחש הקדמוני. כי חם הוא קו שמאל, שהוא זהב. וכנען הוא הפסולת שלו. והוא בחינת נחש הקדמוני. ומשום זה מדייק הכתוב ואומר, וחם הוא אבי כנען. אותו כנען שהביא קללות על העולם. אותו כנען שנתקלל. אותו כנען, שהחשיך פני הבריות. הנחש שפיתה את חוה, והביא קללות על העולם, והוא נתקלל, והחשיך פני הבריות,



## שלשה אלה בני נח

האותיות נמשכות מבינה ובאים לז"א ומשתלמים בהנוקבא. וכשהם נמשכות מהבינה לז"א, הם במספר כ"ב אותיות, הנאצלים בסוד ג' הקוים: ז' אותיות בקו ימין, ז' אותיות בקו שמאל, ושמונה אותיות בקו אמצעי. שהן כ"ב אותיות. ונמצא שמעצם ג' הקוים נמשכים רק כ"ב אותיות. אלא כשהם נמשכים להמלכות, שהיא ה' גבורות, יצאו מהן אותיות מנצפך, הבאות בסיום המלה, ונעשה מספרם כ"ז אותיות. כשתסתכל בג' הקוים, כשנמשכים דרך המדרגות, מבינה עד מלכות, שהגוונים מתפרשים לעצם ג' הסטריין, ונעשו כ"ב אותיות. עד שנכנסים למטה, להמלכות, שהוא חיוז דלת גוונים, שנעשים שם כ"ז אותיות, עם ה' האותיות מנצפך של המלכות, שהם כ"ז צנורות מביאי השפע אליה, שנעשו מהם דלתות, לכסות על הדינים שבהמלכות, הנקראים תהומות.

**שד** וכל זה ידוע להחכמים העליונים. אשרי חלקם של הצדיקים, שהקב"ה רצה בכבודם, וגילה להם נסתרות העליונות של החכמה. עליהם כתוב, סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם.

**שה** ה' אלקי אתה. כמה יש להם לבני אדם להסתכל בכבודו של הקב"ה, ולשבח לכבודו. משום שכל מי שיודע לשבח לרבנו כראוי, הקב"ה עושה לו רצונו. ולא עוד, אלא שמרבה ברכות למעלה ולמטה.

**שו** ועל כן, מי שיודע לשבח לרבנו, וליחד את שמו, חביב הוא למעלה, ונחמד למטה, והקב"ה משתבח בו, ועליו כתוב, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

**שב** שלשה אלה בני נח. הם הקוים של כל העולם. קוים פירושו מוחין של הנוקבא, הנקראת עולם. הם הקוים של סוד העליון, המוחין שבבינה. ומאלה נפצה כל הארץ, שכל הנשמות של בני אדם באים מהם. כי הם הסוד של ג' צבעים העליונים שבבינה, ג' קוים. כי ג' קוים הללו נתקנו מתחילה בבינה העליונה, ואח"כ קבלם ז"א, והשפיע אותם לנוקבא. והנוקבא הולידה אותם, שהם שם חם ויפת, שמהם נתפשטו כל באי העולם. כלומר, שכל המוחין שבעולם מהם באים. כי כאשר הנהר, הנמשך ויוצא מעדן, ז"א, השקה את הגן, הנוקבא, השקה אותה בכח שלשה קוים הללו העליונים, מהבינה העליונה, ומשם נתפשטו הגוונים, לבן אדום ושחור, ג' הקוים, שלמטה של הנוקבא, כל אחד ואחד כלול בחבירו, להראות, כי כבודו של הקב"ה מתפשט למעלה בבינה ולמטה במלכות, והוא אחד בעליונים ובתחתונים.

**שג** ג' גוונים הללו הם בכל אלו המוחין הבאים מצד הקדושה. ומהמראה שלהם, המלכות, שהוא חיוז הנכללת מג' הגוונים, מתפשטים לכל אלו הבאים מצד רוח האחר. שם חם ויפת הם ג' הקוים של המוחין דקדושה, ואיך נתפשטו מהם כל באי עולם, אפילו הרשעים? הם נתפשטו מהחיוז דג' קוים, מהמלכות, בסו"ה, ומלכותו בכל משלה. כי אפילו הס"א מתקיימת על ידיה. אבל בג' קוים עצמם אין יניקה רק לצד הקדושה.

וכאשר תסתכל בסוד המדרגות, תמצא, איך הגוונים מתפשטים לכל אלו הצדדים ימין שמאל אמצע, עד שנכנסים למטה להמלכות, בסוד כ"ז צנורות של הדלתות המכסים את התהום.

## ויחל - ויטע כרם

**שז** עדן נגרשה ונטע אותה באדמה. ואחד אמר, שהגפן בארץ היה, ועקר אותה ממקומה,

**שז** ויחל נח איש האדמה ויטע כרם. חולקים בזה חכמים. אחד אמר, שהגפן מגן

הגלויה בה. ובוה תבין ענין איסור אכילת עץ הדעת, שאמר לו הקב"ה, ביום אכלך ממנו מות תמות. שמתעם ב' נקודות הללו, נקראת הנוקבא עץ הדעת טוב ורע:

- זכה אדם זה טוב, שנוזהר שלא להמשיך הארת השמאל שבהנוקבא ממעלה למטה, היא עצה"ד טוב, ומקבל ממנה כל המוחין שבה.

- ואם לא זכה זה רע, שממשיך הארת השמאל שבה, ממעלה למטה, שזה נבחן לאכילת עצה"ד, או זה רע, כי נקודה דמדת הדין, שהיתה גנוזה ונסתרת, היא מתגלית. ואז מסתלקים כל המוחין מהנוקבא. כי מבחינה זו אינה ראויה לקבל מוחין. וזהו המיתה לבאי עולם, כי המוחין שלה הם החיים של כל באי העולם. וז"ס, ביום אכלך ממנו מות תמות, כי תתגלה נקודה דמה"ד, ויסתלקו ממנה המוחין, שהם החיים של האדם, שהוא מקבל ממנה, וע"כ ימות.

האם חטאו של נח דומה לעצה"ד או לא? ר"ש מכריע ואומר, שהחטא עצמו הוא כעצה"ד, אבל לא התכוון לחטוא כמוהו, אלא רצה להמשיך הארת השמאל פעם אחת למטה, כדי לתקן אותו, ואח"כ יפרוש הימנו. כשרצה נח לבדוק באותו החטא שבדק אדה"ר, שבדק לראות אם ימות על ידו, כי הנחש שיקר בשם של הקב"ה ואמר, לא מות תמותון, ולא רצה להתדבק בו כאדה"ר, שאמר, אכלתי ואוכל עוד, אלא לדעת ולתקן העולם, ואח"כ יפרוש ממנו. אבל לא יכול לתקן אותו.

סחט ענבים, המשיך הארת השמאל, כי הארת השמאל מכונה יין. המשיכה ממעלה למטה, כדי לבדוק, אם יתגלה מדת הדין בהכרם, ואז יתקן אותו. אז נשתכר. ונתגלה הנקודה דמדת הדין, ותכף נסתלקו ממנו המוחין. ולא היה לו עוד כח לקום. וע"כ אומר, ויתגל, כי גילה פרצת העולם, שהיא הנקודה דמדת הדין, שעד כאן היתה גניזא וטמירא. ועתה נתגלתה. הנוקבא דקליפה נקראת אשה זרה. וכתוב, אל תקרב אל פתח ביתה של אותה אשה

ושתלה במקום אחר. וע"כ כתוב ויטע. ובאותו יום עשתה פירות, והניצה ציץ וענבים, והיה סחט אותה, ושתה מהיין ונשכר.

אחד אומר, שהוא עץ הדעת, שחטא בו אדה"ר. וסבר שעצה"ד גפן היתה. וכשחטא בה אדה"ר, נגרשה עמו יחד מג"ע. ונח תקן את הגפן הגרושה הזו, וחזר ונטעה מחוץ לג"ע, ושתה מיינה ונשכר. ודומה חטאו לחטא אדה"ר.

ואחד אומר, שגפן זו לא היתה בג"ע, אלא מחוץ לג"ע מצא אותה. ומ"ש, ויטע, הוא מפני שעקרה ממקומה ושתלה במקום אחר. ולדבריו אינו דומה חטאו של נח לחטאו של אדה"ר.

**שח** כאשר בא נח לבדוק באותו החטא דעצה"ד, שבדק אדם הראשון, ולא להתדבק בו, אלא לדעת ולתקן העולם, ולא יכול לתקנו, סחט ענבים, כדי לבדוק בכרם ההוא. וכיון שהגיע לזה, אז, וישכר ויתגל. ולא היה לו כח לקום. ומשום זה כתוב, ויתגל, שגילה הפרצה של העולם, שהיתה סתומה. בתוך אהלה. כתוב בה' ולא אהלו בו'. וע"כ כתוב, ולא תקרב אל פתח ביתה, כי המשמעות, בתוך אהלה של כרם ההוא, ולא בתוך אהלה של עצמו. וע"כ כתוב בה' ולא בו'.

ב' נקודות הן בבנין הנוקבא:

- ממותקת בבינה, ומבחינתה נעשית ראויה לקבל המוחין, כמו הכלים דבינה.  
- בחינתה עצמה, מדת הדין, שאינה נמתקת במדת הרחמים. ומבחינה זו אינה יכולה לקבל שום מוחין עליונים, כי עליה היה צ"א, שלא לקבל לתוכה כלום מבחינת אור ישר. כלומר:

- אחת גנוזה ונסתרת. הנקודה דמדת הדין.

- ואחת מתגלה. הנקודה הממותקת בהבינה, במדת הרחמים.  
וכיון שהנקודה של מדת הדין גנוזה ונסתרת, ע"כ ראויה לקבל כל המוחין העליונים, ע"י הנקודה דמדת הרחמים

המתוקנים רק בתקון ברית קדש, ונבחן זה כמו שסרסו.

חם חטא בראיתו ולא כנען. ולמה נתקלל כנען ולא חם? וז"ש, ויתגל. שנתגלה הנקודה דמדת הדין, שהיא ערות אביו. ועל התגלות הנקודה, התעורר חם, אבי כנען, ע"י ראיתו, להיותו קו השמאל, שנח משך הארתו ממעלה למטה, שבסבה זו נתגלה המדת הדין. אבל כיון שנח לא התכוון לחטוא, לא היו מסתלקים המוחין, משום גילוי הנקודה, אלא שניתן ע"י הגילוי דנקודה של מדה"ד, כח לכנען שיתקרב לינק מן הנוקבא, שקליפת כנען הוא הנחש הקדמוני, והוא אש זרה המתקרבת בסבת הנקודה דמדה"ד. והוא סרסו. שבסבת כנען, נסתלקו ממנו המוחין דהולדה, שהם המוחין דחיה שהיה לו. הרי שחם לא עשה לו כלום, אלא כנען בנו, וע"כ קלל את כנען. אלא שהמקרא מכסה על זה, משום כבוד אלקים הסתר דבר.

**שיא** ומשום זה אמר נח, ארוך, כי הקללות נתעוררו תחילה בעולם על ידו, כי הוא הנחש. עבד עבדים יהיה. הכל יתוקן לעתיד לבא, וכנען לא יתוקן, וכל העבדים יצאו לחירות, וכנען לא יצא לחירות לעולם. וסוד הוא לאלו, היודעים אורחותיה ושבייליה של התורה.

זרה, והוא בתוך האהל של אותו הכרם. אהל פירושו הארה. והכתוב אומר, שהנקודה דמה"ד נתגלה בתוך הארת הכרם, שהמשיך ממעלה למטה.

**שט** כעין זה, בבני אהרן שהיו שתויי יין. מי נתן להם יין לשתות? הכי יעלה על דעתך, שהיו עזי פנים כל כך שנשתכרו ביין? אלא ודאי מאותו היין נשתכרו, שכתוב, ויקריבו לפני ה' אש זרה. ושם כתוב, לשמרך מאשה זרה. והכל הוא דבר אחד.

השכרות מיין היא המשכת הארת השמאל ממעלה למטה, שאז נגלה הנקודה דמדת הדין, ומתעוררת הקליפה דאשה זרה, והמוחין מסתלקים מהנוקבא, והחוטא מת. ודאי מאותו היין נשתכרו, שכתוב, ויקריבו אש זרה, שעם השכרות הם מקריבים הקליפה, לינק מהקדושה, והמוחין מסתלקים. כי הבחינת דכר נקרא אש זרה, ובחינת הנוקבא נקראת אשה זרה.

**שי** וכן כעין זה. וישת מן היין, וישכר, ויתגל. ועל זה נתעורר חם, אבי כנען, שבסבתו נתגלה הנקודה דמדת הדין, שהיא ערות אביו. וניתן מקום לכנען שישלוט, ומה שהיה צדיק הזה, נח, בסוד הברית, עקרו שעשאו סריס. ולמדנו, שהעביר ממנו הברית, שנסתלקו ממנו מוחין דהולדה,

## בת שבע ואוריה

חטאתך לא תמות, להורות שהעביר אותו הרושם מפניו.

**שטו** למדנו, שבת שבע, של דוד המלך היתה, מיום שנברא העולם. אם כן, למה נתנה הקב"ה לאוריה החתי מקודם לכן? **שטז** כך דרכיו של הקב"ה, אע"פ שהאשה מזומנת להאדם להיות שלו, מקדימו אחר ונושא אותה, מקודם שהגיע זמנו של זה. כיון שהגיע זמנו, נדחה זה שנשא אותה מפני זה השני, שבא אחר כך, ומסתלק מהעולם. וקשה הדבר לפני הקב"ה להעבירו מהעולם, מפני השני, לפני זמנו.

**שיב** כי פשעי אני אדע. כמה יש להם לבני אדם להשמר מפני הקב"ה מעונותיהם. כי לאחר שחטא האדם, נרשם עונו למעלה. ואינו נמחק, רק בתוקפה של תשובה גדולה. **שיג** כיון שחטא האדם לפני הקב"ה, פעם אחת עושה רושם. וכשחטא בו בפעם השניה, מתחזק הרושם יותר. חטא בו פעם שלישית, מתפשט אותו כתם מעבר אל עבר.

**שיד** דוד המלך, כיון שחטא לפני הקב"ה בענין בת שבע, חשב, שחטא זה נרשם עליו לעולם. כתוב, גם ה' העביר

שניתנה לדוד, וכן שליטת כנען בארץ הקדש מטרם שניתנה לישראל, הוא ענין אחד וסוד אחד, מטעם שהארת קו שמאל מוכרח להנוקבא מטרם שמקבלת מג' הקוים.

**שיח** דוד, אע"פ שהתודה על חטאתו וחזר בתשובה, לא סר לבו ורצונו מאלו החטאים שחטא, ומאותו החטא דבת שבע, מפני שירא בשבילם תמיד, אולי יגרום אחד מהם, ויבא לקטרג עליו בשעת הסכנה, ומשום זה לא הסיח אותם ממנו ומרצונו. וע"כ אמר, כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד.

**שיט** כי פשעי אני אדע. כי פשעי, כל המדרגות שבהם תלויים עונות בני אדם. אני אדע, כלומר, שכבר תקן אותם. וחטאתי נגדי תמיד. זו מיעוט הירח, שלא תקן. כי לא יצאה מפגמה עד שבא שלמה, ואז האירה בשלמות, במילואה בלי פגם. ואז נתבשם העולם, וישבו ישראל לבטח. שכתוב, וישב יהודה וישראל. ועם כל זה, וחטאתי נגדי תמיד. כלומר, שגם בימי שלמה לא נתקן מיעוט הירח בשלמות, כי בהמ"ק חזר ונחרב. והלבנה, שהיא הנוקבא, חזרה למיעוטה. ולא יפסוק הפגם מהעולם, עד שיבא מלך המשיח, לעתיד לבא, כמ"ש, ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ.

**שיז** הסוד שבת שבע ניתנה מקודם לאוריה החתי. צא ודוק, למה ניתנה ארץ הקדש לכנען מקודם שבאו ישראל. ואז תמצא שהכל הוא דבר אחד.

כי בת שבע וכן ארץ ישראל הן הנוקבא. ותחילת בנין הנוקבא הוא במוחין דהארת השמאל. ואח"כ נבנית במוחין דפנים מכל ג' הקוים. אוריה הוא המוחין דחכמה בלי חסדים, הארת השמאל. ובחינת דוד המלך היא המוחין דפנים מג' הקוים. ולפיכך אע"פ שבת שבע בת זוגו של דוד היתה, אמנם כדי שתוכל לקבל המוחין דפנים מדוד, היתה מוכרחת להנשא מקודם לאוריה, כדי לקבל ממנו דאחורים מהארת השמאל. כי אי אפשר לה לקבל מוחין דפנים, מטרם שקבלה המוחין דאחורים, שהם המוחין דהארת השמאל.

ומאותו הטעם שלט כנען בארץ ישראל, מטרם שניתנה לישראל. כי בעת שהנוקבא מקבלת ממוחין דקו שמאל, שולט בה אז קליפת כנען, סיגי הזהב. אבל אי אפשר לה לקבל מוחין דפנים, שהם ישראל, מטרם שקבלה המוחין דקו שמאל. וע"כ בהכרח ששלט בה כנען, מקודם שבאו ישראל.

הרי שניתנת בת שבע לאוריה מקודם

## הוא היה גבור ציד

העולם. והיה אומר על עצמו, שהוא המושל בעולם, שעשה עצמו אלהים. ובני אדם היו עובדים אליו. ונקרא שמו נמרוד, משום שמרד במלך העליון של מעלה. שמרד בעליונים, בקדושה העליונה, ומרד בתחתונים, בבני עולם הזה.

**שכב** בכח אלו הלבושים היה שולט על כל בני העולם, ומלך עליהם, ומרד בהם, ומרד ברבוננו. ואמר, שהוא השליט של העולם, שהוא האלהים. והיה מפתה את הבריות אחריו, עד שמשך את בני האדם לצאת מן העבדות של רבון העולם.

**שכ** הוא היה גבור ציד. הוא היה איש גבור, ולבושים של אדם הראשון היה לובש, והיה יודע לצוד בהם ציד של הבריות. כי כל הבריות נכנעו אליו בסבת הלבושים הללו, הלבושים דכתנות עור, שכתוב, ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם. והם מוחין עליונים. ולנמרוד היה בחינת חיצוניות של אלו הלבושים דאדה"ר. ובכחם כבש והכניע את כל העולם תחתיו. **שכא** נמרוד היה מפתה את הבריות ללכת אחר עבדות של עבודה זרה. והיה שולט בכח אלו הלבושים, ונצח את בני

## והבית בהבנותו

המדרגות נק' אבנים. והדינים הבוקעים את המדרגות באמצען, לכה"ב ותו"מ, נקראים בשם שמיר. ונקרא כן, מטעם היותו שמור מפני אחיזת החיצונים. כי היא מלכות הממותקת לגמרי בהבינה, ונעשית כמו הבינה, ואין אחיזה להם בהבינה. וכלי ברזל, הם הדינים של עצמות המלכות המצומצמת, הנקודה דמדת הדין. ואם קולה נשמע, תכף מסתלקים המוחין מהנוקבא. ולפי שבקיעת האבנים, יציאת הקטנות של המדרגות שלה, נעשה על ידי השמיר, קטנות דבינה, נעשה הבנין שלהן, המשכת המוחין דגדלות, ג"כ מהבינה. ואז יכולה הנוקבא לעלות ולהלביש את בינה עלאה. ואז נקראת הנוקבא בית המקדש, כי קבלה מוחין מאו"א, הנקראים קדש. אבל אם לא היה להם סוד השמיר, והיה נשמע קול כלי ברזל, הנקודה דמדת הדין, לא היתה מקבלת הנוקבא מוחין דקדש לעולם, ובית המקדש לא היה יכול להבנות.

**שכה** כמה חביבים הם דברי התורה. אשרי חלקו מי שעוסק בהם, ויודע ללכת בדרך אמת. והבית בהבנותו. פירושו, כי כשעלה ברצונו של הקב"ה לעשות יקר ליקרו, עלה רצון מתוך המחשבה להתפשט. שהבינה, המכונה רצון, יצאה מהראש דא"א, הנקרא מחשבה, ונתפשטה הבינה מהמקום שהוא מחשבה סתומה, ממקום חכמה סתימאה דא"א, שהיא בלתי נודעת. כי חכמה דא"א נסתמה ואינה נודעת במדרגות האצילות עד גמר התקון. ובינה זו שיצאה מראש א"א, משמשת להשפיע חכמה, במקום חכמה סתימאה דא"א.

**שכט** עד שנתפשטה הבינה ושרתה בתוך הגרון דא"א, מקום שהוא נובע תמיד בסוד רוח חיים. רוח פירושו קומת ו"ק. ומתוך שהבינה יצאה מראש דא"א לגרון, היא נעשתה לו"ק חסר ג"ר, וע"כ אומר, שהוא רוח חיים.

**שכג** ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים. והבית בהבנותו אבן שלמה מסע. והבית בהבנותו, שמשמע שנבנה מאליו, וכי שלמה וכל האומנים שהיו שם לא בנו אותו?

**שכד** אלא כך הוא, כמ"ש מקשה תעשה המנורה. אם הוא מקשה, שפירושו שהאומנים היו מכים על העשת בקורנס, א"כ מהו תעשה, שמשמע שהיה נעשה מאליו? אלא ודאי הכל נעשה בבית המקדש מאליו, באות ונס. כיון שהאומנים התחילו לעשות, המלאכה למדה את האומנים לעשותה, מה שלא היו יודעים לעשות מקודם שהתחילו אותה.

**שכה** משום שברכת הקב"ה היתה שורה על ידיהם. ועל כן כתוב, בהבנותו, שהוא נבנה מאליו. כי הוא למד את האומנים הלמוד, איך מתחילים לעשותו, והרשימה של אותה המלאכה לא היתה מסתלקת מעיניהם ממש, והיו מסתכלים בהרשימה ועושים, עד שנבנה כל הבית.

**שכו** אבן שלמה מסע נבנה. כתוב שלמה, חסר יוד. אבן שלמה ודאי. כיון שכתוב, חסר יוד, אפשר לקראו שלמה ולא שלימה. הנוקבא הנקראת, אבן של המלך שהשולם שלו. מסע, פירושו שאבן שלמה שהיא הנוקבא, נסעה מלמעלה ובאה ושרתה עליהם, והמלאכה נעשית.

מסע, שהסיעה את הידים לעשות שלא מדעתן. מסע פירושו, פועל יוצא.

**שכז** ומקבות והגרזן... לא נשמע. משום שתולעת, הנקרא שמיר, בקע הכל, ולא נשמע דבר, כי לא נצרכו לעבוד בכלים אחרים. והכל באות ונס היה. שלא היו צריכים למקבות וגרזן לבקוע האבנים, כי היה להם תולעת, הנקרא שמיר. ונתנו אותה על האבנים, והיו מתבקעות תחתיו. כותב עליהם בדיו, ומראה להן שמיר מבחוץ, והן נבקעות מאליהן.

וע"כ יש ג' בחינות ג"ר: נשמה, חיה, יחידה. המכונים מחשבה, קול, דיבור. היוצאות על המסכים: דבחי"ב ובחי"ג, ובחי"ד. אשר קומת בינה, הנקראת מחשבה, יוצאת על מסך דבחי"ב שבפה, המכונה לשון.

ואחר שהשיגה מפה דא"א קומת נשמה, הנקרא מחשבה. נקראת הבינה בשם אלקים חיים. ונבחנת קומה זו לא אשתמע, אלא שהיא בחשאי, וקולה לא ישמע. כי הארת החכמה אינה מתגלה בקומה הזו. וע"כ, אע"פ שמספקת להיות ג"ר ובחינת ראש להבינה עצמה, כי אינה צריכה להארת חכמה, עכ"ז אין הזו"ן יכולים לקבל ממנה יותר מבחינת ו"ק בלי ראש, משום שז"א צריך להארת חכמה ביחוד. וז"ס וקולה, שהוא ז"א, הנקרא קול, לא ישמע, אינו נגלה לחוץ, כי הקול נשאר בו"ק בלי ראש. וע"כ נבחנת הארת ג"ר זו, שהיא בחשאי.

וקומת חיה, המכונה קול, יוצאת על מסך דבחי"ג שבפה, המכונה שינים. ובקומה זו יש הארת החכמה, וע"כ מקבל ממנה גם ז"א, הנק' קול, ונעשה לו לבחי"ג"ר. והוא נשמע לחוץ, כלומר שמוליד נשמות לתחתונים. וקומת נשמה, שלא האירה בחי' ג"ר לז"א, בסו"ה וקולה לא ישמע, עתה קולה ישמע.

וקומת יחידה, המכונה דיבור, יוצאת על מסך דבחי"ד שבפה, הנקרא שפתים. כי אחר שנעשה זווג דהכאה בשפתים, אז יצאה קומת יחידה, הנקרא דיבור, המשלים הכל ומגלה הכל. שבה נשלמים כל ה' אורות נרנח"י, ובה שלימות הגילוי של הארת החכמה.

נשמע מכאן, שכל נרנח"י הללו הם של המחשבה סתימא, שהיא קומת הבינה, שהיתה בפנימיות, ולא יכלה להאיר לתחתונים, שהם זו"ן, ועתה נתפשטה אותה הבינה משם ומאירה לזו"ן ב' הקומות חיה יחידה. והם נעשו על ידה עתה לקול ודיבור. כי אין זו"ן יכולים לקבל מפה דא"א. אלא הבינה מקבלת הקומות מא"א, ומשפעת אותם לזו"ן, ונעשו לקול ודיבור. באופן,

ואחר כך, כאשר נתפשטה מחשבה ההיא, חכמה דא"א, ושרתה במקום זה, בהבינה, חזרה הבינה וקבלה ג"ר מהחכמה דא"א, ונעשית הבינה שוב לבחינת מחשבה, הנקראת אז אלקים חיים. כי מטרם שהבינה השיגה ג"ר, היתה רק באותיות מ"י של אלקים. כי אותיות אל"ה נפלו ממנה לזו"ן. וכשחזרה לראש א"א עם אותיות אל"ה, נעשה בה שוב השם אלקים. אלא שהיה עוד סתום ואינו מאיר, מטעם חוסר חסדים. וכשקנתה ג' הקוים, נעשה בה השם, אלקים חיים.

**של** המאציל רצה עוד להתפשט ולהתגלות משם, מהבינה, יצאו מהבינה אש, רוח ומים כלולים יחד, ג' קוים. ויצא יעקב, איש תם, שהוא ז"א, והוא קול אחד שיצא ונשמע. מכאן נשמע, שהמחשבה, שהיתה סתומה בחשאי, הבינה, נשמעת להתגלות ע"י יעקב, שהוא ז"א.

**שלא** עוד נתפשטה מחשבה הזו להתגלות, ודפק קול הזה והכה בשפתים. ואז יצא הדבור, שהשלים הכל וגילה הכל. נשמע מכאן, שהכל הוא אותה מחשבה סתומה, שהיתה בפנימיות, והכל אחד.

נודע שה' מיני קומות יש, שהן נקראות נרנח"י, היוצאות ע"י זווג דהכאה בה' בחינות שבמסך, שהם שורש וד' בחינות חו"ב תו"מ, אשר: על בחינת השורש יוצאת קומת נפש, ועל בחי"א יוצאת קומת רוח, ועל בחי"ב נשמה, ועל בחי"ג חיה, ועל בחי"ד יחידה. וכל פרצופי אצילות מקבלים מפה דא"א, כל אחד שיעור קומה השייך לו, והוא מודד להם על פי ה' בחינות מסך, המכונות ה' מוצאות הפה: חוץ, גרון, לשון, שינים, ושפתים. ולפיכך, בעת שהבינה יצאה מראש דא"א, שנתמעטה ואינה יכולה לקבל רק נפש רוח, שהם ו"ק בלי ראש, הרי אז משפיע לה א"א מבחינת זווג דהכאה על המסכים דחוץ וגרון, ומודד לה משם קומת רוח, הנק' רוח חיים.

וזה בחינת הקטנות דבינה. ומקומת רוח ואילך הם מוחין דגדלות, הנקראים ג"ר.

שהם התפשטות המחשבה בלבד. **שלב** כיון שהגיע התפשטות הזו מהבינה, ונעשה דבור, דהיינו שנמשך להנוקבא, בתקפו של קול ההוא, שהוא ז"א, המקבל מבינה ומשפיע להנוקבא. אז כתוב, והבית בהבנותו. שנבנה מאליו ע"י אות ונס. כי המוחין שנשלמו בבינה נשפעו אל הבית ע"י ז"א, בלי שום תשומת יד מהתחתונים, הצריכים בהכרח לכלי ברזל, שהיא הנקודה דמדה"ד.

כאשר נבנה, לא כתוב, אלא בהבנותו. אם כונת הכתוב להורות שנבנה מאליו, היה מספיק לומר, והבית כאשר נבנה, ולמה לו לומר, בהבנותו? המוחין הללו היו מאירים אז, בכל זמן וזמן, בזווג דלא פסיק. והוא מטעם, שזו"ן, כשיש להם מוחין הללו, הנקראים קול ודבור, אז הם עולים ומלבישים לאו"א עלאין, שהם בזווג דלא פסיק לעלמין. וע"כ נעשו גם הזו"ן כמוהם. כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו. אבן שלמה פירושו אבן של שלמה. כתוב, בעטרה, שעטרה לו אמו, בינה. וכאשר הנוקבא מקבלת ג"כ עטרות הללו, נקראת אבן של שלמה.

**שלב** מסע פירושו שהארת המוחין, יצאה מפנימיות, מהבינה. שנגמרה שם כל המלאכה עד סופה. ונסעה משם ושרתה בחוץ, בז"א. באופן שיצאה מלמעלה, מבינה, ונסעה ושרתה למטה, בנוקבא. ומקבות והגרזן כל כלי ברזל, הם שאר מדרגות התחתונות, שכולן תלויים בנוקבא. ועם כל זה לא נשמעו ולא נתקבלו בפנימית, בעת שהנוקבא עלתה להתאחד למעלה, להלביש לאו"א ולינק משם.

המקבות וכל כלי ברזל הם נמשכים מנקודה דמדת הדין מצ"א. וכל המוחין שהנוקבא משגת הוא מטעם הגניזו דנקודה דמדה"ד הזו, ורק נקודה דמדת הרחמים גלויה בה, וע"כ יכלה לעלות לפנימיות, לאו"א. ואם היו נשמעים אלו המדרגות דמדה"ד, הנמשכים ממנה, הנק' כלי ברזל, תכף היתה אובדת המוחין. אמנם שמשו

בשמיר ולא נצטרכו לעורר כלים ההם. וע"כ לא נשמע מציאותם. וזהו שכתוב, בהבנותו. שנבנה מאליו בלי תשומת יד מהתחתונים. **שלב** ואז, כאשר הנוקבא יונקת מאו"א, נמצאים כל העולמות בשמחה, ויונקים מהנוקבא, ומתמלאים עם ברכות. ואז נמצאים העולמות כולם בסוד אחד, ביחוד אחד. ואין בכל העולמות שום פירוד. כיון שכלי ברזל, נקודה דמדה"ד, לא נשמע, ע"כ נמצאים כל העולמות בסוד אחד, בסוד הבינה, הנקודה דמדת הרחמים. ואז אין בחי' פירוד בכל העולמות, מפני שכל פירוד היא רק מהנקודה דמדה"ד. ולאחר שכל העולמות לקחו כל אחד ואחד חלקם מהנוקבא, כולם מתפשטים וחוזרים לבחינתם, למה שנתמנו. **שלב** ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים. כל האברים הכפולים, כמו עינים אונים שפתים, הם מכה התכללות ב' הנקודות בינה ומלכות זה בזה, אחת מבינה ואחת ממלכות. ולא היה גילוי לנקודה דמדה"ד, כלי ברזל, אלא הכל נעשה בנקודה דמדה"ד לבדה. נמצא שזווג דהכאה, הנעשה בשפתים בסוד הדיבור, לא נעשה בבי' השפתים אלא בשפה אחת עלאה, ממדת הרחמים.

ויהי כל הארץ שפה אחת. שהזווג דהכאה שנעשה בסוד הדיבור, עוד לא כלל ב' השפות, ב' הנקודות. אלא שזווג דהכאה היתה בבחינת שפה אחת בלבד. וע"כ, ודברים אחדים, שעוד לא היה פירוד בהעולמות, והיה הכל בסוד היחוד והאחדות. ויהי בהנסעם מקדם. שנסעו מקדמונו של עולם, כלומר שהמשיכו הארת קו השמאל ממעלה למטה, אשר קדמונו של עולם אסר להם. וע"כ, וימצאו בקעה בארץ שנער, שמשם מתפשטים הדינין לכל הצדדים, שהוא הראש וההתחלה של המלכות להפרד מהקדושה. כי זה לעומת זה עשה אלקים. ויש בקליפות ג"כ ד' בחינות חו"ב תו"מ. וקליפת בבל היא חכמה דקליפה, ראש לכל הקליפות.

**שלו** אבל כתוב, ונהר יוצא מעדן

והוא כל הדרה ותפארתה. ולפיכך אע"פ שנעשה מחמת צ"א מציאות של זו"ן דקליפות, היה זה בלי שום כח של היוזק ופירוד כלל.

ותחלת כח הפירוד נתגלה בהם עם החטא של עץ הדעת. שאחר שנבנתה המלכות עם הכלים דבינה, וקיבלה אור ישר בהם, וע"י החטא דעצה"ד חזר ונגלה מדת הדין שבה, שאינה ראויה לקבל, וכל האורות פרחו ממנה, הרי נגלה פגם ממש בהמלכות. ומתוך שבינה היתה נכללת ממנה, הגיע פגם ההיא גם בבינה. ובשיעור שבינה זו חזרה לחכמה, כדי להשפיע חכמה אל זו"ן, הרי הגיע פגם משהו גם לחכמה. כי עיקר החטא דעצה"ד, היה המשכת הארת החכמה מלמעלה למטה. וע"כ נגלה כאן ד' חסרונות בקדושה, כנגד חו"ב זו"ן, ונבנו מן פגמים הללו ד' בחינות חו"ב תו"מ דקליפות.

אמנם עם העונש של המבול, ועם יציאת נח ובניו מן התבה, והקרבת הקרבן, נתתקן הרבה החטא דעצה"ד, וכמעט שנתבטלה זוהמת הנחש, כמו במתן תורה. וע"כ חזרו ונתבטלו בניני הקליפות לשעתם. ולא נשאר להם שורש ומציאות בחכמה ובינה, אלא רק בזו"ן בלבד, כמו שהיו לפני החטא של עצה"ד. וכמ"ש, ויהי הארץ שפה אחת ודברים אחדים, שלא היה שום כח פירוד בהעולמות.

ויהי בנסעם מקדם. הסכימו בדעתם לחטא בהמשכת החכמה ממעלה למטה, כעצת הנחש. וימצאו בקעה. מצאו בינה דקליפה, אשר מטרם זה כבר נתבטלה מהעולמות ואיננה. ועתה חזרה להגלות ומצאו אותה, מכח שנסעו מקדמונו של עולם, ונתגלה בהם זוהמא דחויא. ע"כ חזרה ונבנה להם תכף הבינה דקליפה, רק מן בחינת הקטנות שבה, הנקראת בקעה, ששם הוה יורה על עת בקיעת המדרגה, שנעשה בהבינה מכח התכללותה של המלכות בתוכה, שפגם של המלכות מתערב בהבינה, ומפגם זה נבנתה הבינה דקליפה, שחטאו ויצאו בה מתחת האמונה העליונה, הבינה. כי המלכות

להשקות את הגן ומשם יפרד. ואיך תאמר, שהבקעה בארץ שנער היא ההתחלה של הפירוד? הפירוד מתחיל אחר המלכות דאצילות, הגן. כי כיון שנסעו משם, מהגן, ע"כ מצאו בקעה בארץ שנער, ונעשה פירוד. אבל כשמכונסים שם בהגן לינוק, ואינם ממשיכים הארת השמאל משם ולמטה, או אין שם פירוד. וע"כ כתוב על הגן, ומשם יפרד. אבל דוקא אם נוסעים מהגן נעשה פירוד, שכתוב, ויהי בנסעם מקדם, מהגן, וימצאו בקעה. ואם לא היו נוסעים משם, לא היו מוצאים בקעה בארץ שנער, ולא היו מתפרדים מהקדושה. וע"כ נחשב הבקעה בארץ שנער להתחלה של הפירוד.

**שלז** ויהי כל הארץ שפה אחת. כי אז היה העולם ביסוד ועיקר ושורש אחד, במדת הרחמים, והיו באמונה אחת בהקב"ה, שלא לחטא לפניו. ויהי בנסעם מקדם, שנסעו מקדמונו ועקרו של העולם, אמונת הכל. וימצאו בקעה, מציאה מצאו, ויצאו מחמתה מתחת האמונה העליונה.

**שלח** ותהי ראשית ממלכתו של נמרוד בכל. כי משם לקח כח להאחז ברשות הסטרא אחרא. וימצאו בקעה בארץ שנער. שמשם לקחו הרצון בלבותיהם לצאת מרשות העליון לרשות האחר. הרי שארץ שנער, בכל, הראש והשורש להפרד מהקב"ה. כי בנין הקליפות התחיל עם החטא דעצה"ד. והגם שמציאותם היתה גם מקודם החטא דעצה"ד, כי ענין הקליפות הן שיעורי גילוי חסרונות שבקדושה, וע"כ עוד מעת צ"א, שנגלה חסרון קבלה בהמלכות, ונמנעה מלקבל לתוכה אור ישר, יצאה לעומתה בחינת מלכות דקליפות. וכן בשיעור, שמלכות דקדושה הזאת נכללה בז"א, יצאה ג"כ בחינת ז"א דקליפה.

אמנם לזו"ן דקליפות אין שום כח דפרודא ממש, והם רק מציאות בלי שום כח. כי אותו המיעוט שבמלכות דקדושה, שמשם יצאו, לא היה מיעוט כלל, אלא להיפך, שעי" מיעוט הוה נתקנה המלכות בסוד זווג דהכאה והאצילה כל העולמות,



בוזה למלאות תאותם. וכל גרגרן כועס. כתוב, ויגרשו מימיו רפש וטיט, הקליפות הנקראות רפש וטיט. כולם הוציאו טנוף וגייעול מפיהם לחוץ. הזוהמא דחויא שהמשיכו באמירתם, הבה נבנה. עד שנטמאו בטומאת הנחש, והנחש טימא אותם. **שמב** הבה נבנה לנו. הבה, זו הזמנה, דיבור בלי מעשה, אלא שהדיבור שאמרו, גרם בנין עיר ומגדל למעלה, וכולם באו בעצה הרעה למאן בהקב"ה, ובאו בשטות בטפשות הלב.

**שמג** שטות לקח לבם, אבל באו בחכמה דקליפה, כדי לצאת מרשות העליון הקדוש לרשות אחר, להקליפות, ולהחליף כבודו ית' בכבוד אל זר. ובכל הענין יש סוד חכמה העליונה.

**שמד** שבאו לבקעה הזו, רשות נכרי, בפגם הבינה דקליפה, וישבו שם, נגלה להם שמקום זה תקועה בתוך דגי הים, נגלה להם שלימות הכלים של בינה זו, שראויה לישוב בני אדם, לקבל חכמה. ים פירושו חכמה. דגי הים פירושו מדרגות החכמה. אמרו, הנה המקום, לשבת ולחזק הלב, ושיהנו בו, התחתונים. כלומר, להמשיך ממעלה למטה, שזהו מקום הקליפות. מיד אמרו, הבה נבנה לנו עיר, נתקן במקום הזה עיר ומגדל.

**שמזה** ונעשה לנו שם. מקום הזה, מקום הקליפות, יהיה לנו לאלהים. ולא מקום אחר. ונבנה למקום הזה עיר ומגדל. להמשיך חו"ב דקליפות. למה לנו לעלות למעלה, להמשיך ממטה למעלה, שאין אנו יכולים להנות משם. הנה כאן מקום מתוקן, להמשיך ממעלה למטה. ונעשה לנו שם, אלהים, לעבוד שם. פן נפוץ, למדרגות אחרות ונתפור לארבע רוחות העולם.

נקראת מהמנותא, והבינה נקראת מהמנותא עלאה. ושיעור הכתוב הוא, וימצאו בקעה, קטנות ופגם.

בארץ שנער, הבינה דקליפה. וישבו שם. שתקנו אותה לבחינת ישוב, שהמשיכו אליה בחזרה שלימת הכלים, באופן שתהא ראויה למוחין דחכמה. כי הקטנות נבחנת כמו מדבר, שאינו ראוי לישוב בני אדם. והגדלות נבחנת לישוב. ותכף ומיד אמרו, הבה נבנה לנו עיר ומגדל, להמשיך הג"ר דחו"ב אל הבינה דקליפה הזאת, הנקראים עיר ומגדל, באופן שיאירו ממעלה למטה עד לעוה"ז. שעם זה בנו את החכמה דקליפה.

ונמצא עתה שארץ שנער נבנתה בכחם להיות חכמה דקליפה. והרשעים כים נגרש. כשהים יוצא ממקום תקונו, והולך לבלי גבול, שרוצה לעבור את החול, שהוא גבולו, ולהשתפך על היבשה, אז הוא נגרש ויוצא ממקומו. כמו השכור מיין. ואינו יושב על היכנו אלא עולה ויורד, משום, כי השקט לא יוכל ויגרשו מימיו רפש וטיט. שמימיו מוציאים כל טיט הים וכל טנופת, מקרקע הים אל שפתו.

**שמז** כעין זה הרשעים של דור הפלגה, שיצאו מדרך המתוקן, מקדמונו של עולם, והלכו בלי תקון, כשכורי יין, שנתדבקו בבינה דקליפה. ויצאו מדרך הישר לדרך מעוות, להבקעה בארץ שנער, שהפגם שמצאו שם. כי השקט לא יוכל, כי העקמימות שבדרכם, שהיא הפגם שמצאו בה, גרמה להם ללכת בלי תקון ובלי השקט. עד שאמרו, הבה נבנה לנו עיר ומגדל, שבנו את חו"ב של הקליפות.

**שמא** ולא עוד אלא שנתמלאו בכעס, בשעה שאמרו, הבה נבנה לנו. כי נתכוונו

## סתרי תורה

כתוב, ועתה לא יבצר מהם. ואם היו מדברים בלשון אחר, שמלאכים העליונים אינם מכירים אותו, היתה נמנעה מחשבתם

**שמו** מקימי העיר והמגדל היו מדברים בלשון הקדש, שמלאכי השרת מכירים אותו. ולא היו מדברים בלשון אחר. משום זה

ידיעה היו יודעים, שיתפזרו על פני הארץ, ועל כן היו מתיחדים לעשות עבודה הזאת, דעיר ומגדל, בחכמה.

**שנא** ס"א הוא זכר ונקבה. הם תוקף הווהמא של דין הקשה. וכמו שאדם חטא בעצה"ד, ונתחזקו הדו"ג דס"א על ידו בעולם, כן עשו אף הם, שיתחזקו הס"א יותר, שכתוב, אשר בנו בני האדם, בניו של אדם הראשון, שהביא והמשיל הסטרא אחרא על העולם. הוא הצד הרע. כמו שצד הקדושה, אין לה ממשלה בעולם הזה, אלא בעיר ומגדל, כן חשבו אף הם לבנות עיר ומגדל, להשליט את צד הרע הזה בעולם. **שנב** וירד ה' לראות. ירד שם הקדוש הזה, להסתכל במעשיהם בהבנין שבנו. והם היו מדברים בלשון הקודש אל כל מדרגות הקדושות, שעשו השבעות, והיו מצליחים. כיון שירדה הקדושה, נתבלבלו כל אלו מדרגות, העליונות ירדו, והתחתונות עלו, ולא היו עומדים בדרך הישר כמו שהיו. וע"כ לא יכלו עוד לעשות השבעות, כי השמות נחלפו להם. ואח"כ בלבב לשונם בע' לשון, ונתפזרו לכל רוחות העולם.

**שנג** ממונה אחד ברקיע, ועמו נמצאים כל המפתחות למעשי העולם. והוא עומד מוכן לדורשיו רק בשעות ורגעים יודעים של היום. והם היו יודעים, בסוד החכמה את הנסתרות של ממונה הזה, והיו פותחים וסוגרים במאמר פיהם את השערים של כל הנסתרות. ומצליחים, ע"י השבעות שעשו בפיהם לאותו הממונה, הצליחו בבנין העיר והמגדל, להיותו השר של העולם ומנהיגו. כיון שנתבלבל מאמר פיהם, הכל נמנע מהם. כי לא ידעו עוד לעשות השבעות לאותו הממונה.

**שנד** ומקום מוכן ומוכשר מצאו באותה בקעה. והוא סתר שבסתר. וימצאו בקעה, מקום המוכשר לצד הרע הזה, שרצו להגבירו ונמנע מהם. תוקפו של אותו הצד נשאר תלוי באותה הבקעה, להפרע, עד שנסעו ובאו שם צבאות ומחנות, כעין אלו שבנו העיר והמגדל, בני אפרים. וניתנו כולם

שחשבו לעשות. משום שמעשה שדים אינו אלא לרגע אחד, רק למראה בני אדם ולא יותר.

ויהי כל הארץ שפה אחת. שפה אחת, פירושו לשון הקדש. בשביל שדברו בלשון הקדש, היו משביעים המלאכים העליונים, שסייעו אותם בבנינם. ולפיכך לא יבצר מהם אשר יזמו לעשות. אבל אם לא היו מדברים בלשון הקדש, לא היה להם עזרת המלאכים, והיו מעשיהם כמעשה שדים, שאין לו תקומה אלא רגע, ותכף מתבטל מעצמו.

**שמז** ודברים אחדים. היו יודעים מדרגות העליונות, כל אחת ואחת על היכנה. ולא היתה נחלפת להם מדרגה. ומשום זה כתוב, ודברים אחדים. כלומר, שהמדרגות היו ברורות להם כמו דברים אחדים, שאין בהם טורח להכירם. ומשום זה נועצו בעצה רעה, עצה של החכמה, שכתוב, הבה נבנה לנו עיר ומגדל. שהוא בחינת חכמה דקליפות.

**שמח** הכל הוא בסוד החכמה, שרצו להגביר את הסטרא אחרא בהארץ. ולעבוד העבודה של הס"א, משום שידעו, כי כל דינים הרעים יורדים משם להעולמות, ורצו בזה לדחות מדרגת הקדושה.

**שמט** עיר ומגדל זהו חכמה העליונה. כי היו יודעים שהשם הקדוש, המלכות, לא נתחזק בהארץ אלא בעיר ומגדל. עיר, שכתוב, עיר דוד היא ציון. מגדל, שכתוב, כמגדל דוד צוארך. הרי שהשם הקדוש, שהיא מלכות דוד, נקראת ג"כ בשמות הללו, עיר ומגדל, בעת שמלכות ממשכת חכמה. ועשו גם הם בחכמה דס"א, לקיים ממשלת הסטרא אחרא בארץ, שהוא הלעומת של המלכות, ולדחות המלכות, הנקראת, אדון כל הארץ, ממקומה. ושתהיה ישיבה ומגורים להסטרא אחרא בהארץ.

**שנז** ונעשה לנו שם. כמו הקדושה, הוא שם למעלה, נחזק אותה בינינו שתהיה שם בהארץ. כמו שהקדושה מאירה ממטה למעלה, כן נמשיך ממעלה למטה להארץ. פן נפוז.

**שנה**) וירד ה' לראות. זה הוא אחת מאלו עשר פעמים שירדה השכינה לארץ. מה היה לו לראות, שלא היה יודע מקודם לכן? אלא לראות פירושו להשגיח במדת הדין. כמ"ש, ירא אלקים וישפוט.

**שנט**) את העיר ואת המגדל. לא כתוב, לראות את בני האדם, אלא, לראות את העיר ואת המגדל. בשעה שהקב"ה משגיח לפעול בדין, בתחילה הוא משגיח בהמדרגה של מעלה, השורש, ואח"כ בהמדרגה של מטה, בהענף. בתחילה בהעליונים, ואח"כ בהתחתונים. משום שהעיר ומגדל, מגיע עד למעלה, בעולמות העליונים. ההשגחה של מעלה היה בו בתחילה, עיר ומגדל שבעולמות העליונים.

**ס**) אשר בנו בני האדם. בני האדם מרמז שהם בניו של אדם הראשון, שמרד ברבונו וגרם המות לעולם. כלומר, שנמשכו אחרי מעשיו. אשר בנו בני האדם ודאי הוא שכנו בניו. אע"פ שאמרו, הבה נבנה, שהוא רק הזמנה. כי אמרו וגרמו להבנות למעלה. כלומר, שאמרו השבעות בפייהם ועל ידיהם נבנו העיר והמגדל.

בידי אותו הצד, ונהרגו שם.

**שנה**) ואלו שלא רצו לצאת בקץ הימין, שהם בני אפרים, שיצאו ממצרים קודם הזמן, נבהלו ונפלו לקץ הימים, במקום שהוא שכבר נחלש תוקפו בבקעה זו. בזמן דור הפלגה. ועתה בעונם חזר ונתגבר והרגם. ועל זה כתוב, והיא מלאה עצמות.

**שנו**) ונתגברה הס"א באותו הצלם שהקים נבוכדנצר. ואח"כ נשבר תוקפה באלו העצמות של בני אפרים, שיחזקאל החיה אותם. ובאותו הצלם, של אלו הראשונים, שחזרו לתחיה וקמו על רגליהם, נשבר צלם ההוא, שעשה נבוכדנצר.

**שנז**) ואז ידעו כל עמי העולם, שאין אלוה זולת הקב"ה בלבדו. ועוד שנתקדש השם ע"י חנניה מישאל ועזריה, שגם זה גרם שנשבר תוקפה דס"א. וכל אלו היו ביום אחד. וע"כ כתוב, והקדישו, כי ג' אלו, תחית המתים דיחזקאל, וקידוש השם של חנניה מישאל ועזריה, ושבירת הצלם דנבוכדנצר, הכל היה ביום אחד. ששה נסים נעשו באותו היום.

## שער החצר הפנימית

שהיא לקליפות. והכתוב אומר, ששער החצר הפנימית, יהיה סגור ששת ימי המעשה, וביום השבת יפתח. ולמה יהיה סגור ששת ימי המעשה? משום שלא להשתמש חול בקודש. שלא יתערב הס"א בהקדושה. כי כל עוד שיש יניקה לקליפות, אין שפע קדש מתגלה. ורק בשבת וחדש יפתח. שאז יש זיווג ז"נ בסוד קדש בקדש, שזו"ן עולים לאו"א, שהם קדש בקדש, אין משם שום יניקה לחצונים וקליפות.

**שסג**) שער הזה אינו נפתח בששת ימות החול, משום שבימות החול ניזון עולם התחתון, ששם נמצאים החיצונים והקליפות, ושולטים כל אלו ימות החול, שהם הס"א, על העולם, חוץ מבא"י.

**שסא**) כה אמר ה' אלקים, שער החצר הפנימית. בכתוב הזה יש סוד. כמ"ש, יהיה סגור ששת ימי המעשה. למה יהיה סגור? **שסב**) אלא אלו הם ימי חול, שהשער הזה יהיה סגור, כדי שלא להשתמש חול בקדש. וביום השבת יפתח, וביום החדש יפתח, כי אז הוא השמוש של קדש בקדש. ואז מאירה הלבנה, הנוקבא, להתחבר בהשמש, ז"א.

מקום ההשפעה לתחתונים מכונה שער. ושער חצר הפנימית, הוא מקום השפעת אור החכמה לתחתונים. פתוח פירושו שמשפיע לתחתונים. סגור פירושו שהוא שמור ממגע החצונים. חול פירושו שיש בו יכולת היניקה להקליפות, ואינו שמור מהן. קדש פירושו שלגמרי אין שם יניקה כל

שבמקום אמא: לא בששת ימי המעשה, מפני ששער הזה סגור בעזקא דכיא מג"ר דבינה דא"א, המבריה החצונים אע"פ שהוא סגור מחכמה. ולא ביום השבת, מפני ששער הזה פתוח אז בהארית חכמה, וא"כ נעלמים לגמרי כחות הס"א וימות החול. באופן שבארץ ישראל אין שליטה לימות החול לא בשבת ולא בחול.

**שסה)** ואם תאמר, שכל אלו ששה הימים שולטים בפני עצמם. כי ערך קבלת ז"א כלפי קבלת הנוקבא, הוא כערך ג"ר כלפי ו"ק. ולפיכך, כיון שהמוחין נמשכים רק בשבת וחדש, שהיא הנוקבא, נמשכים רק ו"ק דחכמה. אבל אם גם ז"א, שהוא ששת הימים, היה מקבל המוחין, היו נמשכים ג"ר דחכמה. גם נודע, שששת הימים מקבלים הארת החכמה מיום השבת, באופן שיוכלו לשלוט בה מבחינתם עצמם, בלי התכללות בהנוקבא, שיאירו בבחינת דכר, ג"ר דחכמה. למטרם שעמדו הקליפות לשלוט, שהוא היה אז מסתכל תמיד בהעולם, ואפילו בששת הימים. אבל לא נפתח שיהיה העולם ניוון מקדש, רק ביום השבת וביום החדש. לכן גם עתה אי אפשר שששת ימי המעשה יאירו בהארית חכמה בבחינתם עצמם, כי אז לא יהיה להם מזונות מקודש כמקודם לכן. אלא שכל הימים כולם, ששת ימי המעשה כולם, מתדבקים ביום השבת וניזונים משם. כי ביום השבת כל השערים פתוחים ונמצא נחת לכל, לעליונים ותחתונים. אבל ששת הימים לא יוכלו להאיר, אם אינם מתדבקים ביום השבת, מטעם חוסר שפע המזונות כמבואר. ירד מקדש לחול להסתכל במה שבנו והעמידו לקיום, העיר והמגדל, שהם חו"ב דקליפה, לעורר העולם לעבוד אותם.

**שסו)** מה ראו הללו, שעשו שטות זה למרוד בהקב"ה, וכולם עמדו בזה בעצה אחת. כתוב, ויהי בנסעם מקדם, נסעו מלמעלה למטה, שנסעו מארץ ישראל וירדו לבבל. אמרו, הנה כאן המקום להדבק. שמקודם לכן היו בארץ ישראל, ששם הוא שפה אחת ודברים אחדים, שאין שם שום

**שסד)** ואלו ימות החול, השולטים בחוץ לארץ, אינם שולטים בארץ הקודש, משום ששער הזה הוא סגור. אבל ביום השבת וביום החדש, כולם, כל הקליפות נעברים מהעולם ואינם שולטים, משום ששער הזה הוא פתוח. והעולם הוא בשמחה, והוא ניוון משם. ולא ניתן העולם לרשות אחר.

השם ארץ ישראל הוא בעיקר בעת שזו"ן עולים ומלבישים לאו"א, שאז נקרא ז"א ישראל, והנוקבא ארץ ישראל או ארץ הקודש. כי המוחין דאו"א נקראים קודש. ואז, אפילו בששת ימי המעשה, הנמשכים מז"א, המלביש לאבא, מוחין דחסדים מכוסים מחכמה, אין שם יכולת יניקה לימות החול, כחות הס"א. מפני ששער הזה של חצר הפנימית, המאיר בהארית החכמה, סגור בטבעת טהורה מג"ר דבינה דא"א, ואינו מאיר אלא בחסדים מכוסים מחכמה.

עזקא פירושו טבעת, המקיפו סביב סביב, שלא תכנוס בתוכו הארת החכמה. דכיא פירושו טהור, שאין שם חסרון, כי להיותו נמשך מג"ר דבינה דא"א, ע"כ אע"פ שהוא חסדים, נבחן לבחינת ג"ר כמו אור החכמה. ולפיכך, טבעת זו מברחה הס"א וכחותיה, כי הס"א בורחת מפני השלימות, ואין לה יכולת להתקרב רק במקום חסרון.

בששת ימי המעשה סגור טבעת דכיא, המבריה את ימות החול, שהם כחות הס"א. ויום השבת ויום החדש, הנמשכים מהנוקבא המלבשת לאמא, ישו"ת, שהם המוחין דהארית החכמה. שז"ס, וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח. הרי מוחין האלו מעבירים לגמרי את הס"א וימות החול ממקום הקדושה.

וז"ש, אבל ביום השבת וביום החדש, כולם מתעברים ולא שולטים בגין דשער הזה פתוח. כי שער הזה הפתוח בהארית החכמה, מעביר לגמרי את החצונים ממקום הקדושה. וע"כ אין שליטה לימות החול, שהם כחות הס"א, בארץ ישראל, לא בששת ימי המעשה, הנמשכים מז"א שבמקום אבא, ולא ביום השבת וחדש, הנמשכים מהנוקבא

במקום מגע לחצונים. כי בששת ימי המעשה השער סגור ומבריה החצונים. וביום השבת המוחין דחכמה מעבירים החצונים מהעולם. וע"כ לא יכלו בני הפלגה לעשות שם כלום, כי לא היה להם מקום להדבק. אלא בהנסעם מקדם, שנסעו מארץ ישראל לבבל לחוץ לארץ, ששם שולטים ימות החול, אמרו, כאן המקום להדבק ולהמשיך החכמה ממעלה למטה, כדי שיאירו גם בששת ימי המעשה. כי אין כאן התיקון, שיהיה שער הפנימי סגור בששת ימי המעשה, כמו בארץ ישראל. **שז** ונעשה לנו שם. והעזרה מלמטה יתחבר במקום הזה, בחוץ לארץ. כי בא"י אין הארת החכמה רק ביום השבת. שאסור בו שום עזרה מלמטה, שזה איסור עשית המלאכה, כי אין המוחין נמשכים אלא

בבחינת הנוקבא, שאין בה מעשה כלל. אבל אנו, נעשה לנו שם, ונמשיך המוחין בבחינת דבר, שיתכן בו אתערותא דלתתא. משום, כי כשיבא דין לשרות בהעולם, יהיה מקום זה כנגדו. כלומר, שע"י המשכתם האורות למקום זה, ממעלה למטה, יבטלו כל הדינים מהעולם. ומכאן העולם נהנה וניזון. כי למעלה, מההארות שממטה למעלה, בדוחק העולם ניזון ממנו. ולא עוד, אלא שאנו נעלה לרקיע, ונעשה עמו מלחמה. שאל יוריד מבול בעולם כבתחילה. כי הפרסא שנתקנה מתחת האצילות, הוא תקון מיוחד, שלא להמשיך הארת החכמה ממעלה למטה. וע"כ אמרו, נעלה לרקיע ונעשה עמו מלחמה, כדי לבטל את הגבול הזה, ולהמשיך האורות ממעלה למטה.

## ויאמר ה' הן עם אחד

**שע** ועל כן נתבלבל הלשון שלהם, ולא יכלו עוד לחזק את כוונתם בלשון הקודש. וכן כיון שנחלף לשונם, לא הצליחו במעשיהם, משום שהכחות העליונים אינם יודעים ואינם מכירים חוץ מלשון הקודש. לכן כאשר נתבלבל הלשון שלהם, נחלש כחם ונשברה העצמה שלהם. כלומר, שבלבול הלשון החליש כחם למטה, שלא יכלו לכוון לבם. וכן שבר עצמתם למעלה. **שעא** ההשבעה שאומרים התחתונים בלשון הקודש, כל צבאות השמים יודעים בו ומתחזקים בו, שמקבלים תוספת כח, ולשון אחר אינם יודעים ואינם מכירים בו, ועל כן הללו, כיון שנתבלבל הלשון שלהם, מיד, ויחדלו לבנות העיר, כי נשבר כחם, ולא יכלו עוד לעשות משהו בהכוונה שלהם. **שעב** יהא שמו של הקב"ה מבורך מן העולם ועד העולם. אשר החכמה והגבורה שלו הוא. כי משום שהוריד הקב"ה סודות החכמה להעולם, נתקלקלו בו בני אדם. ורצו להתגרות בו. **שעג** נתן חכמה העליונה לאדם הראשון,

**שח** ויאמר ה', הן עם אחד. משום שהם כולם כאחד ביחוד, יעשו ויצליחו במעשיהם. לפיכך, יפוצו המדרגות כל אחת לעברה. ומשום זה יפוצו גם כל אלו העמים של מטה, שהם ענפים של אותן המדרגות. כתוב, ויפץ ה' אותם משם, שהקב"ה עשה הדין בשרשיהם העליונים, שהענפים נגררים אחריהם. **שסט** ואם תאמר לשונם למה נתבלבל. אלא, בעת שכולם היו מדברים בלשון הקודש, היה לשון ההוא עושה להם עזרה, ע"י ההשבעות שעשו למדרגות העליונות. מפני שבמעשה ודבור פה תלויים דברים הללו, כדי להשיג כוונת הלב. ובכח הכוונה עשו עזר וחזק למקום ההוא שרצו להקים. ע"י ההשבעות שעשו, הם הוסיפו כח להמלאכים שהשביעו. אותו השיעור שהוסיפו למלאכים העליונים, וכו' בו גם המשביעים, מפני שהם היו הגורמים. אבל כל זה הוא רק אם עושים ההשבעות בלשון הקודש, שאז מתחזק כונת הלב, והמלאכים נזקקים לו.

היום, הנאמר על האילן, הנוקבא, עץ הדעת, שאכל ממנו אדם הראשון. מתהלך, נאמר על הנוקבא. מהלך, נאמר על דבר.

**שפ** והוא הנוקבא, שהלך לפני בני ישראל, כשהיו הולכים במדבר, כמ"ש, וה' הולך לפניהם יומם. וה', יורה על, הוא ובית דינו, הנוקבא. וכן, על ההולך לפני האדם, כשהולך בדרך. שכתוב, צדק לפניו יהלך. וצדק הוא הנוקבא. וכן הוא ההולך לפני האדם בשעה שזוכה, להצילך ולתת אויבך לפניך, להציל את האדם בדרך, ולא ישלוט בו סטרא אחרא.

**שפא** ומשום זה צריך האדם להשמר מחטאיו, ולטהר את עצמו. טהרה, זהו מחניך קדוש, הם אברי הגוף, אשר הגוף מתחבר ומתתקן מהם. ועל כך, אומר עליו, והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר.

**שפב** מהו ערות דבר? דבר עריות, שהקב"ה מואס בו יותר מהכל. כתוב, ולא יראה בך ערות. אלא אלו הם רשעי עולם, המגעלים ומטמאים עצמם בהדבר שהם מוציאים מפיהם, בניבול פה. וזה הוא שאומר, ערות דבר. ובוהו ביאר הזוהר, שטהרה, שישמור עצמו מדברי עריות, וישמור פיו מלהוציא דבר מגונה.

**שפג** ולמה מקפיד התורה כל כך? משום שהוא, השכינה, הולך לפניך. ואם אתה עושה כזאת, מיד ושב מאחריך, כי לא ילך עמך, וישוב מאחריך. ואנו, הננו הולכים לפניו, לפני השכינה, בדרך. נעסוק בדברי תורה, כי התורה מתעשרת על ראשו של אדם, העוסק בה והשכינה אינה מסתלקת ממנו.

**שפד** ויאמר ה', הן עם אחד ושפה אחת לכולם. ויהי בהנסעם מקדם. מקדם פירושו, מקדמונו של עולם. וימצאו. שמצאו מציאה מסודות החכמה של הראשונים, דור המבול, שהתנערו שם. ובחכמה זו שמצאו, השתדלו לעשות העבודה שעשו, כדי למרות בהקב"ה. והיו אומרים בפיהם השבעות לשרים העליונים. ועשו את העבודה, את בנין העיר והמגדל.

וע"י חכמה ההיא שנתגלה אליו, ידע את המדרגות. והוא נתדבק ביצר הרע, עד שנסתלקו ממנו מעינות החכמה. ואחר כך שב אל רבונו, וחזרו ונתגלו לו מקצת מדרגות. ולא כבתחילה. ואח"כ בספר שנתן לו רזיאל המלאך ידע חכמות. ולאחר מכאן באו בני אדם וחסאו ע"י אלו החכמות לפני הקב"ה.

**שעד** נתן חכמה לנח, ועבד עמה להקב"ה, ואח"כ, וישת מן היין וישכר ויתגל. נתן חכמה לאברהם, ועבד עמה להקב"ה, ואחר כך יצא ממנו ישמעאל, שהכעיס לפני הקב"ה. וכן יצחק, יצא ממנו עשו. יעקב, נשא שתי אחיות.

**שעה** נתן חכמה למשה, שכתוב בו, בכל ביתי נאמן הוא. ולא היה כמשה איש נאמן בכל המדרגות, ולא נטה לבו מחמת תאוה לאחת מהן, אלא עמד באמונה העליונה כראוי.

**שעו** נתן חכמה העליונה לשלמה המלך, לאחר מכאן כתוב במשלי שלמה, המשא נאם הגבר לאיתאל, לאיתאל ואוכל. אמר שלמה, אתי אל והחכמה שלו הוא. ואוכל, ואוכל לעשות רצוני, ולא אכשל. כלומר, אע"פ שכתוב בתורה, ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו, אני ארבה ולא יסור לבי, כי אתי אל, ונתן לי החכמה שלו. ואחר כך כתוב, ויקם ה' שטן לשלמה, כי לעת זקנתו נשיו הטו את לבבו, העניש אותו.

**שעז** בשביל החכמה, שמצאו דור הפלגה מחכמת הראשונים, התגרו בהקב"ה ובנו מגדל, ועשו כל מה שעשו, עד שנפוצו מעל פני הארץ, ולא נשאר בהם עוד חכמה לעשות משהו.

**שעה** אבל לעתיד לבא, הקב"ה יעיר חכמה בעולם, ויעבדו אותו בה. וכמ"ש, ואת רוחי אתן בקרבכם ועשיתם. לא כראשונים, שהשחיתו עמה העולם. אלא, ועשיתם, את אשר בחוקי תלכו ואת משפטי תשמרו, ועשיתם.

**שעט** כי ה' אלקיך מתהלך. הלא מהלך צריך לומר? אלא שכתוב, מתהלך בגן לרוח

**שפז** מכאן נשמע, שכל אלו בעלי המחלוקת, אין להם קיום. שהרי כל זמן שבני העולם הם אלו עם אלו ברצון אחד ולב אחד, אע"פ שמורדים בהקב"ה, לא שלט בהם דין העליון, כמו שאירע בדור הפלגה. וכיון שנחלקו, מיד כתוב עליהם, ויפץ ה' אותם משם. הרי שלבעלי מחלוקת, אין להם קיום.

**שפח** משמע שהכל תלוי בדברי הפה. כי כיון שנתבלבל שפתם, מיד, ויפץ ה' אותם משם. אבל לעתיד לבא, כתוב, כי אז אהפוך לכל העמים שפה ברורה, לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו בשכם אחד. והיה ה' למלך על הכל.

**שפה** הן עם אחד ושפה אחת לכולם. ומשום שהם בלב אחד ורצון אחד, ומדברים בלשון הקדש, ע"כ ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות. ואין מי שיוכל למנוע את מעשיהם. אבל, אמר הקב"ה, מה אעשה, אני אבלבל את המדרגות של מעלה ואת הלשון שלהם למטה. ואז תמנע העבודה שלהם.

**שפו** משום שהיו ברצון ולב אחד, ודברו בלשון הקודש, כתוב, לא יבצר מהם אשר יזמו לעשות. ודין העליון לא יכול לשלוט עליהם. אנו או החברים שעוסקים בתורה, ואנו בלב אחד ורצון אחד. על אחת כמה וכמה שלא יבצר ממנו, מה שנרצה לעשות.

